

OPLEIDINGSDEEL VAN HET

Studentenstatuut 2011 / 2012

incl. de onderwijs en examenregeling (OER) en de Regels en richtlijnen van de examencommissies (R&R)

voor de **Bachelor of Science opleidingen**
van de faculteit Management en Bestuur,

De decaan van de faculteit Management en Bestuur, besluit vast te stellen, namens het College van Bestuur van de Universiteit Twente, het opleidingsspecifieke studentenstatuut, van de hierna genoemde **Bacheloropleidingen**:

- **Bedrijfsinformatietechnologie (BIT)**
- **Bedrijfskunde (BK)** (incl. de Engelstalige variant International Business Administration)
- **Bestuurskunde (BSK)** (incl. de Engelstalige variant European Studies)
- **Gezondheidswetenschappen (GZW)**
- **Technische Bedrijfskunde (TBK)**

Kenmerk: MB11.0173
Datum: 14 juli 2011

Voorwoord

Conform de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (artikel 7.59) kent de Universiteit Twente een studentenstatuut dat bestaat uit twee delen, t.w.:

- het instellingsdeel (ISS)
- het opleidingsdeel (FSS)

Binnen de faculteit Management en Bestuur geldt eenzelfde opleidingsdeel voor alle bacheloropleidingen die worden verzorgd. Het voorliggende MB-opleidingsdeel met bijbehorende bijlagen is het studentenstatuut voor de bacheloropleidingen:

- Bedrijfsinformatietechnologie,
- Bedrijfskunde,
- Bestuurskunde (inclusief de Engelstalige variant European Studies),
- Gezondheidswetenschappen en
- Technische Bedrijfskunde.

Het MB-opleidingsdeel van het studentenstatuut (FSS) bestaat uit 4 onderdelen:

- A) Een beschrijving van de studie-opbouw en de ondersteunende faciliteiten die de student door de instelling worden aangeboden waaronder in ieder geval worden begrepen:
 - informatie over de opzet, organisatie en uitvoering van het onderwijs;
 - studentenvoorzieningen;
 - faciliteiten betreffende de studiebegeleiding.
- B) De vastgestelde Onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, bestaande uit:
 - de voor alle MB-bacheloropleidingen geldende onderdelen (B1)
 - de opleidingsspecifieke bijlagen (B2a t/m e).
- C) De Regels en Richtlijnen van de examencommissies.
- D) Een beschrijving van regels en procedures die voor de opleidingen van toepassing zijn en een aanvulling vormen op de procedures ter bescherming van de rechten (van de studenten) die door het CvB getroffen zijn (zie instellingsspecifieke deel studentenstatuut).

Het studentenstatuut, zowel het instellings- als het MB-opleidingsdeel, liggen ter inzage bij Bureau Onderwijszaken van de faculteit Management en Bestuur (MB) en zijn op internet beschikbaar via de MB-website <http://www.mb.utwente.nl/onderwijs/bachelor/>

Daar, waar in deze regelingen de mannelijke vorm wordt gebruikt, leze men ook de vrouwelijke vorm.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inhoudsopgave

Lijst met gehanteerde begrippen

A Een beschrijving van de studie-opbouw en de ondersteunende faciliteiten die de student door de instelling worden aangeboden waaronder in ieder geval worden begrepen:

A1 informatie over de opzet, organisatie en uitvoering van het onderwijs

A2 studentenvoorzieningen

A3 faciliteiten betreffende de studiebegeleiding

B De vastgestelde Onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

B1 gemeenschappelijke onderdelen van de OER

B2 opleidingsspecifieke bijlagen

2a: opleidingsspecifieke bijlage bacheloropleiding Bedrijfsinformatietechnologie

2b: opleidingsspecifieke bijlage bacheloropleiding Bedrijfskunde (incl. Engelstalige variant International Business Administration)

2c: opleidingsspecifieke bijlage bacheloropleiding Bestuurskunde (incl. Engelstalige variant European Studies)

2d: opleidingsspecifieke bijlage bacheloropleiding Gezondheidswetenschappen

2e: opleidingsspecifieke bijlage bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde

C De regels en richtlijnen van de examencommissies

D Facultaire aanvulling op de procedures ter bescherming van de rechten van de studenten (zoals getroffen door het CvB in het instellingsdeel van het studentenstatuut)

D1 kwaliteitszorg

D2 gezondheid en veiligheid

Lijst met gehanteerde begrippen

In dit statuut wordt verstaan onder¹:

BA:	de éénjarige masteropleiding Business Administration (MSc)
BIT:	de bacheloropleiding bedrijfsinformatietechnologie
BK:	de bacheloropleiding bedrijfskunde
BOZ:	bureau onderwijszaken bij de faculteit MB
BSK:	de bacheloropleiding bestuurskunde
Blackboard:	de digitale leeromgeving van de Universiteit Twente
cohort:	generatie of groep studenten die in hetzelfde jaar aan een studie zijn begonnen en voor wie één en hetzelfde studieprogramma van toepassing is
colloquium doctum:	toelatingsexamen voor de bacheloropleidingen van de Universiteit Twente voor iedereen die 21 of ouder is en niet de juiste vooropleiding heeft om tot de universiteit toegelaten te worden
CvB:	College van Bestuur van de Universiteit Twente
decaan:	hoofd van de faculteit (WHW (9.12)
EC:	European Credit, studiepunt van 28 uur als bedoeld in de wet (WHW art. 7.4)
ECTS:	European Credit Transfer System: Europese afspraken voor een systeem om de studielast voor de studenten uit te drukken; de studielast van een studiejaar bedraagt 60 European Creditpoints ofwel 1680 uur (zie WHW art. 7.4)
ES:	de éénjarige masteropleiding European Studies (MSc)
examen:	Het examen is afgelegd indien de tentamens van de tot een opleiding of propedeutische fase van een opleiding behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd
examencommissie:	de examencommissie van de opleiding die is ingesteld door de decaan in overeenstemming met artikel 7.12 a van de wet
examenprogramma:	de in het StudentInformatieSysteem (SIS) vastgelegde specifieke invulling van onderwijseenheden die een individuele student in het kader van zijn opleiding zal gaan volgen met inbegrip van eventuele keuzes daarbinnen
examinator:	degenen die in overeenstemming met artikel 7.12c van de wet door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens
FSS:	Facultaire studentenstatuut, hiermee wordt bedoeld het opleidings specifieke deel van het studentenstatuut (zoals bedoeld in WHW art 7.59) voor de bacheloropleidingen van de faculteit MB
GZW:	de bacheloropleiding gezondheidswetenschappen
geautoriseerd bewijsstuk	een geautoriseerd bewijsstuk is een door - of vanwege - een examinator geparafeerde lijst of een ander schriftuur dan wel een via het in gebruik zijnde StudentInformatieSysteem (SIS) bekend gemaakte uitslag
HS:	de eenjarige masteropleiding Health Sciences (MSc)
IBA:	de eenjarige, Engelstalige variant International Business Administration van de bacheloropleiding bedrijfskunde
IEM:	de tweejarige masteropleiding Industrial Engineering and Management (MSc)
instelling:	Universiteit Twente
MB:	de faculteit Management en Bestuur
MBI:	de tweejarige masteropleiding Business Information Technology (MSc)

¹ De **vet gedrukte** begrippen zijn door het CvB vastgestelde begrippen, zoals die worden gehanteerd in de UT Richtlijn OER voor de bacheloropleidingen. De overige teksten zijn facultaire toevoegingen van begrippen die in dit statuut (incl OER en R&R) worden gehanteerd.

MEEM:	de postnitiële master of science opleiding Environmental and Energy Management (MSc)
MPM:	de postnitiële opleiding master Public Management
MRM:	de postnitiële opleiding master Risico Management
MSc:	Master of Science; graad die wordt verleend aan degenen die het masterexamen van de opleiding BA, MBI, ES, HS, IEM, PA of Meem, met goed gevolg heeft afgelegd (WHW 7.19a).
OER:	de Onderwijs- en Examenregeling (WHW 7.13)
OLC:	de opleidingscommissie (WHW 9.18)
OLD:	de opleidingsdirecteur
onderwijseenheid:	een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 leden 2 en 3 van de Wet. De onderwijseenheden waaruit een opleiding is opgebouwd (ook wel vakken of cursussen genoemd) staan vermeld in de opleidings specifieke bijlage van die opleiding
onderwijsprogramma	het geldende programma van de opleiding zoals vastgelegd in de opleidings specifieke bijlage
opleiding:	de bacheloropleiding bedoeld in de opleidings specifieke bijlage van de Onderwijs- en Examenregeling en/of de masteropleiding. Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken (WHW 7.3 lid 2)
opleidingscommissie:	commissie (met zowel docent- als studentleden) die advies geeft aan OLD omtrent de OER en alle aangelegenheden betreffende het onderwijs (WHW 9.18 en faculteitsreglement art.13)
opleidingsdirecteur:	een opleidingsdirecteur is benoemd door de decaan ten behoeve van het bestuur van de opleiding (WHW 9.17 en faculteitsreglement art 10 en 11)
OSIRIS:	het studentinformatiesysteem (SIS) van de Universiteit Twente
PA:	de eenjarige masteropleiding Public Administration (MSc)
praktische oefening:	een praktische oefening als genoemd in artikel 7.13 lid 2d van de Wet, is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals: <ol style="list-style-type: none"> 1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie; 2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden; 3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie; 4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden
R&R:	de Regels en Richtlijnen van de examencommissie (WHW 7.12 lid 4)
student:	degene die als zodanig bij een opleiding staat ingeschreven in overeenstemming met artikel 7.34 en 7.37 van de WHW
Student Informatie Systeem (SIS):	de door het instellingsbestuur aangewezen applicatie voor de registratie en informatie van alle relevante gegevens van student en studie, zoals bedoeld in de Wet
studentdecaan:	door het instellingsbestuur aangewezen persoon die als contactpersoon optreedt tussen student en opleiding zoals bedoeld in artikel 7.24 lid 1d WHW
studieadviseur:	door de decaan aangewezen persoon die als contactpersoon

studiegids:	optreedt tussen student en opleiding, en als zodanig de belangen van de student behartigt en een adviesrol vervult de gids van de faculteit MB waarin een overzicht wordt gegeven van het bachelor- en masteronderwijs van de faculteit, op papier of digitaal (http://www.mb.utwente.nl/gemenebest/studiegids.pdf)
studiejaar:	het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar. Het studiejaar beslaat 60 EC of 1680 uur
studieplan:	een door de student opgesteld plan voor het doorlopen van zijn examenprogramma
studiepunt:	eenheid van studiebelasting, deze wordt uitgedrukt in EC (European Credit) conform het European Credit Transfer System (ECTS); één studiepunt heeft een studiebelasting van 28 uur
studiesnelheid:	aantal EC's behaald in een bepaalde periode gedeeld door het aantal EC's dat nominaal in deze periode behaald kan worden
TBK:	de bacheloropleiding technische bedrijfskunde
tentamen:	een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek
UT:	Universiteit Twente
werkdag:	een van de dagen van maandag tot en met vrijdag met uitzondering van de erkende feestdagen en de afgesproken brugdagen waarop het personeel vrij heeft
Wet:	de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, afgekort tot WHW, staatsblad 593 en zoals sindsdien gewijzigd
WHW:	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Onderdeel A: Beschrijving studieopbouw en faciliteiten

A1) opzet, organisatie en uitvoering van het programma van de bachelor of science opleidingen

Structuur

De bacheloropleidingen die de faculteit Management en Bestuur verzorgt worden alle alleen in een voltijdse vorm aangeboden. Zij hebben een omvang van drie studiejaar van elk 60 EC (totale omvang 180 EC =5040 uur), (zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleidingen kennen alle twee examens, het propedeuse examen en het bachelorexamen.

Een korte beschrijving van de inhoud van iedere bacheloropleiding van de faculteit is opgenomen in de [studiegids](#). In de opleidingsspecifieke bijlagen (deel B2 van dit statuut) staan ook de einkwalificaties (eindtermen) van de opleiding beschreven.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleidingen omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. In een opleiding zijn over het algemeen per kwartiel 3 vakken van 5 EC (3 x 140 uur) geprogrammeerd. Elk kwartiel wordt afgesloten met twee tentamenweken. Nadere informatie over het onderwijsrooster en het tentamenrooster is te vinden op de StudentPortal onder het tabblad "[voor jou](#)".

	1 ^e kwartiel	2 ^e kwartiel	3 ^e kwartiel	4 ^e kwartiel
jaar 1	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC
jaar 2	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC
jaar3	3 vakken van 5 EC	3 vakken van 5 EC	15 EC	15 EC

Bij de inroostering van het onderwijs wordt ervoor gezorgd dat de studiebelasting (inclusief het maken van werkstukken, het uitvoeren van projecten, het deelnemen aan practica e.d.) zo gelijkmatig mogelijk over het studiejaar wordt gespreid. De student wordt zo in redelijkheid in staat gesteld te voldoen aan de norm van de studievoortgang (zie ook WHW art. 7.4, 2e lid).

Propedeutische fase

De propedeutische fase is het eerste jaar van de bacheloropleiding. De studiebelasting van de propedeuse bedraagt 60 EC (1680 uur). De onderdelen van het propedeuseprogramma en de studiebelasting per onderdeel staan vermeld in de opleidingsspecifieke bijlagen (deel B2 van dit statuut).

De propedeutische fase is met het oog op de toepassing van het studieadvies propedeutische fase (WHW art. 7.8b) zodanig ingericht dat er sprake is van het verkrijgen van inzicht in de inhoud van de opleiding met de mogelijkheid van verwijzing en selectie aan het eind van die fase.

De propedeutische fase wordt afgesloten met een examen. Een student is reglementair geslaagd voor het examen als alle onderdelen zijn afgerond (nadere informatie zie B2: opleidingsspecifieke bijlagen).

Post-propedeutische fase

De post-propedeutische fase van de bacheloropleiding betreft het tweede en derde jaar. De studiebelasting van de post-propedeutische fase bedraagt 120 EC (3360 uur). De onderdelen van de post-propedeutische bachelorfase en de studiebelasting per onderdeel staan vermeld in de opleidingsspecifieke bijlagen (deel B2 van dit statuut).

In het derde jaar is er in het 1^e semester in elke opleiding een minor geprogrammeerd. Dit is samenhangend keuzevakkenpakket van 20 EC. (meer informatie op <http://www.utwente.nl/majorminor/>). In het programma is mogelijk ruimte voor vrij te kiezen vakken. Een student kan hier een vrije keuze maken uit het onderwijsaanbod van de faculteit, de UT of een andere instelling voor wetenschappelijk onderwijs.

Daarnaast kent elke opleiding in het 2^e semester van het 3^e jaar een bacheloropdracht of referaat. De opleiding wordt afgesloten met een bachelorexamen. Een student is reglementair geslaagd voor het examen als alle onderdelen zijn afgerond (nadere informatie zie B2: opleidingsspecifieke bijlagen).

Onderwijseenheden en tentamens

Elke onderwijseenheid, ook wel 'vak' of (in Osiris) 'cursus' genoemd, wordt afgesloten met een tentamen. Dit tentamen kan uit meerdere onderdelen bestaan. Informatie over wijze van tentaminering van de vakken en de verplichte voorkennis is opgenomen in de opleidings specifieke bijlagen (onderdeel B2) van dit statuut.

Voor het afleggen van de tentamens (van de betreffende opleiding) wordt 2 maal per studiejaar per examenonderdeel een zitting georganiseerd. De eerste zitting is aansluitend op de onderwijsperiode waarin het onderdeel wordt onderwezen, de tweede volgt in de periode daarna of op een zodanig tijdstip dat een redelijke tussenruimte aanwezig is tussen de twee opeenvolgende tentamengelegenheden.

Een tentamenrooster is beschikbaar via de StudentPortal onder het tabblad "[voor jou](#)". Kijk op Blackboard voor de inleverdata voor opdrachten, werkstukken etc.

Voor een beschrijving van de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar de informatie op Osiris (deze informatie is informerend van karakter) en naar de actuele informatie op Blackboard (twee weken voor aanvang van het onderwijs). Beide systemen zijn via internet beschikbaar.

Samenhang en voorkenniseisen

Er zit een zekere opbouw in de bachelorprogramma's. Docenten van een bepaald vak bouwen voort op wat studenten in een ander vak geleerd hebben. Daarom worden er voorkenniseisen gesteld. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen gewenste, noodzakelijke en verplichte voorkennis.

- gewenst: de student heeft er voordeel van als hij de voorkennis beheerst
- noodzakelijk: de voorkennis is onmisbaar
- verplicht: studenten die niet aan de voorkenniseisen voldoen, worden niet toegelaten

Houd hier bij je studieplanning rekening mee! Informatie over de voorkenniseisen is opgenomen in de opleidings specifieke bijlage (deel B2 van dit statuut).

Er is een aantal voorkenniseisen die voor de meeste opleidingen gelden:

- Een student die minder dan 40 EC heeft behaald van het eerste jaar van de opleiding, mag niet deelnemen aan vakken van het twee en derde jaar. Toestemming kan worden verkregen via de examencommissie. Daarvoor is een advies van de studieadviseur nodig en een goedgekeurd studieplan.
- Om deel te mogen nemen aan een minor (keuzepakket geprogrammeerd in het eerste semester 3^e jaar) moet een student op het moment van de sluiting van de inschrijving voor een minor minimaal 80 EC heeft behaald.
- Om te mogen beginnen aan de uitvoering van de afsluitende bacheloropdracht (alle opleidingen behalve BIT) geldt dat:
 - a. het propedeutisch examen moet zijn behaald;
 - b. 135 EC moet zijn afgerond, en
 - c. het plan van aanpak bacheloropdracht moet zijn goedgekeurd door de betreffende examinator.

Voor alle opleidingen wordt een aantal leerlijnen geformuleerd om de samenhang te verduidelijken.

Mogelijkheden om te excelleren: cum laude en honoursprogramma

De opleidingen kennen alle een cum laude regeling, meer informatie daarover vind je in de OER (onderdeel B1 van dit statuut).

Excellente studenten wordt de mogelijkheid aangeboden om een honoursprogramma te volgen naast het reguliere programma (zie ook de OER, artikel 4B).

Bijdrage aan programma: vakevaluaties en OLC

Vakevaluaties

De faculteit vindt het belangrijk om studenten te betrekken bij de verbetering van het onderwijs. Daarom wordt elk vak na afloop geëvalueerd.

OLC

Elke opleiding heeft conform WHW art 9.18 een opleidingscommissie. In het faculteitsreglement (art. 13) is geregeld hoe de commissie is samengesteld en hoe de

benoeming van de leden plaatsvindt. De commissie heeft tot taak:

- advies uitbrengen over de OER;
- jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoering van de OER;
- gevraagd of uit eigen beweging advies uitbrengen aan de OLD (en de decaan) over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs in de opleiding.

Als je interesse hebt om in de OLC te participeren kun je dat kenbaar maken bij het faculteitssecretariaat (tel 3520) of bij de griffie (tel 053 489 2402).

Algemene en praktische informatie

Informatie over studieverenigingen (o.a. studieboeken tegen gereduceerde prijzen), studeren in het buitenland en nog veel meer onderwerpen wordt gegeven in de [studiegids](#).

A2) studentenvoorzieningen (volgens art. 7.59 WHW)

De UT hanteert een elektronische leeromgeving. Bij informatievoorziening voor en over de studie, alsmede administratieve procedures wordt het inter- of intranet gebruikt. Studenten van de cohorten 2009 en later hebben een laptop nodig om aan onderwijs deel te kunnen nemen. Studenten kunnen hiervoor gebruik maken van een aanbod van de universiteit via het Notebook Service Centrum (NSC). Met de laptop zijn studenten in staat gebruik te maken van het netwerk van de universiteit, waarmee zij toegang hebben tot intra- en internet.

De universiteit beschikt over hoor- en werkcollegezalen, accommodaties voor begeleid en onbegeleid studeren, een bibliotheek, en onderzoeksvoorzieningen die het onderwijs ten dienste staan. De universiteit heeft beperkt faciliteiten voor vrije toegang tot computers. De faciliteiten van de faculteit MB worden vermeld in de [studiegids](#).

De opleiding stelt aan de studievereniging ruimte ter beschikking voor de uitvoering van hun activiteiten.

A3) studiebegeleiding

De faculteit beschikt over een aantal studieadviseurs. Zij adviseren studenten bij problemen betreffende de opleiding en studeren in het algemeen. Zij zijn beschikbaar voor een gesprek over ervaringen met de studie, klachten, studiekeuze, -planning, -vertraging, over onderwijs- en examenregelingen en over rechtspositionele zaken. De studieadviseurs zijn tevens vertrouwenspersoon en geven suggesties op studiegebied. Waar nodig kunnen zij je doorverwijzen naar andere ondersteunende instanties binnen of buiten de universiteit.

De studieadviseurs hebben op dinsdag een inloopspreekuur van 12.30 uur tot 13.30 uur, voor een korte vraag of klein probleem. Afspraken via onderwijssecretariaat tel (053) 489 3200 / (053) 489 3987.

Nadere informatie over de studiebegeleiding is opgenomen op de [website van de studieadviseurs MB](#).

Onderdeel B: ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

(ex artikel 7.13 en 7.59 WHW)

De decaan van de faculteit Management en Bestuur,

gelet op de artikelen 9,5, 9.15 eerste lid onder a, 7.13, eerste lid en tweede lid, 9,38, onder b en 9.18, eerste lid, onder a, en 7.59 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW),

gehoord het advies van de opleidingscommissies en de instemming dan wel het advies van de faculteitsraad ten aanzien van de opleidingsspecifieke bijlage van de betreffende opleiding²

besluit vast te stellen

de **Onderwijs en Examenregeling 2011 / 2012**

van de UT bacheloropleidingen:

- **Bedrijfsinformatietechnologie (BIT)**
- **Bedrijfskunde (BK)** (incl. de Engelstalige variant International Business Administration)
- **Bestuurskunde (BSK)** (incl. de Engelstalige variant European Studies)
- **Gezondheidswetenschappen (GZW)**
- **Technische Bedrijfskunde (TBK)**

N.B.:

- de **vet gedrukte** teksten gelden voor alle bacheloropleidingen van de UT; (het zijn richtlijnen van het CvB, door de decaan verplicht op te nemen in de OER van de bacheloropleidingen)
- de overige teksten zijn facultaire toevoegingen en gelden voor de bacheloropleidingen die worden verzorgd door de faculteit MB

² Het adviesrecht heeft betrekking op WHW art. 7.13 ten aanzien van de onderdelen a t/m g. Het instemmingsrecht heeft betrekking op de overige onderdelen in art. 7.13

Inhoud OER

B1 Gemeenschappelijke Onderdelen

Preambule: Toepasselijkheid

Paragraaf 1: Algemeen

- Art 1 begripsbepalingen
- Art 2 inhoud van de opleiding
- Art 3 eindtermen van de opleiding
- Art 4 toelating tot de opleiding
- Art 4a taal
- Art 4b mogelijkheden om te excelleren: cum laude en honoursprogramma

Paragraaf 2: Studiebegeleiding

- Art 5 studieplan
- Art 6 studiebegeleiding
- Art 7 studeren met een functiebeperking

Paragraaf 2a: Examencommissie

- Art 7a examencommissie

Paragraaf 3: Tentamens

- Art 8 frequentie, tijdvakken, inschrijving, uitschrijving
- Art 8a tentamenvormen en informatie over het tentamen
- Art 9 mondelinge tentamens
- Art 10 geldigheidsduur tentamens
- Art 11 vaststelling en bekendmaking van de uitslag
- Art 12 inzage- en nabesprekingsrecht
- Art 13 fouten of onvolledigheden in de administratie
- Art 14 vrijstelling van een tentamen of praktische oefening

Paragraaf 4: Examens

- Art 15 vrij programma
- Art 15a vrije minor
- Art 16 de aan de opleiding verbonden examens en toestemming afleggen onderdelen afsluitend examen
- Art 17 tijdstippen examen en afgifte getuigschriften en verklaringen
- Art 18 graad
- Art 18a toelating tot de master

Paragraaf 5: Beroep en bezwaar

- Art 19 individueel beroep en bezwaar
- Art 19a collectief recht van beklag

Paragraaf 6: Strijdigheid, wijziging en invoering

- Art 20 strijdigheid met de regeling
- Art 21 wijziging regeling
- Art 22 overgangsregeling
- Art 22a beoordeling onderwijs- en examenregeling
- Art 23 bekendmaking
- Art 24 inwerkingtreding

B2 Opleidingsspecifieke bijlagen

- B2a opleidingsspecifieke bijlage BIT
- B2b opleidingsspecifieke bijlage BK
- B2c opleidingsspecifieke bijlage BSK
- B2d opleidingsspecifieke bijlage GZW
- B2e opleidingsspecifieke bijlage TBK

B1 Gemeenschappelijke Onderdelen

Preambule- Toepasselijkheid

1. Voor elke opleiding bestaat een opleidingsspecifieke bijlage.
2. Per opleiding vormen dit algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage samen de onderwijs- en examenregeling voor de betreffende bacheloropleiding.
3. Het algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling worden vastgesteld door de decaan.
4. De onderwijs- en examenregeling is van toepassing op alle studenten die staan ingeschreven bij de betreffende opleiding. Bij MB betreft het de bacheloropleidingen BIT, BK (incl. de Engelstalige variant International Business Administration of IBA, BSK (incl. de Engelstalige variant European Studies of ES), GZW en TBK.
5. De examencommissie van een opleiding stelt regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden volgens artikel 7.12b van de wet.
6. De wettelijke bevoegdheden van de examencommissie van een opleiding zijn van toepassing op alle onderwijseenheden die deel uitmaken van de opleiding van de student.
7. De bepalingen in dit algemene deel van de onderwijs- en examenregeling, in de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling en in de regels en richtlijnen van de examencommissie van de opleiding zijn ook van toepassing op onderwijseenheden die worden verzorgd door docenten van buiten de opleiding of buiten de Universiteit Twente.
8. Voor de Engelstalige bacheloropleidingen zijn Engelse vertalingen van dit algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling en de regels van de examencommissie van die bacheloropleiding beschikbaar. In geval van conflict is de Nederlandse tekst bepalend en niet de Engelse vertaling.
9. Daar waar in deze regeling sprake is van 'de student', 'de docent', 'hij', 'hem', 'zijn', 'leze men ook 'de studente', 'de docente', 'zij' en 'haar'.

Paragraaf 1 - Algemeen

Artikel 1 – Begripsbepalingen

De in deze regeling voorkomende begrippen hebben, indien die begrippen ook voorkomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), de betekenis die deze wet eraan geeft.

Voor een volledig en alfabetisch overzicht van de begrippen wordt verwezen naar de begrippenlijst op pag. 4-6 van het Studentenstatuut (FSS).

Artikel 2 - Inhoud van de opleiding

1. In de opleidingsspecifieke bijlage zijn per opleiding in ieder geval geregeld de punten zoals opgenomen in artikel 7.13, lid 2, a t/m j en l, s en t van de wet.
MB heeft de gemeenschappelijke onderdelen van deze leden gebundeld (deel B1 van deze OER). In de opleidingsspecifieke bijlage van elke opleiding zijn de overige onderdelen opgenomen (deel B2). Het betreft:
 - a. de inhoud van de opleiding en van het daaraan verbonden examen, (WHW 7.13 lid 2a)
 - b. de inhoud van de afstudeerrichtingen, (WHW 7.13 lid 2b)

- c. de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven (WHW 7.13, 2c)
 - d. de inrichting van de praktische oefeningen, (WHW 7.13 lid 2d)
 - e. de studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden, (WHW 7.13 lid 2e)
 - f. het aantal en de volgtijdelijkheid van de tentamens en praktische oefeningen, (WHW 7.13 lid 2h)
 - g. de aard van de opleiding: voltijd, deeltijd, duaal, conform de registratie in het centraal register opleidingen hoger onderwijs (CROHO), (WHW 7.13 lid 2i)
 - h. de wijze waarop een tentamen wordt afgelegd: mondeling, schriftelijk, of op een andere wijze, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie in bijzondere gevallen anders te bepalen (WHW 7.13 lid 2l)
- Ook is in elke opleidingsspecifieke bijlage vermeld:
- i. de volgorde-eisen: of het met goed gevolg afgelegd hebben van tentamens voorwaarde is voor toelating tot deelname aan onderwijs of andere tentamens; toelatingseisen en verplichtingen met betrekking tot deelname aan praktische oefeningen, (WHW 7.13 lid 2s+t)
 - j. de eisen die gesteld worden aan de invulling van de vrije ruimte van de opleiding en aan de te maken keuzes
 - k. de overgangsregelingen, bedoeld in artikel 22 OER,
 - l. de taal waarin het onderwijs wordt gegeven en de tentamens/het examen worden afgenomen (WHW 7.2)
 - m. de masteropleiding(en) die aansluit(en) op de (afstudeerrichting van de) bacheloropleiding. (WHW 7.13 lid 3).

Artikel 3 - Eindtermen van de opleiding (WHW 7.13 lid 2c)

De doelen en eindtermen (art. 7.13 lid 2 sub c, WHW) zijn per opleiding in de opleidingsspecifieke bijlage opgenomen (deel B2)

De eindtermen van de bacheloropleidingen van MB sluiten aan bij de internationaal erkende niveaubeschrijvingen zoals die zijn verwoord in de zgn. Dublin Descriptoren, dan wel bij de daaraan gelijkwaardig te achten criteria voor academische bachelor- en mastercurricula die in 3TU-verband zijn afgesproken.

De *Dublin Descriptoren* betreffen:

- | | |
|--------------------------------|----------------------|
| a. Kennis en inzicht | d. Communicatie |
| b. Toepassen kennis en inzicht | e. Leervaardigheden. |
| c. Oordeelsvorming | |

De *Criteria voor academische bachelor- en master-curricula* van de 3TU zijn:

1. kundig in een of meer wetenschappelijke disciplines
2. bekwaam in onderzoeken
3. bekwaam in ontwerpen
4. een wetenschappelijke benadering
5. intellectuele basisvaardigheden
6. bekwaam in samenwerken en communiceren
7. houdt rekening met de temporele en maatschappelijke context

Artikel 4 - Toelating tot de opleiding (WHW 7.24, 7.25, 7.28 en 7.29)

1. **Toegang tot de opleiding wordt verkregen indien is voldaan aan de vooropleidingseisen voor inschrijving in het wetenschappelijk onderwijs, in overeenstemming met de wet art. 7.24 vooropleidingseisen, 7.25 nadere vooropleidingseisen, 7.28 vrijstelling op grond van andere diploma's en 7.29 vrijstelling op grond van toelatingsonderzoek.**

2. De nadere regeling hiervan is opgenomen in de meest recente versie van het document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen". Dit document is geplaatst op de website van de Universiteit Twente. Aanvullende bepalingen, voor zover van toepassing, zijn opgenomen in de opleidingsspecifieke bijlage.

Artikel 4a Taal (WHW 7.2)

1. Het onderwijs in de bacheloropleidingen wordt gegeven in het Nederlands volgens de Gedragscode Voertalen van de UT en in overeenstemming met art.7.2 van de wet.
2. In een bacheloropleiding kan met toestemming van de opleidingsdirecteur een andere taal worden gebruikt:
 - a. wanneer het onderwijs betreft dat in het kader van een gastcollege door een anderstalige docent wordt gegeven, of
 - b. indien de specifieke aard, de inrichting of de kwaliteit van het onderwijs, dan wel de herkomst van de studenten daartoe noodzaakt,
3. Indien noch de examinerator noch de geëxamineerde student daartegen bezwaar heeft, kan het tentamen in een andere taal worden afgenomen.
4. Opleidingsspecifieke aanvullingen op de bepalingen in dit artikel en de wijze waarop een Engelstalige opleiding garandeert dat wordt voldaan aan de voorwaarden van bovengenoemde Gedragscode Voertalen zijn vastgelegd in de opleidingsbijlage en/of de Regels en Richtlijnen van de examencommissies. Bij MB zijn deze vastgelegd in de opleidingsspecifieke bijlage.

Artikel 4b – Mogelijkheden voor studenten om te excelleren: cum laude en honoursprogramma

1. De faculteit kent een *cum laude* regeling. Verlening van het predikaat met lof op het getuigschrift is zowel mogelijk bij het propedeutisch examen als bij het bachelorexamen.
2. Ingeval de student bij het afleggen van het Propedeutisch examen blij heeft gegeven van uitzonderlijke bekwaamheid, wordt dit op het diploma met de woorden "met lof" vermeld. Uitzonderlijke bekwaamheid is aanwezig wanneer aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) het gemiddelde der beoordelingscijfers, behaald voor onderdelen van het propedeutisch examen, bedraagt tenminste 8;
 - b) bij het bepalen van bovenbedoeld gemiddelde worden de onderdelen waarvoor geen oordeel in de vorm van een cijfer is gegeven dan wel een vrijstelling is verleend buiten beschouwing gelaten;
 - c) geen enkel examenonderdeel is met een onvoldoende beoordeeld en ten hoogste één examenonderdeel is beoordeeld met het cijfer 6;
 - d) voor maximaal een derde van de totale omvang van propedeutisch deel van de opleiding is een vrijstelling verleend;
 - e) de studiesnelheid van de student bedraagt tenminste 0,8 en de propedeuse is afgerond binnen twee jaar, tenzij bijzondere omstandigheden, ter beoordeling van de examencommissie, een grotere overschrijding rechtvaardigen. Tot de bijzondere omstandigheden worden in ieder geval gerekend de omstandigheden die worden erkend bij de toekenning van afstudeersteun.
3. Ingeval de student bij het afleggen van het bachelorexamen blij heeft gegeven van uitzonderlijke bekwaamheid, kan dit op het diploma met de woorden "met lof" worden vermeld. Uitzonderlijke bekwaamheid is aanwezig wanneer aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) het gemiddelde der beoordelingscijfers, behaald voor onderdelen van het bachelorexamen (B2- en B3-programma), bedraagt tenminste 8;
 - b) bij het bepalen van bovenbedoeld gemiddelde worden de onderdelen waarvoor geen oordeel in de vorm van een cijfer is gegeven dan wel een vrijstelling is verleend buiten beschouwing gelaten;

- c) geen enkel examenonderdeel in het B2-/B3-programma is met een onvoldoende beoordeeld en ten hoogste één examenonderdeel is beoordeeld met het cijfer 6;
 - d) voor maximaal een derde van de totale omvang van het post-propedeutisch deel van de opleiding is een vrijstelling verleend;
 - e) het eindcijfer voor de afsluitende onderwijseenheid (opdracht, thesis, bachelor-referaat) bedraagt minimaal een 9.
 - f) de bacheloropleiding is afgerond binnen vier jaar, tenzij bijzondere omstandigheden, ter beoordeling van de examencommissie, een grotere overschrijding rechtvaardigen. Tot de bijzondere omstandigheden worden in ieder geval gerekend de omstandigheden die worden erkend bij de toekenning van afstudeersteun
4. Indien niet geheel aan deze richtlijnen is voldaan kan de voorzitter van de afstudeercommissie of de bachelorcoördinator een voorstel tot toekenning van het predicaat 'met lof' voorleggen aan de examencommissie. In dat geval dienen de bijzondere omstandigheden en de uitzonderlijkheid van de prestatie extra te worden beargumenteerd.
 5. Studenten die tot de beste (beste 5-10%) van hun opleiding behoren en het P-examen hebben afgerond, worden in de gelegenheid gesteld een speciaal [UT-honoursprogramma](#) te volgen, dat ook wordt vermeld op een van het getuigschrift deel uitmakende bijlage. Excellente studenten van de Engelstalige variant European Studies van de bacheloropleiding Bestuurskunde kunnen ook een speciaal, op deze opleidingsvariant toegesneden honours-programma volgen van 15 EC. Meer informatie over het programma en de voorwaarden voor deelname is te vinden op <http://www.mb.utwente.nl/ces/>.

Paragraaf 2 - Studiebegeleiding

Artikel 5 – Studieplan (Bewaking studievoortgang: WHW 7.13 lid 2u)

1. De student is verplicht voor aanvang van een semester een studieplan in te dienen voor het betreffende semester. De termijn waarop het studieplan moet zijn ingediend, wordt vanuit de opleiding door de decaan tijdig medegedeeld aan de student.
2. De opleiding vult het studieplan in voor het eerste semester van het eerste studiejaar van de student. Dit studieplan omvat alle onderdelen van het eerste semester van het eerste jaar van de opleiding. In bijzondere situaties kan de student die studieplan aanpassen na overleg met de studieadviseur.
3. De student kan na de termijn als bedoeld in lid 1, tweede zin, zijn studieplan aanpassen na overleg met de studieadviseur
4. Indien de studieadviseur dit nodig acht ontvangt de student een advies over het door hem ingediende studieplan.
5. De nadere uitwerking van de manier waarop de studieadviseur adviseert over de door de studenten ingediende studieplannen, wordt voor het begin van het studiejaar door de opleidingsdirecteur bekendgemaakt.

Artikel 6 – Studiebegeleiding (WHW 7.13 lid 2u)

1. De decaan draagt de verantwoordelijkheid voor de studiebegeleiding van de student mede ten behoeve van de oriëntatie op studiewegen binnen of buiten de opleiding. De decaan heeft de uitvoering van de studiebegeleiding gemandateerd aan de opleidingsdirecteur van de opleiding.
2. Iedere student krijgt een studieadviseur toegewezen.
3. De studieadviseur begeleidt de student en geeft de student advies over zaken die de studie betreffen of desgewenst over persoonlijke aangelegenheden. Tevens maakt de studieadviseur de student attent op faciliteiten voor specialistische vormen van begeleiding binnen of buiten de universiteit.
4. Binnen 20 werkdagen nadat de resultaten van het 1^{ste} semester bekend zijn, geeft de studieadviseur aan de student een advies vooruitlopend op het te verwachten advies aan het eind van het eerste verblijfsjaar. De prestaties en de

omstandigheden van de student zoals bij de opleiding bekend worden hierbij in aanmerking genomen.

5. Aan iedere student wordt uiterlijk aan het eind van zijn eerste jaar van inschrijving voor de opleiding een schriftelijk advies uitgebracht over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding. Het advies is gebaseerd op de behaalde studieresultaten en het advies van de studieadviseur van de student.
6. Indien een student gebruik wenst te maken van het recht op specifieke begeleiding of voorzieningen dient hij contact op te nemen met de studieadviseur. De studieadviseur legt gemaakte afspraken met de student vast in het SIS waaraan rechten kunnen worden ontleend.

Voor het recht op bijzondere voorzieningen geldt:

- a. De student die door aantoonbare overmacht of persoonlijke omstandigheden achterop raakt, heeft recht op begeleidingsafspraken.
- b. Het recht op bovengenoemde voorzieningen betreft het recht op aanvullende individuele studiebegeleiding. Hierto behoort ook, indien nodig en mogelijk, dispensatie tot deelname en/of het beschikbaar zijn van afwijkende faciliteiten. De toekenning van de genoemde dispensatie en het verlenen van extra kansen is voorbehouden aan de examencommissie.

Artikel 7- Studeren met een functiebeperking (WHW 7.13 lid 2m)

1. Onder een functiebeperking wordt verstaan een langdurige lichamelijk zintuiglijke of andere functiestoornis die de student kan beperken in de studievoortgang.
2. Op basis van een gesprek met de studieadviseur wordt in overleg met de student verkend welke aanpassingen voor deze student het meest doeltreffend geacht worden. Bij het treffen van aanpassingen dient het bereiken van de eindtermen te zijn gewaarborgd.
3. Op basis van het onder 2. bedoelde gesprek stelt de student in overleg met de studieadviseur een schriftelijk verzoek tot verlening van aanpassingen op.
4. Het verzoekschrift wordt, zo mogelijk drie maanden voordat de student zal deelnemen aan onderwijs, tentamens en praktische oefeningen waarvoor de aanpassing bedoeld is, ingediend bij de decaan van de faculteit.
5. Het verzoekschrift wordt onderbouwd door bescheiden (zoals een verklaring van een arts of een psycholoog of, indien er sprake is van bijvoorbeeld dyslexie, van een BIF-, NIB-, of NVO- geregistreerd testbureau) die redelijkerwijs nodig zijn voor de beoordeling ervan.
6. De decaan van de faculteit beslist binnen een termijn van 20 werkdagen na ontvangst, of zoveel eerder als de urgentie van de aanvraag noodzakelijk maakt, over de toewijsbaarheid van het verzoek bedoeld in lid 3, en stelt de student en de betrokken studieadviseur van zijn oordeel in kennis.
7. De studieadviseur draagt er zorg voor dat de relevante betrokkenen tijdig worden geïnformeerd over de aanpassingen die zijn verleend aan een student met een functiebeperking.
8. Indien de decaan van de faculteit het verzoekschrift niet of niet geheel honoreert, stelt de decaan de student van de daaraan ten grondslag liggende motieven op de hoogte, en wijst de student op de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Bezwaar dient binnen zes weken, nadat de beslissing aan betrokkene is bekend gemaakt, schriftelijk te worden ingediend bij het loket voor de bezwaar- en beroepschriften (en klachten) van de balie van de Student Services.
9. Bij toekenning van aanpassing wordt aangegeven voor welke periode deze toekenning geldig is. Voor het einde van de periode zal door aanvrager en betrokken studieadviseur een evaluatie plaatsvinden. Hierin zal zowel de effectiviteit van de geboden aanpassingen als de noodzaak tot voortzetting ervan besproken worden.
10. De decaan heeft de afhandeling van de verzoekschriften waarvan in lid 3 sprake is, gemandateerd aan de OLD.

Paragraaf 2a - Examencommissie

Artikel 7a - Examencommissie en examinatoren (WHW 7.12, 7.12 a t/m c)

Examencommissie (art. 7.12 WHW)

1. Elke opleiding of groep van opleidingen aan de instelling heeft een examencommissie.
2. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad

Benoeming en samenstelling examencommissie (artikel 7.12a WHW)

3. Het instellingsbestuur stelt de examencommissie in en benoemt de leden op basis van hun deskundigheid op het terrein van de desbetreffende opleiding of groep van opleidingen.
4. Het instellingsbestuur draagt er zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het instellingsbestuur de leden van de desbetreffende examencommissie.

Taken en bevoegdheden examencommissie (artikel 7.12b WHW)

6. Naast de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 7.11 heeft een examencommissie de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens onverminderd artikel 7.12c
 - b. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen
 - c. het door de meest daarvoor in aanmerking komende examencommissie verlenen van toestemming aan een student om een door die student samengesteld programma als bedoeld in artikel 7.3c te volgen, waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad, waarbij de examencommissie tevens aangeeft tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren voor de toepassing van deze wet, en
 - d. het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens.
7. Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar.
Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.
8. De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en d, en het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie kan onder door haar te stellen voorwaarden bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg afgelegd hoeft te zijn om vast te stellen dat het examen met goed gevolg is afgelegd.
9. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden. De examencommissie verstrekt het verslag aan het instellingsbestuur of de decaan.

Examinatoren (artikel 7.12c WHW)

10. Voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan wijst de examencommissie examinatoren aan.
11. De examinatoren verstrekken de examencommissie de gevraagde inlichtingen.

Paragraaf 3 - Tentamens

(vervallen: artikel 7c- Tentamen)

Artikel 8 – Frequentie, tijdvakken, inschrijving, uitschrijving (WHW 7.13 lid 2j)

1. **Tot het afleggen van schriftelijke en mondelinge tentamens wordt twee maal per jaar de gelegenheid gegeven. Praktische oefeningen kunnen minimaal één keer per jaar worden afgerond.**
2. **Voor alle onderwijseenheden is er in ieder geval een tentamengelegenheid aan het eind van de onderwijsperiode waarin het onderwijs van de desbetreffende onderwijseenheid is gegeven.**
- 2a Onderwijseenheden die vaker dan 1 maal per studiejaar worden aangeboden, bieden mogelijk meer dan 2 maal per jaar gelegenheid tot het afleggen van een tentamen. Ook voor deze gevallen geldt dat de student gerechtigd is aan maximaal 2 zittingen deel te nemen.
3. **De student die na twee beoordelingen van een onderwijseenheid nog geen 6 of hoger heeft behaald en deze alsnog wil behalen, dient bij de examencommissie een verzoek in te dienen om alsnog een tentamen in de desbetreffende onderwijseenheid te mogen afleggen. Dit verzoek moet worden vergezeld van een plan van aanpak dat de student in overleg met de studieadviseur heeft opgesteld. De examencommissie beslist over het verzoek.**
4. **De nadere uitwerking van de bepaling in lid 3 wordt voor het begin van het studiejaar door de opleidingsdirecteur bekendgemaakt.**
5. **In afwijking van het gestelde in lid 1 van dit artikel wordt minstens eenmaal in een studiejaar gelegenheid gegeven tot het afleggen van het tentamen van een onderwijseenheid die wel deel uitmaakt van het onderwijsprogramma, maar waarvan in dit studiejaar geen onderwijs is aangeboden.**
6. **De examencommissie kan in bijzondere gevallen toestaan dat wordt afgeweken van het aantal malen en de wijze waarop tentamens kunnen worden afgelegd.**
- 6a In individuele gevallen zal de examencommissie voor haar besluit altijd het advies van een studieadviseur betrekken.
7. **Minimaal een maand voor het begin van een semester wordt het tentamenrooster met de data en tijdstippen van de tentamens voor dat semester bekend gemaakt. Het tentamenrooster wordt gepubliceerd via de [Studentenportal](#) onder “Toetsrooster”.**
8. **Het verplaatsen van een tentamen naar een ander tijdstip dan in het rooster is aangegeven, is alleen toegestaan na toestemming van de opleidingsdirecteur. De studenten worden van deze verplaatsing op de hoogte gesteld. De opleidingsdirecteur moet de examencommissie op de eerstvolgende examenvergadering na het besluit tot verplaatsing hierover informeren.**
9. **Voor tentamens en toetsen moet de student zich via het SIS inschrijven. Op het rooster is informatie te vinden over de sluitingsdata voor inschrijving voor schriftelijke tentamens en toetsen.**
10. **Indien de student zich niet voor het sluiten van de inschrijftermijn heeft aangemeld, vervalt het recht op deelname aan de desbetreffende toets of het desbetreffende tentamen.**
11. **De student kan zich tot 24 uur voor een tentamenzitting via het SIS terugtrekken**
12. **Indien de student niet verschijnt bij een tentamenzitting waarvoor hij zich via het SIS heeft ingeschreven en waarvoor hij zich niet uiterlijk 24 uur voor de tentamenzitting heeft teruggetrokken, wordt dit in het SIS vastgelegd en geldt dit als een onvoldoende resultaat. Dit telt mee als een tentamenpoging met een onvoldoende resultaat bij het vaststellen van het aantal gedane tentamenpogingen zoals bedoeld in lid 3.**

Artikel 8a Tentamenvormen en informatie over het tentamen (WHW 7.13, lid 2l)

1. **Een onderwijseenheid wordt afgerond met een tentamen. Een tentamen kan de volgende vormen hebben:**
 - een schriftelijke toets,
 - een mondeling tentamen,

- een reeks toetsen,
 - de beoordeling van praktische oefeningen als bedoeld in artikel 1,
 - een combinatie van genoemde vormen.
2. Uiterlijk twee weken voor het begin van de onderwijsperiode waarin het onderwijs van een onderwijseenheid wordt aangeboden, maakt de desbetreffende docent de volgende aspecten van het tentamen bekend:
 - de tentameneisen (in ieder geval welke literatuur wordt getentamineerd),
 - nadere bepalingen over de tentaminering
 - in het geval van een reeks toetsen of een combinatie van tentamenvormen zoals bedoeld in het vorige lid, de weging daarvan voor het eindcijfer van het tentamen.
 3. De in lid 2 bedoelde informatie wordt in ieder geval opgenomen op de elektronische leeromgeving (de Blackboard-site) van de desbetreffende onderwijseenheid.
 4. De student heeft het recht om kennis te nemen van modeltentamenvragen of proeftentamens of representatieve oude tentamens en de bijbehorende uitwerkingen en de norm van de bijbehorende beoordeling.

Artikel 9 - Mondelinge tentamens (WHW 7.13 lid 2n)

1. Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie in een bijzonder geval anders heeft bepaald.
2. De student of de examinerator die derden aanwezig wil laten zijn bij afnemen van het mondeling tentamen moet dit uiterlijk 10 werkdagen voor het mondeling tentamen melden bij de examencommissie.
- 2a. Afstudeercolloquia vormen hierop een uitzondering.
3. Indien de examencommissie heeft bepaald dat leden van de examencommissie of een waarnemer namens de examencommissie aanwezig zal zijn bij het mondeling tentamen, wordt dit minimaal een werkdag vóór het tentamen door de examencommissie aan de examinerator en de student bekend gemaakt.

Artikel 10 - Geldigheidsduur tentamens (WHW 7.13 lid 2k)

1. De geldigheidsduur van een afgeronde onderwijseenheid is 6 jaar.
2. De student kan een verzoek indienen bij de examencommissie om de geldigheidsduur van een resultaat als bedoeld in lid 1 te verlengen. De examencommissie moet gegronde redenen hebben om dit verzoek af te wijzen. Indien de examencommissie dit verzoek afwijst, geeft ze hiervoor een schriftelijke motivering.
3. Voor een tentamen dat bestaat uit deelresultaten geldt dat deelresultaten alleen geldig zijn in het studiejaar waarin deze zijn behaald. De examinerator van de onderwijseenheid kan een andere regeling vaststellen. De examinerator dient de examencommissie hierover te informeren. De regeling dient te worden bekendgemaakt via de elektronische leeromgeving (de Blackboard-site).

Artikel 11 - Vaststelling en bekendmaking van de uitslag (WHW 7.13 lid 2o)

1. Binnen 20 werkdagen na het afleggen van een schriftelijk tentamen dan wel het afronden van een praktische oefening wordt het resultaat via het SIS aan de student bekend gemaakt. De bekendmaking geschiedt door BOZ.
- 1a De examinerator stelt binnen 15 werkdagen na het afnemen van het schriftelijk tentamen de uitslag vast en stelt BOZ daarvan op de hoogte.
2. Binnen één werkdag nadat een mondeling tentamen is afgenomen, wordt door de examinerator een door hem geautoriseerd bewijsstuk aan de student uitgereikt waaruit de uitslag blijkt.
3. Het in lid 2 gestelde is niet van toepassing indien het mondeling tentamen deel uitmaakt van een serie mondelinge tentamens van dezelfde onderwijseenheid, die

- zich over meer dan één werkdag uitstrekt. In dat geval stelt de examinator na afloop van de serie mondelinge tentamens binnen één werkdag de uitslag vast.
4. Indien de beoordeling voor een onderwijseenheid wordt verkregen door het maken van een of meerdere opdrachten, het schrijven van een verslag of het maken van een scriptie, geldt de inleverdatum van opdracht, verslag of scriptie of de inleverdatum van de laatste opdracht als tentamendatum.
 5. Indien de examinator door bijzondere omstandigheden niet in staat is de in lid 1 en 2 bedoelde termijnen na te komen, meldt hij dit met redenen omkleed aan de examencommissie. De betrokken student wordt door de examencommissie onverwijld van de vertraging op de hoogte gesteld onder vermelding van de termijn waarbinnen de uitslag alsnog bekend wordt gemaakt. Indien de examinator naar het oordeel van de examencommissie in gebreke blijft, kan zij een andere examinator opdragen het cijfer vast te stellen.
 6. Wanneer een tweede tentamen gelegenheid korte tijd na de eerste gelegenheid is gepland, zijn de tentamenuitslagen beschikbaar op een tijdstip waarop de student minimaal 10 werkdagen de tijd heeft om zich op de tweede gelegenheid voor te bereiden.
 7. De student kan desgewenst bij de balie van Student Services in de Vrijhof een gewaarmerkt studievoortgangsoverzicht verkrijgen.
 8. Indien voor de student voor eenzelfde onderwijseenheid meer dan één op zich geldige beoordeling is vastgesteld, is de hoogste beoordeling geldig.

Artikel 12 – Inzage- en nabesprekingsrecht (WHW 7.13 lid 2p)

1. De student heeft recht op een nabespreking van zijn tentamen met de examinator waarbij de examinator de gegeven beoordeling motiveert. Als er geen collectieve nabespreking is, kan de student binnen twee weken na de bekendmaking van de uitslag van een tentamen een verzoek indienen bij de examinator voor een nabespreking. Deze nabespreking of een collectieve nabespreking moet uiterlijk vijf weken na de bekendmaking van de uitslag van het tentamen worden gehouden. Na deze termijn van vijf weken heeft de student geen recht meer op een nabespreking van zijn tentamen en een motivering door de examinator van de beoordeling van zijn tentamen.
2. De examinator die het schriftelijke tentamenwerk van de student heeft beoordeeld, ziet erop toe dat dit werk minimaal twee jaar na het vaststellen van de beoordelingsmededeling wordt bewaard in de desbetreffende leerstoel- of vakgroepadministratie. Gedurende deze periode kan de student zijn beoordeelde werk inzien.
- 2a Binnen MB wordt voor de bewaarplicht en het inzage-recht een termijn van 2 jaar gehanteerd.
3. De examencommissie kan toestaan dat van het bepaalde in de leden 1 en 2 wordt afgeweken.

Artikel 13 - Fouten of onvolledigheden in de administratie

Indien in de tentamenuitslag, een cijferlijst of een overzicht van het studieverloop van de student een kennelijke vergissing is gemaakt, is zowel de opleiding als de student verplicht om dit direct na constatering ervan, aan de andere partij kenbaar te maken en mee te werken aan het ongedaan maken van de gemaakte vergissing.

Artikel 14 - Vrijstelling van een tentamen of praktische oefening (WHW 7.13 lid 2r+t)

1. De examencommissie kan, eventueel na advies van de desbetreffende examinator te hebben ingewonnen, op verzoek van de student vrijstelling verlenen van een tentamen of praktische oefening.

2. De gronden waarop de examencommissie vrijstelling kan verlenen voor het afleggen van een bepaald tentamen hebben uitsluitend betrekking op het niveau, de inhoud en de kwaliteit van de eerder door de desbetreffende student behaalde tentamens of examens dan wel van zijn buiten het hoger onderwijs opgedane kennis, inzicht en vaardigheden.
3. De vrijstelling door de examencommissie van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen kan onder meer worden verleend aan de student die aannemelijk kan maken dat hij of zij verwacht in gewetensnood te zullen komen bij of door het moeten uitvoeren van een bepaalde opdracht of praktische oefening. In dat geval bepaalt de examencommissie of de praktische oefening op een andere, door haar te bepalen wijze, kan worden verricht.
4. De regels die de examencommissie hanteert bij het geven van vrijstellingen staan vermeld in R&R art. 12 (onderdeel C van het FSS).

Paragraaf 4 – Examens

Artikel 15 - Vrij programma (WHW 7.3 c)

De examencommissie van de opleiding beslist over een verzoek tot toestemming voor het volgen van een vrij onderwijsprogramma als bedoeld in art. 7.3d, van de wet. De examencommissie toetst of het programma past binnen het domein van de opleiding, samenhangend is en voldoende niveau heeft in het licht van de eindtermen van de opleiding (zie ook R&R art.13).

Artikel 15a – Vrije minor

1. Een minor is een samenhangend pakket van onderwijseenheden. Voor de meeste opleidingen geldt dat studenten in het derde jaar een minor kunnen kiezen. Per opleiding is vastgelegd welke minoren studenten mogen kiezen (zie de UT [minor toelatingsmatrix](#))
2. De examencommissie van de opleiding beslist over een verzoek tot toestemming voor een vrije minor. De hiervoor geldende regels zijn opgenomen in de R&R (art. 13) van de examencommissie (Onderdeel C van de FSS)

Artikel 16 - De aan de opleiding verbonden examens (WHW 7.10 en 7.13 lid 2a) en Toestemming afleggen onderdelen afsluitend examen (WHW 7.30)

1. **De opleiding heeft een propedeutisch examen en een bachelorexamen.**
2. **Het eerste studiejaar van de opleiding is de propedeutische fase en heeft een studielast van 60 EC.**
3. **De bacheloropleiding heeft een studielast van 180 EC. De opleiding is opgebouwd uit een propedeutische fase met een studielast van 60 EC en een tweede en derde studiejaar, elk met een studielast van 60 EC.**
4. Voor de inschrijving voor een opleiding na het propedeutisch examen geldt als eis het bezit van een getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde propedeutisch examen van die opleiding, dan wel een al dan niet in Nederland afgegeven diploma dat naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig is.
5. Een student die 40EC van de propedeuse heeft afgerond, mag aan onderdelen van de postpropedeutische fase deelnemen met in acht neming van de voorkenniseisen die voor de onderwijseenheden gelden (zie onderdeel B2 hierna)
6. Een student die minder dan 40EC van de propedeuse heeft afgerond, mag alleen met goedkeuring van de examencommissie aan onderwijs van de postpropedeutische fase deelnemen. De hiervoor geldende regels zijn opgenomen in de R&R van de examencommissie. (zie onderdeel C, art 3.1).

Artikel 17 – Tijdstippen examen en afgifte getuigschriften en verklaringen (WHW 7.11 en 7.13 lid 2j)

- 1. In overeenstemming met artikel 7.10 lid 2 van de wet is het propedeutisch respectievelijk bachelor examen afgelegd als de tentamens van de propedeutische fase respectievelijk de bacheloropleiding met goed gevolg zijn afgelegd.**
 - 1a Een BIT student die is ingestroomd met in zijn profiel alleen wiskunde B1 (oude profielenstructuur), dient aanvullend aan het gestelde in lid 2 een wiskundetoets met goed gevolg te hebben afgerond voordat het P-examen kan worden behaald³.
- 2. De examencommissie verklaart de student als geslaagd voor het propedeutisch dan wel het bachelorexamen als hij aan de exameneisen voldoet en roept die student op het daarbij behorende getuigschrift met cijferlijst respectievelijk supplement in ontvangst te nemen. De datum die op het getuigschrift wordt vermeld, te weten de examendatum, is in dit geval de datum waarop de student de laatste nog openstaande onderwijseenheid heeft afgerond.**
- 3. De student kan desgewenst een schriftelijk gemotiveerd verzoek bij de examencommissie indienen om nog niet over te gaan tot het geslaagd verklaren voor een examen en daarom ook nog niet over te gaan tot uitreiking van het getuigschrift. In zijn verzoek moet de student in ieder geval de duur van het door hem gewenste uitstel aangeven.**
- 4. De nadere uitwerking van de bepaling in lid 3 wordt door de examencommissie opgenomen in de regels en richtlijnen van de examencommissie,**
- 5. Indien de student op grond van lid 3 heeft verzocht om uitstel, wordt als examendatum gebruikt de datum waarop de examencommissie na het uitstel heeft besloten de student geslaagd te verklaren.**
6. Degene die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in lid 2 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd.

Artikel 18 – Graad (WHW 7.19 a)

Aan degene die het bachelorexamen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad Bachelor of Science (BSc) verleend.

Artikel 18a – Toelating tot master (WHW 7.13 lid 3)

1. Studenten die voldoen aan de eindtermen van een in de opleidingsspecifieke bijlage (onderdeel B2 van het FSS) genoemde bacheloropleiding en het diploma hebben behaald worden zonder meer toegelaten tot de in die opleidingsspecifieke bijlage genoemde masteropleiding(en).
2. Bachelorstudenten die hun diploma zoals bedoeld in lid 1 nog niet hebben behaald worden niet toegelaten tot de in lid 1 bedoelde masteropleiding. Als zij voldoen aan een aantal randvoorwaarden mogen ze wel deelnemen aan onderwijseenheden (masteropdracht uitgesloten) van deze masteropleiding(en). De exacte randvoorwaarden worden vermeld in de opleidingsspecifieke bijlagen.
3. In uitzonderingsgevallen, met name als de studievoortgang van de student anders ernstig belemmerd zou worden, kunnen bachelorstudenten die niet voldoen aan de voorwaarden genoemd in lid 1 en 2, toestemming krijgen aan een beperkt aantal onderwijseenheden van de master deel te nemen. De student kan hiertoe een verzoek indienen bij de examencommissie van de masteropleiding (R&R art. 3.1).

³ Zie ook de opleidingsspecifieke bijlage van BIT, art. 5.

Paragraaf 5 - Beroep en bezwaar

Artikel 19 - Individueel beroep en bezwaar (WHW 7.61)

Beroep tegen beslissingen van de examencommissie of van de examinator en bezwaar tegen beslissingen van de decaan op grond van deze regeling dient binnen zes weken, nadat de beslissing aan betrokkene is bekend gemaakt, schriftelijk te worden ingediend bij het loket voor de bezwaar- en beroepschriften (en klachten) van de balie van de Student Services.

Artikel 19a - Collectief recht van beklag (WHW 9.28)

Het faculteitsreglement bepaalt op welke wijze aan een groep van studenten de gelegenheid wordt geboden bij de decaan hun beklag te doen ter zake van de naleving van verplichtingen van de universiteit jegens studenten, zowel binnen welke termijn de decaan voorzieningen treft in de gevallen waarin naar zijn oordeel het beklag gegrond is. (zie [Faculteitsreglement art.23](#))

Paragraaf 6 - Strijdigheid, wijziging en invoering

Artikel 20 - Strijdigheid met de regeling

Indien andere aanvullende regelingen en/of bepalingen over het onderwijs en/of de examens in strijd zijn met deze onderwijs- en examenregeling gaat het bepaalde in deze onderwijs- en examenregeling voor.

In het kader van internationale samenwerking met hoger onderwijsinstellingen in het buitenland kunnen de afspraken die gemaakt zijn tussen de faculteit en buitenlandse instellingen afwijken van de regelingen in deze Onderwijs- en Examenregeling. Afspraken die met buitenlandse instellingen worden gemaakt en die afwijken van de regelingen in dit Onderwijs- en Examenregeling zullen zo spoedig mogelijk bekend worden gemaakt en worden opgenomen in de opleidingsspecifieke bijlage (onderdeel B2).

Artikel 21 - Wijziging regeling

1. Inhoudelijke wijzigingen van deze onderwijs- en examenregeling worden door de decaan bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
2. Inhoudelijke wijzigingen van deze regeling zijn in beginsel niet van toepassing op het lopende studiejaar. Inhoudelijke wijzigingen kunnen wel van toepassing zijn op het lopende studiejaar indien belangen van de student hierdoor redelijkerwijze niet worden geschaad of indien er sprake is van overmacht.
3. Wijzigingen in deze regelingen zijn niet van invloed op besluiten die eerder door de examencommissie zijn genomen.

Artikel 22 – Overgangsregeling

1. Bij wijziging van deze onderwijs- en examenregeling stelt de decaan zo nodig een overgangsregeling vast.
2. De overgangsregeling wordt gepubliceerd op de website van de opleiding.
3. Uitgangspunten bij de overgangsregeling in het geval het onderwijsprogramma wordt gewijzigd:

- a) Wijzigingen in het onderwijsprogramma worden bekendgemaakt voorafgaand aan het studiejaar waarin de wijzigingen worden ingevoerd.
 - b) Er kan niet worden gegarandeerd dat alle onderwijseenheden van de opleiding, zoals die bestonden bij de inschrijving van een student voor die opleiding, tot zijn onderwijsprogramma blijven behoren. Het onderwijsprogramma zoals dat het meest recent door de decaan is vastgesteld is uitgangspunt bij het vaststellen van de uitslag van het propedeuse- en bachelorexamen.
4. In de overgangsregeling wordt in ieder geval opgenomen:
- a) welke onderwijseenheden die zijn vervallen equivalent zijn aan onderwijseenheden of delen van onderwijseenheden uit het geldende – in de opleidingsbijlage opgenomen - onderwijsprogramma;
 - b) dat indien een onderwijseenheid zonder praktische oefeningen wordt geschrapt uit het programma, in het studiejaar daarna minimaal tweemaal de gelegenheid wordt geboden schriftelijk of mondeling tentamen af te leggen of op andere wijze een beoordeling te verkrijgen;
 - c) dat indien een onderwijseenheid met praktische oefeningen wordt geschrapt uit het programma en in het studiejaar daarna geen gelegenheid meer wordt geboden tot het doen van de betreffende praktische oefeningen, minstens één onderwijseenheid wordt aangewezen die gedaan kan worden in plaats van de vervallen onderwijseenheid;
 - d) de geldigheidsduur van de overgangsregeling.
5. De overgangsregeling behoeft de instemming van de examencommissie met de bepalingen van lid 4.
6. De examencommissie kan in bijzondere gevallen in positieve zin voor de student afwijken van het aantal malen en de wijze waarop tentamens van vervallen onderwijseenheden kunnen worden afgelegd.

Artikel 22a – Beoordeling onderwijs- en examenregeling (WHW 7.14)

De opleidingsdirecteur, daartoe gemandateerd door de decaan, draagt zorg voor een regelmatige beoordeling van de onderwijs- en examenregeling en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking, en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de student voortvloeit.

De opleidingscommissie heeft volgens 9.18 WHW tot taak het uitbrengen van een advies over de onderwijs- en examenregeling en het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling.

Artikel 23 – Bekendmaking

De onderwijs- en examenregeling en de regels en richtlijnen van de examencommissies worden via de website van de opleiding bekendgemaakt.

Artikel 24 – Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2011.

B2 Opleidingsspecifieke bijlagen

B2a: Opleidingsspecifieke bijlage bij de OER 2011-2012

voor de bachelor of science opleiding

Business & IT (Bedrijfsinformatietechnologie)

1. *Doelstellingen (onderwerp 1 NVAO accreditatiekader)*
 - 1a Profiel van de opleiding
 - 1b Eindtermen van de opleiding (OER art. 3)
 - 1c Niveau van de opleiding (facet 2 NVAO accreditatiekader; OER art. 3)
 - 1d Masteropleidingen die aansluiten (OER art. 2.1l)

2. *Samenstelling van het onderwijsprogramma*
 - Inhoud van de opleiding en van de daaraan verbonden examens (OER art 2.1a)
 - Aard van de opleiding (OER art 2.1f)
 - Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden (OER art 2.1d)
 - Aard van de tentamens/toetsvorm (OER art. 2.1g)
 - Aantal en volgtijdelijkheid van tentamens en praktische oefeningen (OER art 2.1e)
 - Volgorde eisen (OER art 2.1h)

3. *Samenhang en didactisch concept*
 - 3a Samenhang (facet 6 NVAO accreditatiekader)
 - 3b Didactisch concept (facet 10 NVAO accreditatiekader)

4. *Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen*
 - 4a Inhoud van de afstudeerrichtingen (OER art 2.1b)
 - 4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes (OER 2.1i)
 - 4c Inrichting van de praktische oefeningen (OER art2.1c)

5. *Algemene informatie*
 - 5a Toegang tot de opleiding (OER art 4)
 - 5b Taal onderwijs en tentamens (OER art 2.1k)
 - 5c Internationale samenwerking (OER art. 20)
 - 5d opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

6. *Overgangsregelingen (OER art 2.1j; OER art 22)*

1. Doelstellingen

1a: Profiel van de opleiding

De bacheloropleiding Business & IT richt zich op het opleiden van bachelors die kennis, inzicht en ervaring op academisch niveau hebben in het geïntegreerd en in onderlinge afstemming ontwikkelen van bedrijfsprocessen in organisaties en de ondersteunende informatie- en communicatietechnologie. De bachelors beschikken zowel over gedegen kennis en inzicht in de disciplines Informatica en Technische Bedrijfskunde als over en de vaardigheid om deze kennis en inzichten te integreren.

In de opleiding wordt een wetenschappelijk onderzoekende houding ontwikkeld in combinatie met gedegen technische kennis en inzicht en ervaring met het selecteren en geïntegreerd toepassen van deze kennis in een ontwerpproces. Dit stelt de bachelors in staat om op wetenschappelijke, ethisch en maatschappelijk verantwoorde wijze geavanceerde ICT technologie toe te passen en bij te dragen aan verdere ontwikkeling in het vakgebied. Daarnaast stelt dit de bachelors in staat om zich in een masteropleiding te specialiseren op een specifieke soort, of aspect van, ICT systemen en/of toepassingen en hun ervaring met wetenschappelijk onderzoek uit te breiden. Door het aanbieden van activerend, uitdagend en op ontwerpen gericht onderwijs waarin het combineren van kennis, kwaliteit, creativiteit en technologische ontwikkelingen centraal staan wordt de bachelor voorbereid op een toekomst waarin professionele kennis voortdurend wordt aangevuld en beargumenteerd toegepast.

De bacheloropleiding Business & IT sluit aan op het gevoerde UT beleid. Dit houdt in dat de bacheloropleiding primair als hoofddoel heeft aansluiting op en doorstroom naar de aansluitende masteropleiding, zijnde de masteropleiding Business & IT. Nevendoel is het kwalificeren van de afgestudeerde voor een zelfstandige beroepsuitoefening op bachelorniveau.

De doelstelling van de bacheloropleiding is het opleiden van academische bachelors die in staat zijn efficiënte en effectieve IT systemen en hun toepassingen van hoge kwaliteit te ontwerpen en af te stemmen op hun gebruikscontext. De bachelors beschikken hiertoe over;

1. inzicht in en ervaring met het benutten van modellen,
2. wetenschappelijke onderzoekende houding,
3. gedegen technische kennis en inzicht,
4. ervaring met het selecteren en geïntegreerd toepassen van deze kennis in een ontwerpproces;
 - a. het beoordelen van de kosten en baten van ontwikkelde oplossingen,
 - b. het ontwikkelen van informatiesystemen in hun bedrijfskundige context,
 - c. het ontwikkelproces van software (software engineering),
 - d. het ontwikkelen van netwerk- en communicatiesystemen,
 - e. de interactie tussen mens en machine.
5. kennis en vaardigheid om op wetenschappelijke, ethisch en maatschappelijk verantwoorde wijze geavanceerde IT technologie toe te passen,
6. de kennis en vaardigheid om bij te dragen aan verdere ontwikkeling in het vakgebied.

1b: Eindtermen van de opleiding

De opleiding kent 21 eindtermen. Deze zijn in tabel 1 hieronder weergegeven. Ook wordt in de tabel de relatie gelegd met het zestal hierboven genoemde (sub)doelstellingen van de opleiding.

Tabel 1: Eindtermen van de opleiding BIT en aansluiting op de (sub)doelstellingen

Nr	Eindterm	(sub)doelstelling	DD
	Een BIT bachelor:		
1	is in staat om op een deelgebied een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis en kan hiertoe onder begeleiding een onderzoeksplan opzetten en uitvoeren;	2	2,3
2	is in staat om op een deelgebied bij te dragen aan de ontwikkeling en/of toepassing van het vakgebied;	4, 5, 6	2
3	is in staat (veranderings-) problemen in het vakgebied te analyseren en de hiervoor benodigde informatie te verwerven;	2	3
4	is in staat oplossingen/systemen te ontwerpen en hierbij kennis, methoden en technieken uit het vakgebied te selecteren en te benutten;	1, 3, 4, 6	2
5	is in staat oplossingen/systemen te evalueren op hun eigenschappen en probleemoplossend vermogen en om op basis hiervan een keuze tussen verschillende oplossingen te maken en te verantwoorden;	2, 3, 4	2,3
6	is in staat ethische, sociale, culturele en maatschappelijke aspecten van problemen, oplossingen en ontwikkelingen in het vakgebied te analyseren en te bespreken;	5	3
7	is in staat samen te werken in een team, een ontwikkelproces te managen en te plannen als ook om een ontwikkelproces te documenteren;	4c	2
8	is in staat onderzoek en ontwerpen te verantwoorden en zowel schriftelijk als mondeling te presenteren aan verschillende doelgroepen, zowel aan kritische vakgenoten als aan mensen die zijn/haar vaktechnische competenties niet hebben;	2	2,4
9	is in staat zich zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden eigen te maken;	2, 4	5
10	is multidisciplinair ingesteld en heeft kennis van tenminste één ander vakgebied;	3, 4	1
11	is in staat om bij een praktijkprobleem uit het bedrijfsinformatietechnologisch vakgebied de eigenschappen van de oplossingen te voorspellen en op basis hiervan een oplossing te selecteren en deze selectie te motiveren en hierover te adviseren;	3, 4	2,3,4
12	heeft inzicht in de wisselwerking tussen ontwerp en implementatie van informatietechnologie en de ontwikkeling van de organisatie als sociaal systeem van samenwerkende individuen en groepen;	3, 5	1
13	heeft inzicht in de wijze waarop de productie van goederen en diensten tot stand komt en wordt bestuurd;	4	1
14	heeft kennis van kostensoorten en inzicht in kostprijsberekening en budgettering en in de betekenis hiervan voor het kunnen beheersen van bedrijfsprocessen;	4a	1
15	heeft inzicht in de rol die informatietechnologie speelt bij de operationele uitvoering van bedrijfsfuncties. De bachelor bezit de kennis om de informatiesystemen die deze functies ondersteunen te analyseren en te (her)ontwerpen. De bachelor kan daarbij bekende analyse- en ontwerpmethoden toepassen;	1, 2, 3, 4b, 5	1,2
16	heeft inzicht in de bepalende rol die informatietechnologie speelt bij de inrichting van bedrijfsprocessen en bij de besturing van die processen. De bachelor bezit de basiskennis die nodig is voor het ontwerpen van processen en van de hiervoor benodigde informatievoorziening, en kan elementaire afwegingen ten aanzien van kwaliteit en risicobeheersing maken;	3, 4b	1,2,3
17	heeft ervaring in het gebruik van methoden en technieken voor het ontwerp van en inzicht in implementatie- en onderhoudsaspecten van gegevensbanken;	3, 4c	1,2

18	heeft inzicht in methoden, technieken en gereedschappen voor de ontwikkeling van software systemen en inzicht in management- en kwaliteitsaspecten van het softwareontwikkelproces en softwareproducten;	3, 4c	1
19	heeft een kwalitatief inzicht in de lagenstructuur van communicatiesystemen, waarbij de informatie-uitwisseling tussen de systeemdelen centraal staat;	3, 4d	1
20	heeft kennis en inzicht in het ontwerpen van user-interfaces, waarbij de interactie tussen de eindgebruikers en het systeem centraal staat;	3, 4e	1
21	heeft op een deelgebied van de bedrijfsinformatiesystemen kennis van de wetenschappelijke literatuur en heeft ervaring met het individueel onder begeleiding opzetten, uitvoeren en presenteren van een onderzoek op dit deelgebied;	2, 3	1,2,4

1c: Niveau van de opleiding

Tabel 1 hierboven toont in de laatste kolom de aansluiting van de eindtermen van de opleiding op de algemene, internationaal geaccepteerde niveaubeschrijving van een academische bacheloropleiding zoals die zijn neergelegd in de zogenaamde Dublin Descriptoren (art. 3 OER).

1e: Masteropleidingen die aansluiten

Een met goed gevolg afgesloten examen van de bachelor of science opleiding Business & IT geeft in ieder geval directe toegang tot de tweejarige master of science opleiding Business & IT aan de Universiteit Twente.

Voor verdere toelatingseisen tot de Master of Science opleiding in Business & IT aan de Universiteit Twente, wordt verwezen naar het Opleidings- en Examenreglement van deze MSc opleiding.

Bachelorstudenten Business & IT mogen starten met het volgen van mastervakken BIT indien zij minimaal 170 EC aan studiepunten hebben behaald. Aan afronding van de bacheloropleiding dient echter prioriteit te worden gegeven.

2. Samenstelling van het onderwijsprogramma

De bacheloropleiding heeft een omvang van drie studiejaar (B1, B2 en B3) van elk 60 EC (totale omvang 180 EC = 5040 uur), (zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleiding wordt voltijds verzorgd en kent twee examens, het propedeuse examen na het eerste jaar en het bachelorexamen na 3 jaar.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleiding omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. In het algemeen zijn per kwartiel 3 vakken van 5 EC (3 x 140 uur) geprogrammeerd. Elk kwartiel wordt afgesloten met twee tentamen weken.

In tabel 2. op de volgende bladzijde zijn opgenomen de onderwijseenheden (vakken) die deel uit maken van de opleiding en de studielast in EC (1 EC = 28 uur) per onderdeel. Tevens is opgenomen de wijze waarop een onderwijseenheid wordt getentamineerd (toetsvorm) en de voorkenniseisen die voor een onderwijseenheid gelden (zie ook OER art.18).

Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar VIST en Blackboard.

Tabel 2. Onderwijsprogramma 2010-2011 BSc. Business & IT

Studieprogramma Business & IT 2011 - 2012								
BIT	Kwartiel	Vak-code	Vaknaam	EC	Toets vorm	Voorkennis		
						Verplicht	Noodzakelijk	
	1	194110020	Finance and accounting	5	S	--		
	1	191521610	Discrete wiskunde 1	5	S	--		
	1	192135000	Programmeren 1	5	S	--		
	2	194122010	Productiemanagement	5	PSS	--		
	2	192350050	Bedrijfsinformatiesystemen	5	PGI	--		
	2	192145020	Communicatie en ontwerp in ICT projecten	5	S	--		
	3	194115040	Management en organisatie	5	PSS	--		
	3	192120100	Informatiesystemen	5	PSS	--		
	3	192135050	Programmeren 2	5	PSS	--	192135000 Programmeren 1	
	4	191521650	Lineaire algebra	5	PSS	--		
	4	192399810	Integratieproject	10	PGI	--	192120100 Informatiesystemen	
	1	194120010	Interne Organisatie	5	PSS	--	194115040 Management & Organisatie	
	1	192110741	Gegevensbanken	5	PSS	--		
	1	192610000	Telematicasystemen en -toepassingen	5	S	--		
	2	191530311	Statistiek voor BIT	5	S	--		
	2	192135100	Software engineering modellen	5	PS	--		
	2	201100029	Enterprise Systems & Business Intelligence	5	S	--		
	3	192340201	Ontwerpen van mens-machine interactie	5	PSS	--		
	3	201100049	Business Process Management	5	S	--		
	3	194101210	IT en Recht	5	S	--		
	4	192320810	Requirements engineering	5	PSS	--		
	4	201100067	Methoden en Technieken van Onderzoek	5		--		
	4	194110040	Management accounting and control	5	S	--	194110020 finance & accounting	
	1		Keuzevak	5		--		
	1		Minor	5		80 EC		
	1		Minor	5		80 EC		
	2		Keuzevak	5		--		
	2		Minor	5		80 EC		
	2		Minor	5		80 EC		
	3	192135201	Formele methoden voor software engineering	5	PSS	--		
	3	192399779	Bachelorreferaat	5	PSM	P + 60 EC		
	3	192398050	BIT BV	5		--		
	4	192399779	Bachelorreferaat – vervolg	5		--		
	4	192398050	BIT BV – vervolg	5		--		
	4		Keuzevak	5		--		
Totaal				180				

Codes toetsvorm:

- S = schriftelijk tentamen;
 PGI = praktische oefening in groepsverband; schriftelijke verslaggeving daarvan per groep en (voor zover mogelijk) individuele beoordeling van de wijze, waarop de student aan activiteiten in groepsverband heeft deelgenomen;
 PS = praktische oefeningen en schriftelijke verslaggeving daarvan;

- PSS = praktische oefeningen of opdrachten, schriftelijke en of mondelinge verslaglegging daarvan, schriftelijk tentamen. Aan het tentamen mag pas worden deelgenomen als de praktische oefeningen zijn verricht en de verslaglegging daarvan met een voldoende resultaat is beoordeeld.
- PSM = als PSS, echter in principe mondeling tentamen.

Nadere details omtrent de toetsing zijn te vinden in Osiris en/of worden door de examinator tijdig bekend gemaakt op Blackboard, conform het gestelde in artikel 4 van de Regels en Richtlijnen Examencommissies (onderdeel C van dit Statuut).

Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar Osiris en Blackboard.

3. Samenhang en didactisch concept

3a. Samenhang

Het programma van de bacheloropleiding BIT is opgebouwd rond de disciplines Informatica, Bedrijfsinformatietechnologie, Bedrijfskunde en Wiskunde beslaan. Over de disciplines heen ontwikkelen studenten zich op het gebied van problem solving (ontwerpen en onderzoek), communicatieve, professionele en academische vaardigheden (professionalism) en is er ruimte voor individuele keuzes. De verschillende aspecten worden hieronder verder uitgewerkt.

Het onderwerp van het vakkencluster Informatica betreft kennis, methodes en technieken op het gebied van het ontwerpen van de technologische artefacten waarmee de informatievoorziening van een organisatie gerealiseerd wordt

Binnen het vakkencluster Bedrijfsinformatietechnologie krijgt de student langs verschillende perspectieven zicht op de werking, specificatie & ontwerp en implementatie van diverse informatiesystemen zoals die binnen commerciële en niet commerciële organisaties worden gebruikt. Hierbij is te denken aan informatiesystemen in de klassieke bedrijfsfuncties (zoals Sales & Marketing, HRM en Productie) maar tevens functie-overschrijdende of meer specifieke informatiesystemen zoals supply chain management, decision support en management informatie systemen.

Het vakkencluster Bedrijfskunde biedt de benodigde basiskennis en vaardigheden voor het vakkencluster Bedrijfsinformatietechnologie. Binnen het vakkencluster Bedrijfskunde krijgt de BIT-student kennis over en inzicht in bedrijfseconomische technieken. Ook komen aan bod de wijze waarop de productie van goederen en diensten onder invloed van markteisen en technologische mogelijkheden tot stand komt en wordt bestuurd, organisatiestructuur, -cultuur, en –omgeving, maatschappelijk verantwoord ondernemen en bedrijfsethiek, HRM, leiderschap, motivatie en teamwork en tenslotte de financiële weergave van gebeurtenissen en beslissingen in een organisatie.

Het vakkencluster Wiskunde bestaat uit de vakken Discrete Wiskunde 1 (DW), Lineaire Algebra (LA) en Statistiek (Stat). Deze vakken bieden BIT-studenten belangrijke tools en analytische vaardigheden voor het tackelen van gecompliceerde problemen.

Binnen de bacheloropleiding BIT staat de ontwerpbenadering centraal. Ontwerpen en onderzoeken worden gezien als aanvullende activiteiten die iteratief plaatsvinden in een ontwikkelproces. Het is essentieel dat IT-ontwerp altijd samenhangt met de organisatie, wil een ontwerp ook tot een werkbaar product komen. Er is een groot aantal ontwerpvakken dat een breed scala aan onderwerpen en methodieken beslaat. Onderwerpen variëren van object georiënteerd programmeren tot het invoeren van informatiesystemen.

De opleiding hecht er grote waarde aan afgestudeerde BIT-studenten in het bezit zijn van kwalitatief goede professionele en academische vaardigheden. In de IT-sector is dit naast de

vakinhoudelijke kennis een belangrijk onderscheidend element. Binnen veel vakken wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van deze vaardigheden.

3b. Didactisch concept

Het didactisch concept van de opleidingen BIT en MBI is gebaseerd op de drie O's die het onderwijs aan de Universiteit Twente kenmerken: Onderzoeken, Ontwerpen en Organiseren. Al het onderwijs aan de Universiteit Twente is multidisciplinair en biedt door middel van een minorruimte voor verbreding en internationale oriëntatie. Binnen het onderwijs aan de Universiteit Twente wordt een ondernemende houding gestimuleerd en ligt de nadruk op het ontwerpen van oplossingen voor complexe problemen. Het didactisch concept dat binnen de opleiding BIT gehanteerd wordt, kan gekarakteriseerd worden als een mix van; 1) klassieke kennis-ontwikkeling, 2) integratie in projectvakken (losse onder-wijseenheden), en 3) leerlijnen (over de onderwijs-eenheden heen).

4. Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen

4a. Inhoud van de afstudeerrichtingen

De opleiding kent geen aparte afstudeerrichtingen. Studenten kunnen richting geven aan hun eigen opleiding door middel van de keuzeruimte en de keuze van de bacheloropdracht.

4b. Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes

In het bachelorcurriculum is in het totaal 35 EC aan vrije ruimte geprogrammeerd in het derde jaar van het programma:

- 20 EC voor de minor. Een student mag zich pas voor een minor inschrijven indien hij bij inschrijving 80 EC heeft behaald. De UT heeft een breed aanbod van minoren. Een student mag niet aan minoren deelnemen die qua inhoud en leerdoelen grote overeenkomsten hebben met onderwijseenheden uit de reguliere opleiding. Nadere informatie hierover is te vinden via de speciale [minorpagina van BIT](#)
- 2 Keuzevakken, elk 5 EC, vrije keuze uit 2^e en 3^e jaars vakken die binnen de UT worden aangeboden (mits aan de voorkenniseisen van de betreffende vakken voldaan is);
- 1 verplicht keuzevak, 5 EC, keuze uit onderstaand lijstje met keuzevakken.

Tabel 3. Verplichte Keuzevakken B3

Vakcode	Vaknaam	Aantal EC
192620000	Telematicanetwerken	5
194121010	Logistiek management	5
191810880	Management van innovatie	5
192140200	Algoritmen, datastructuren en complexiteit	5
194108110	Marketing	5
201100053	Management en Organisatie van Professionele Organisaties	5
191880800	International business	5
201100164	Deterministic models in OR	5
192140302	Artificial intelligence	5

Het is mogelijk om minorruimte en vrije keuze ruimte te combineren om in het buitenland te kunnen studeren. Hierbij moet voldaan worden aan de regels zoals die voor de vrije minor zijn vastgesteld.

4c. Inrichting van praktische oefeningen

Een praktische oefening is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals:

1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;
2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;
3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie;
4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden.

Praktische oefeningen maken over het algemeen deel uit van een onderwijseenheid waarvoor een verantwoordelijke examinator is. De inrichting van de praktische oefening(en) staat dan in grote lijn beschreven in Osiris Onderwijscatalogus en op meer gedetailleerd niveau bij aanvang van het onderwijs op Blackboard.

Binnen de opleiding Business & IT vindt er een praktische oefening plaats in de vorm van het afsluitende vak Bachelorreferaat. In het eerste deel van het vak vindt aan de hand van wetenschappelijke literatuur een verkenning van dit thema en de ontwikkelingen over dit thema plaats. Het product dat wordt opgeleverd is een onderzoeksvoorstel (proposal) voor het onderzoek dat vervolgens (individueel) wordt uitgevoerd. De resultaten van het Referaat dienen in de vorm van een wetenschappelijk paper opgeleverd en op een (mini-) conferentie gepresenteerd te worden.

5. Algemene informatie

5a. Toegang tot de opleiding

Ten aanzien van de toelating tot de opleiding, zoals geregeld in artikel 4 van het gemeenschappelijk deel van deze OER en het daarin vermelde document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen", zijn er geen aanvullende bepalingen.

5b. Taal onderwijs en tentamens

Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt aangeboden in het Nederlands of in het Engels. In tentamenopgaven mogen vaktermen worden gebruikt in andere talen voor zover dit binnen het betreffende vakgebied gebruikelijk is.

5c. Internationale samenwerking

Veel studenten gaan voor een bepaalde periode naar het buitenland. In 2008 zocht de opleiding naar mogelijkheden om deze, vaak eigen, stage- en afstudeerinitiatieven meer te standaardiseren en faciliteren. In dat kader ging de BIT-staf op bezoek bij de WWU Münster waar overleg heeft plaatsgevonden over een uitwisselingsprogramma. Vergelijkbare acties met zijn geïnitieerd met de Sabanci University, Turkije, Helsinki School of Economics, Finland, de University of New South Wales, Australië en de University of Wellington, Nieuw Zeeland. Up to date informatie is te vinden op de speciale [Studying Abroad pagina](#) op de website van BIT.

5d. Opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

De leden van de OLC worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement

art. 13). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op de [webpagina van de opleidingscommissies](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning (olcsecretaris@mb.utwente.nl). Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200).

De leden van de examencommissie worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art.12). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op haar [webpagina](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mastersgriffie@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

6. Overgangsregelingen

Overgangsregeling m.b.t. dispensatie van de bepaling van artikel 18.6

1. Er geldt een onbeperkte vrijstelling van het bepaalde in artikel 18.6 (indien minder dan 40 EC behaald alleen toegang tot P-vakken) voor iedere student die voldoet aan de volgende eisen.
 - a. Hij was tijdens het studiejaar 2001 / 2002 als student bij de instelling ingeschreven.
 - b. Hij was voor 1 oktober 2002 als student ingeschreven bij één van de bacheloropleidingen Bedrijfsinformatietechnologie, Technische Informatica of Telematica, en hij is sindsdien onafgebroken bij de zelfde bacheloropleiding ingeschreven gebleven.

Volgorde van en toegang tot tentamens

Voor studenten die voor aanvang van het studiejaar 2008 / 2009 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven geldt de volgende regeling:

1. Studenten die het propedeuse diploma nog niet hebben behaald, hebben toegang tot de tentamens van onderwijseenheden van het tweede en derde jaar voor een periode van maximaal 2 jaar na eerste moment van inschrijving.
2. De examencommissie kan een student in afwijking van het gestelde in de punt 1 toelaten tot het afleggen van tentamens van het programma na de propedeuse, voordat hij het propedeutische examen heeft behaald en nadat de periode van dispensatie zoals beschreven is verstreken.

Overgangsregeling m.b.t. geldigheidsduur tentamens

Voor studenten die voor aanvang van het studiejaar 2008 / 2009 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven geldt de volgende regeling:

1. Beoordelingen voor tentamens van de opleiding zijn onbeperkt geldig, behoudens het bepaalde in 2, 3 en 4.
2. De examencommissie kan van een student eisen dat hij een tentamen opnieuw aflegt, wanneer zij van menig is dat een eerder behaald resultaat zijn waarde heeft verloren door de veranderingen in het vak die sindsdien hebben plaatsgevonden.

3. Vervallen

4. Indien voor het verkrijgen van een beoordeling voor het tentamen van een onderwijseenheid door de student een aantal toetsen moeten worden afgelegd, die ook afzonderlijk worden beoordeeld, bepaalt de examinerator de geldigheidsduur van eventueel behaalde deelresultaten. Als geen uitspraak over de geldigheidsduur van deelresultaten is vastgelegd, vervalt de geldigheid bij aanvang van het studiejaar volgend op het jaar waarin de resultaten zijn behaald.

Overgangsregeling m.b.t. predikaat met lof

Voor studenten die voor aanvang van het studiejaar 2008 / 2009 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven geldt de volgende regeling:

De examencommissie kan aan een student die slaagt met uitzonderlijke resultaten voor een examen het predikaat 'met lof' toekennen. Dit gebeurt niet voor het propedeuse-examen.

Een student behaalt het bachelordiploma van de opleiding 'met lof' als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. De student is geslaagd voor het examen volgens de daarvoor geldende regels.
- b. Geen van de behaalde resultaten buiten de propedeuse is een 5.
- c. Het gemiddelde van de resultaten die zijn behaald voor de onderwijseenheden buiten de propedeuse en de minor is 8 of hoger, waarbij de onderdelen waarvoor de beoordeling G is toegekend bij het bepalen van het gemiddelde niet worden meegeteld.
- d. De beoordeling voor de volgende onderwijseenheid is een 8 of hoger: Bachelorreferaat.
- e. Het aantal verleende vrijstellingen voor onderwijseenheden buiten de propedeuse is maximaal 5.

Overgangsregeling m.b.t. slagen

Afwijkend van het gestelde in Artikel 16 lid 4 geldt het volgende voor de studenten die voor aanvang van het studiejaar 2009 / 2010 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven:

Indien de tentamens van de tot de opleiding of propedeutische fase van de bacheloropleiding behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd, is het examen afgelegd (voor alle examenonderdelen, waarvoor geen vrijstelling ('V') is verkregen, is hooguit één beoordeling in de vorm van een cijfer vijf binnen de propedeutische fase ontvangen, is hooguit één beoordeling in de vorm van een cijfer vijf buiten de propedeutische fase ontvangen, is een voldoende beoordeling in de vorm van de beoordeling in de vorm van een cijfer zes of meer, dan wel de beoordeling 'gedaan' ('G'), en is het gemiddelde van alle cijfermatige beoordelingen een zes of meer).

Overgangsregeling m.b.t. verplichte vak Assessment van ICT (411110)

Studenten die voor het collegejaar 2009 / 2010 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven mogen het vak IT en Recht (194101210) uitwisselen voor het vak Technology Assessment van ICT (411110).

Overgangsregeling m.b.t. verplichte keuzevakken B3

Studenten die voor het collegejaar 2010 / 2011 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven mogen, naast de voor hun cohort geldende verplichte keuzevakken B3, ook één van de volgende vakken als verplicht keuzevak B3 opnemen in hun studieprogramma:

Tabel 4. *Aanvullende Verplichte Keuzevakken B3*

1	191810880	Management van innovatie	5
2	194108110	Marketing	5
3	194120010	Interne Organisatie	5

Overgangsregeling m.b.t. opheffing vak BPS (192374000), BFS (192374500) & BISP (192330400)

Voor studenten die voor het collegejaar 2011 / 2010 of eerder voor de bacheloropleiding waren ingeschreven geldt het volgende:

- 192374500 Business Function Support

BIT-studenten die hebben deelgenomen aan het tentamen maar het vak niet succesvol hebben afgerond schrijven zich in voor het vak '201100039 Enterprise Systems & Business Intelligence. Vervolgens melden ze zich bij de docent voor afronding van het oude vak '192374500 bedrijfsfunctiesupport', waarvoor nog twee tentamenmogelijkheden zullen worden geboden in 2011-2012.

- 192374000 Business Process Support

BIT-studenten die hebben deelgenomen aan het tentamen maar het vak niet succesvol hebben afgerond schrijven zich in voor het vak '201100049 Business Process Management'. Vervolgens melden ze zich bij de docent voor afronding van het oude vak '192374000 Business Process support', waarvoor nog twee maal een tentamenmogelijkheid wordt geboden. BIT studenten die nog niet hebben deelgenomen aan het tentamen dienen het vak "Business Process Management" als vervanging te volgen.

- 192330400 BIS Practicum

BIT- studenten die hebben deelgenomen aan het tentamen maar het vak niet succesvol hebben afgerond schrijven zich in voor het vak '201100049 Business Process Management. Vervolgens melden ze zich bij de docent voor afronding van het oude vak '192330400 BIS Practicum', waarvoor nog twee maal een tentamenmogelijkheid wordt geboden. BIT studenten die nog niet hebben deelgenomen aan het tentamen dienen het vak "Methoden en Technieken van Onderzoek" als vervanging te volgen.

Overgangsregeling m.b.t. verplichte keuzevakken B3

Studenten die voor het collegejaar 2010 / 2011 voor de bacheloropleiding waren ingeschreven mogen deelnemen aan het bachelorreferaat wanneer zijn hun P plus 60 EC (inclusief minorvakken) behaald hebben.

B2b: Opleidingsspecifieke bijlage bij de OER 2011-2012

voor de bachelor of science opleiding

Bedrijfskunde

1. *Doelstellingen (onderwerp 1 NVAO accreditiekader)*
 - 1a Profiel van de opleiding
 - 1b Eindtermen van de opleiding (OER art. 3)
 - 1c Niveau van de opleiding (facet 2 NVAO accreditiekader; OER art. 3)
 - 1d Masteropleidingen die aansluiten (OER art. 2.1l)

2. *Samenstelling van het onderwijsprogramma*
 - Inhoud van de opleiding en van de daaraan verbonden examens (OER art 2.1a)
 - Aard van de opleiding (OER art 2.1f)
 - Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden (OER art 2.1d)
 - Aard van de tentamens/toetsvorm (OER art. 2.1g)
 - Aantal en volgtijdelijkheid van tentamens en praktische oefeningen (OER art 2.1e)
 - Volgorde eisen (OER art 2.1h)

3. *Samenhang en didactisch concept (facetten 6 en 10 NVAO accreditiekader)*

4. *Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen*
 - 4a Inhoud van de afstudeerrichtingen (OER art 2.1b)
 - 4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes (OER 2.1i)
 - 4c Inrichting van de praktische oefeningen (OER art2.1c)

5. *Algemene informatie*
 - 5a Toegang tot de opleiding (OER art 4)
 - 5b Taal onderwijs en tentamens (OER art 2.1k)
 - 5c Internationale samenwerking (OER art. 20)
 - 5d opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

6. *Overgangsregelingen (OER art 2.1j; OER art 22)*

1. Doelstellingen

1a: Profiel van de opleiding

De bachelor of science opleiding Bedrijfskunde is een wetenschappelijke en toepassingsgerichte opleiding algemene bedrijfskunde met speciale accenten op organisaties, de omgeving waarin deze opereren en de manier waarop ze worden aangestuurd.

- “Organisations” - this encompasses the internal aspects, functions and processes of organizations including their diverse nature, purposes, structures, governance, operations and management and the historical development, together with the individual and corporate behaviors and cultures which exist within and between organisations and their influence upon the external environment.
- “External environment” - this encompasses a wide range of factors, including economic, environmental, ethical, legal, political, sociological and technological, together with their effects at local, national and international levels upon the strategy, behaviour and management of organisations.
- “Management” - this encompasses the various processes, procedures and practices for effective management of organisations. It includes theories, models, frameworks, tasks and roles of management together with rational analysis and other processes of decision making within organisations and in relation to the external environment.

Het Twentse profiel van de opleiding is herkenbaar in een speciale focus op innovatie en ondernemerschap, vanuit een internationaal netwerkperspectief.

De bacheloropleiding Bedrijfskunde beoogt de afgestudeerde bachelor van voldoende kwalificaties te voorzien voor een bedrijfskundige startfunctie. Daarnaast beoogt de opleiding de student voor te bereiden op een bedrijfskundige vervolgmaster in binnen- of buitenland.

Met ingang van 2010-2011 kent de opleiding een Engelstalige variant, naast de Nederlandstalige. De officiële benaming van deze variant is “International Business Administration” (IBA) en deze wordt als volgt omschreven:

International Business Administration, the English-language variant of the Bachelor’s programme in Business Administration (Bedrijfskunde), offers the same broad portfolio as the Dutch-language variant. However, the Bachelor’s programme in International Business Administration has a strong international emphasis that builds on the University of Twente’s unique location: situated near the Dutch-German border and surrounded by major ports and industrial and business centres in northwestern Europe. The degree programme consistently aims to build a bridge between various disciplines and nationalities and between theory and practice in the business sector. English-language communication skills in the broadest sense are essential.

1b: eindtermen van de opleiding

Tabel 1: Eindtermen van de opleidingen Bedrijfskunde (BSc) en Business Administration MSc)

	Final Qualifications for the Bachelor’s of Science in Business Administration (includes the English-language IBA variant)	Final Qualifications for the Master's of Science in Business Administration
	Core Knowledge	
1	Demonstrates relevant basic knowledge and understanding of organizations, the external environment in which they operate and how they are managed.	Demonstrates broader and deeper relevant knowledge as well as insight into one of the specialisations.

2	Demonstrates relevant basic knowledge and understanding of the inter-relationships among, and the integration of, organizations, external environment and management.	Demonstrates broader and deeper relevant knowledge as well as insight into one of the specialisations.
	Demonstrates relevant basic knowledge and understanding of change, consideration of the future of organizations and the external environment in which they operate.	Demonstrates broader and deeper relevant knowledge as well as insight into one of the specialisations.
Description and analysis, problem-solving and change		
4	Ability to describe, structure and analyse a complex organization and/or an organizational or business problem.	Ability to describe, structure and analyse a complex organization and/or and organizational or business problem within their chosen specialisation.
5	Ability to apply one of the currently widely-used business administration models in the analysis of organizations and organizational problems.	Ability to demonstrate broader and deeper relevant knowledge as well as insight into one of the specialisations.
6	Ability to systematically (under supervision) conduct research (using the empirical cycle): <ul style="list-style-type: none"> - (re)formulate the definition of a problem - make and implement research questions - formulate a research topic - data collection - data analysis - draw and support conclusions. 	Ability to conduct empirical research independently and systematically regarding a question of knowledge in their area of specialisation.
7	Ability to work systematically to formulate design solutions (under supervision) for relatively simple organizational or business problems (using the design cycle): <ul style="list-style-type: none"> - inventorise desires and demands and identify a problem - formulate a diagnosis - design a solution - implementation of the solution - evaluate the solution.- 	Ability to work independently and systematically in order to design solutions for complex organizational problems in the area of specialisation, and to create knowledge, if required, from empirical research.
8	Ability to initiate a change plan on the basis of a simple, structured design.	Ability to initiate a change plan on the basis of a structured design.
Other (general) skills and competences		
9	Ability to reflect critically (on own work and that of colleagues).	Ability to reflect critically (on own work and that of colleagues)
10	Ability to independently and critically assess existing business research and to assess its usefulness, including the ability to critically assess elementary test statistics and mathematical model formulation within this business administration research.	Ability to independently and critically assess existing business research and to assess its usefulness, including the ability to critically assess elementary test statistics and mathematical model formulation for a complex research project in the area of specialisation.
11	Ability to identify and weigh the effects of ethical, normative, cultural and social aspects on the management in the analysis and solution of business problems. Ability to identify the ethical, normative,	Ability to identify and weigh the effects of ethical, normative, cultural and social aspects on the management in the analysis and solution of business problems. Ability to identify the ethical, normative, cultural

	cultural and social implications of business decisions.	and social implications of business decisions.
12	Ability to collect, assess and analyse information from diverse sources. Demonstrated facility with widely-used computer programmes in the analysis of businesses, the design of solutions for business problems, the investigation of business research questions and to support presentations (e.g. internet, Word, Excel, PowerPoint, SPSS and other software for presenting graphical information such as figures and tables).	Ability to collect, assess and analyse information from diverse sources. At the master's level elementary computer skills are assumed.
13	Ability to monitor (with supervision) the realisation of a business product (advice, knowledge, etc.) in line with (self-)established quality criteria.	Ability to monitor (with supervision) the realisation of a business product (advice, knowledge, etc.) in line with (self-)established quality criteria.
14	Ability to work autonomously (under supervision).	Ability to work autonomously (effective self-management).
15	Demonstrates effective teamwork skills (incl. interpersonal skills of effective listening, negotiation, persuasion).	Demonstrates effective teamwork skills (incl. interpersonal skills of effective listening, negotiating, persuasion). At the master's level basic communication skills are assumed. And while no further instruction is provided regarding communication (it is not part of the programme's educational goals), feedback and evaluations regarding communication are provided.
16	Ability (under close supervision) to plan and organise relatively simple projects.	Ability to plan and organise projects.
17	Ability to identify gaps in own knowledge and skills and can address shortfalls through study.	Ability to determine own knowledge and skill needs and is aware of channels to use in the fulfilment of these needs.
18	Ability to give a structured verbal or written presentation on a subject in business administration, for colleagues from within and outside of their own discipline (i.e. from Business Administration [BK] as well as the English-language International Business Administration and Business Administration programmes).	Ability to give a structured verbal or written presentation on a subject in business administration, for colleagues within and outside of the discipline (e.g. From business administration and from the English-language international business administration Business Administration programmes). In the Master's programme, basic communication skills are assumed. While no further instruction is provided regarding communication (it is not part of the programme's educational goals), feedback and evaluations regarding communication skills are provided.
19	Ability to demonstrate effective consulting skills.	Ability to demonstrate effective and efficient consulting skills.

1c: niveau van de opleiding
(nog nader in te vullen)

1d: masteropleidingen die aansluiten

Een met goed gevolg afgesloten examen van de bachelor of science opleiding bedrijfskunde geeft in ieder geval directe toegang tot de éénjarige master of science opleiding Business Administration aan de Universiteit Twente.

Voor verdere toelatingseisen tot de Master of Science opleiding in Business Administration aan de Universiteit Twente, wordt verwezen naar het Opleidings- en Examenreglement van deze MSc opleiding.

Bachelorstudenten bedrijfskunde mogen in 2011/2012 starten met het volgen van vakken van de master Business Administration indien zij minimaal 170 EC aan studiepunten hebben behaald binnen de eigen bachelor. Afronding van de bacheloropleiding dient in alle gevallen prioriteit te krijgen.

2. Samenstelling van het onderwijsprogramma

De bacheloropleiding heeft een omvang van drie studiejaar (B1, B2 en B3) van elk 60 EC (totale omvang 180 EC = 5040 uur), (zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleiding wordt voltijds verzorgd en kent twee examens, het propedeuse examen na het eerste jaar en het bachelorexamen na 3 jaar.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleiding omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. In het algemeen zijn per kwartiel 3 vakken van 5 EC (3 x 140 uur) geprogrammeerd. Elk kwartiel wordt afgesloten met twee tentamenweken.

Nadere informatie over het onderwijsrooster is te vinden op de [Studentenportal](#).

In tabel 2 en tabel 3 op de volgende pagina's zijn opgenomen de onderwijseenheden (vakken) die deel uit maken van de opleiding en de studielast in EC (1 EC=28 uur) per onderdeel. Tevens is opgenomen de wijze waarop een onderwijseenheid wordt getentamineerd (toetsvorm) en de voorkenniseisen die voor een onderwijseenheid gelden.

In onderstaande tabellen zijn de volgende definities en codes gehanteerd:

Verplichte voorkennis/ obligatory prior knowledge:

Studenten die onderwijseenheid "a" niet met een voldoende hebben afgerond, worden niet toegelaten tot onderwijseenheid "b".

Noodzakelijke voorkennis/ required prior knowledge:

Onderwijseenheid "b" bouwt voort op kennis, inzicht en vaardigheden uit onderwijseenheid "a"; deze voorkennis is onmisbaar voor onderwijseenheid "b"

Codes toetsvorm tabel 2:

S: schriftelijk tentamen

PS: praktische oefening(en) en schriftelijke verslaglegging daarvan

PSS: praktische oefening(en), schriftelijke verslaglegging en schriftelijk tentamen, waarbij pas aan het tentamen mag worden deelgenomen indien de praktische oefening(en) met een voldoende is/zijn afgerond

PSM: praktische oefening, schriftelijke verslaglegging en mondeling tentamen, waarbij pas aan het tentamen mag worden deelgenomen indien de praktische oefening(en) met een voldoende is/zijn afgerond

Codes toetsvorm tabel 3:

W = *written exam*

A = *assignment(s)*

T = *test(s) during course*

P = *group report*

R = *individual report*

O = *presentation*

Nadere details omtrent de toetsing zijn te vinden in OSIRIS en/of worden door de examinator tijdig bekend gemaakt op Blackboard, conform het gestelde in artikel 4 van de Regels en Richtlijnen Examencommissies (onderdeel C van dit Statuut).

Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar Osiris en Blackboard.

Tabel 2: Onderwijsprogramma 2011-2012 BSc Bedrijfskunde, reguliere variant

	Kwartiel	Vakcode	Vaknaam	EC	Toetsvorm	Voorkenniseisen	
						Verplicht	Noodzakelijk
B1: 1^e jaar							
	1	201100098	Introduction to Research Methodology	5	PSS		
	1	194110020	Finance & Accounting	5	S		
	1	194108010	Marketing voor BK	5	S		
	2	191530041	Statistiek 1	5	S		
	2	194122010	Productiemanagement	5	PSS		
	2	194117010	Bedrijfsrecht	5	S		
	3	191516200	Modelleren van Voortbrenging	5	PSS		
	3	194102030	Algemene Economie	5	PSS		
	3	194115040	Management & Organisatie	5	PSS		
	4	194108140	Innovatie & Ondernemerschap	5	PSS		
	4	194105080	Informatiemanagement	5	PSS		
	4	194115050	Project BK1: Organisatie- en Omgevingsbeschrijving	5	PSS		201100098 + 194115040
B2: 2e jaar						40 EC	
	1	194107020	Maatschappelijke Organisatie of Specialization course 1 (see Specializations IBA)*	5	S		
	1	194120010	Interne Organisatie	5	PSS		194115040
	1	194108130	Strategisch Management	5	PSS		
	2	194101170	Recht, Markt en Innovatie of Specialization course 2 (see Specializations IBA)*	5	PSS		
	2	194121150	Logistiek Management voor BK	5	PSS		191530041 + 191516200
	2	191841580	HRM	5	PSS		
	3	201100053	Management en Organisatie van Professionele Organisaties of Specialization seminar (see Specializations IBA)*	5	PSS		
	3	201100034	Business Research Methods	5	PSS	194119020/ 201100098 + 191530041	
	3	191880801	International Business	5	S		
	4	194107060	Project BK 2: Organisatie- en omgevingsanalyse	5	PSS		194115050+ 194119010+ 194120010
	4	194110040	Management Accounting & Control	5	S		--
	4	194119030	Methodologie & Onderzoeksonderwerp	5	PSS	194119020/ 201100098 + 191530041	201100034
B3: 3e jaar							
	1+2		Minor/study abroad	30		80 EC	
	3	20xxxxxxx	Business Ethics & Corporate Governance	5	nbn		
	3	20xxxxxxx	International Business Development	5	nbn		
	3	20xxxxxxx	Leadership, Change Management & Consultancy	5	nbn		
	4	194100010	Bacheloropdracht BK	15	PSM	B1 + 75 EC (135 EC totaal) 194119030	
Totaal				180			

- * : Voor bachelorstudenten Bedrijfskunde bestaat met ingang van collegejaar 2011-2012 de mogelijkheid om in plaats van enkele vakken uit het reguliere curriculum BK (tweede jaar) enkele vakken uit het IBA curriculum (tweede jaar) te volgen. Deze mogelijkheden bestaan alleen voor bachelorstudenten uit de cohorten 2010 en 2009. Geïnteresseerden moeten voldoen aan de volgende eisen:
- minimaal 40 EC uit de propedeuse afgerond per 1 september 2011
 - goede kennis van de Engelse taal
 - toestemming van de studieadviseur BK, Charlotte Röring.

Studenten kunnen uit de volgende mogelijkheden kiezen:

1. Volgen van 1 IBA vak uit het eerste kwartiel (5 EC).
2. Volgen van 1 IBA vak uit het eerste kwartiel en 1 IBA vak uit het tweede kwartiel (totaal 10 EC). Het IBA-vak uit het tweede kwartiel mag alleen afkomstig zijn uit de specialisatie waaruit je ook het eerstekwartaalvak hebt gevolgd.
3. Volgen van 1 IBA vak uit het eerste kwartiel, 1 IBA vak uit het tweede kwartiel en het IBA seminar uit het derde kwartiel (totaal 15 EC). Het IBA-vak uit het tweede kwartiel mag alleen afkomstig zijn uit de specialisatie waaruit je ook het eerstekwartaalvak hebt gevolgd. Het seminar mag alleen gevolgd worden uit de specialisatie waaruit je ook het eerste en tweedekwartaalvak hebt gevolgd.

Andere combinaties zijn helaas niet mogelijk i.v.m voorkenniseisen. Ook is het niet mogelijk om vakken uit de specialisatie 'Human Resource & Organisation Studies' te volgen. Dit in verband met overlap met het reguliere curriculum BK.

Tabel 3: Curriculum 2011-2012 English spoken bachelor variant International Business Administration

	Quar- tile	Course code	Course name	EC	Exam format (1)	Prior knowledge requirements	
						obligatory	required
B1: first year							
	1	201000073	Marketing for IBA	5	W		
	1	201000044	International Business & Strategy	3	W		
	1 or 2*	201000045	Business English	2*	-		
	1 or 2*	201000046	Communication Skills	2*	-		
	1	201100098**	Introduction to Research Methodology	5	W, A		
	2	201000047	Technology Development & Production Management	5	W, A		
	2	201000048	Purchasing	3	W, A		
	1 or 2*	201000045	Business English	2*	-		
	1 or 2*	201000046	Communication Skills	2*	-		
	2	201000049	Accounting & Controlling	5	W, T		
	3	201000050	Management, Organisation and Information	5	W, P, T		
	3	201000051	Innovation & Entrepreneurship	3	W		
	3 or 4*	201000045	Business English	2*	-		
	3 or 4*	201000046	Communication Skills	2*	-		
	3	201000052	Economics I	5	W		
	4	201000053	Economics II	5	W, P		
	4	201000054	European Law for Business Administration	3	W		
	3 or 4*	201000045	Business English	2*	W		
	3 or 4*	201000046	Communication Skills	2*	R		
	4	201000055	Finance	5	W, T		
Total				60			

B2: 2nd year						40EC	
	1	194119160	Data Analysis	5	W		194119120 or 201100098
	1		Course 1 of Specialization 1 (see Specializations)	5			
	1		Course 1 of Specialization 2 (see Specializations)	5			
	2	201100028	Information and Decision Making	5	A		194119160
	2		Course 2 of Specialization 1 (see Specializations)	5			
	2		Course 2 of Specialization 2 (see Specializations)	5			
	3	201100034	Business Research Methods	5	W,P	194119160 + 194119120 or 201100098	
	3	201100033	Managing People in a Global Context	5	W		
	3	201100035	Academic Writing	2	A		201000045
	3 + 4 wk 1-4		Seminar Specialization 1 (see Specializations)	5			Course 1 and 2 of Specialization 1
	3 + 4 wk 1-4		Seminar Specialization 2 (see Specializations)	5			Course 1 and 2 of Specialization 2
	4 wk 5-10	201100041	IBA project (optional: extension in summer)	8	R	15 EC of 2 nd year	
B3: 3d year							
	1+2		Study abroad	30		80 EC	
	1+2		or Minor				
	3	20xxxxxxx	Business Ethics & Corporate Governance	5			
	3	20xxxxxxx	Leadership, Change Management & Consultancy	5			
	3	20xxxxxxx	International Business Development	5			
	4	20xxxxxxx	Bachelor's Thesis	15		B1 + 75 EC (135 EC total)	201100034
Total				180			

* Both Business English (20100045) as well as Communication Skills (20100046) are year courses each with a total study load of 4 EC. Students have a total study load of 2 EC per quarter for the combination of both courses. Schedules per quarter are different per group of students.

** For students started in 2010 the course number was 194119120

(1) Exam format:

W = written exam

P = group report

A = assignment(s)

R = individual report

T = interim test(s)

O = presentation

Tabel 4: Specializations (IBA: choose two out of five; BK regulier: optional one out of five)

	quar- tile	course code	course name	EC	exam format	prior knowledge	
						oblig.	required
Human Resource & Organization Studies (coordinator: Looise)							
Course 1	1	201000157	Organizational Theory and Design	5	W,P		201000050
Course 2	2	191841580	Human Resource Management	5	W,A		201000050
Seminar	3 + 4wk 1-4	201100040	Seminar Human Resource & Organization Studies	5	W,P,O		201000157, 191841580
Business to Business Marketing (coordinator: von Raesfeld Meijer)							
Course 1	1	201100025	Fundamentals of Business-to-Business Marketing	5	W,P,O		201000073
Course 2	2	201100030	Marketing Analysis and Strategy	5	W,P		201000073 194119160 201100025 194119120 or 201100098
Seminar	3 + 4wk 1-4	201100037	Seminar Business-to-Business Marketing	5	W,P,O		201100025 201100030
Supply Management (coordinator: Schiele)							
Course 1	1	201100027	Supplier Relationship Management	5	W		201000048
Course 2	2	201100032	Purchasing Organisation and Governance	5	W		201000048 201100027
Seminar	3 + 4wk 1-4	201100039	Seminar Supply Management	5	W,P,O		201000048 201100027
Business Information management (coordinator: Katsma)							
Course 1	1	201100071	e-Business	5	W,P		201000050
Course 2	2	201100029	Enterprise Systems and Business Intelligence	5	W,P,T		201000050
Seminar	3 + 4wk 1-4	201100036	Seminar Business Information management	5	W,P,O		201100071 201100029
Corporate Finance (coordinator: Kabir)							
Course 1	1	201100026	Corporate Financial Management and Analysis	5	W,T		201000049 201000055
Course 2	2	201100031	International Financial Management	5	W,O		201000055
Seminar	3 + 4wk 1-4	201100038	Seminar Corporate Finance	5	W,P,O		201100026

3. Samenhang en didactisch concept

(nog niet opgenomen)

4. Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen

4a. Inhoud van de afstudeerrichtingen

De Nederlandstalige bachelor of science opleiding Bedrijfskunde is een wetenschappelijke en toepassingsgerichte opleiding algemene bedrijfskundeopleiding met speciale accenten op de omgeving van organisaties, management van innovatie en internationaal management. Studenten kunnen richting geven aan hun eigen opleiding door middel van de keuzeruimte en de keuze van de bacheloropdracht.

International Business Administration, de Engelstalige variant van de opleiding, kent een vergelijkbaar breed portfolio als de Nederlandstalige variant. IBA heeft echter een sterker

internationaal karakter. Communicatieve vaardigheden in het Engels zijn een essentieel onderdeel van dit programma.

4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes

In het programma van de Engelstalige bachelor variant International Business Administration bestaan de volgende keuzemogelijkheden:

- 30 EC voor de minor/ study abroad. Een student mag pas deelnemen aan een minor/study abroad indien hij 80 EC heeft behaald.
De UT heeft een breed aanbod van minoren. Een student mag niet aan minoren deelnemen die qua inhoud en leerdoelen grote overeenkomsten hebben met onderwijseenheden uit de reguliere opleiding. Nadere informatie hierover staat op <http://www.utwente.nl/majorminor/>.
- 30 EC specialisatieruimte verdeeld over twee te kiezen specialisaties (zie tabel 4 hierboven),

In het programma van de BSc Bedrijfskunde, reguliere variant, is voor cohort 2011 en volgende in totaal 30 EC aan vrije ruimte geprogrammeerd in het derde jaar van het programma:

- 30 EC voor de minor/study abroad. Een student mag pas deelnemen aan een minor/study abroad indien hij 80 EC heeft behaald.
De UT heeft een breed aanbod van minoren. Een student mag niet aan minoren deelnemen die qua inhoud en leerdoelen grote overeenkomsten hebben met onderwijseenheden uit de reguliere opleiding. Nadere informatie hierover staat op <http://www.utwente.nl/majorminor/>.

Onder voorwaarden is het voor studenten van de BSc Bedrijfskunde, reguliere variant, mogelijk vakken uit de specialisaties van IBA te kiezen (zie tabel 2 en de toelichting daaronder, en tabel 4).

4c. Inrichting van praktische oefeningen

Een praktische oefening is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals:

1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;
2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;
3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie;
4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden,

Praktische oefeningen maken over het algemeen deel uit van een onderwijseenheid waarvoor een verantwoordelijke examinator is. De inrichting van de praktische oefening(en) staat dan in grote lijn beschreven in Osiris en op meer gedetailleerd niveau bij aanvang van het onderwijs op Blackboard.

Voor de bacheloropdracht is niet één verantwoordelijk docent maar wordt voor elke opdracht een bachelorcommissie samengesteld. De bacheloropdracht bestaat uit een individueel werkstuk en wordt individueel beoordeeld. In de bacheloropdracht legt de student een proeve van bekwaamheid af in het geïntegreerd toepassen van kennis, inzichten en vaardigheden die in de onderwijseenheden aan de orde zijn geweest. Om de kwaliteit van de beoordeling te borgen heeft de examencommissie een beoordelingslijst voorgeschreven. Meer praktische informatie over de bacheloropdracht staat in de bachelorhandleiding die te vinden is via [Blackboard](#).

5. Algemene informatie

5a. Toegang tot de opleiding

In aanvulling op het gestelde in artikel 4 van het gemeenschappelijk deel van deze OER en het daarin vermelde document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen", geldt dat studenten met een aan een VWO-diploma gelijkwaardig buitenlands diploma toelaatbaar zijn voor de internationale Engelstalige opleidingsvariant International Business Administration. Zij krijgen vrijstelling voor de eis van voldoende beheersing van de Nederlandse taal.

5b. Taal onderwijs en tentamens

Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt aangeboden in het Nederlands of in het Engels. In tentamenopgaven mogen vaktermen worden gebruikt in andere talen voor zover dit binnen het betreffende vakgebied gebruikelijk is.

Voor de rapportage van de bacheloropdracht van de de BSc Bedrijfskunde, reguliere variant geldt dat deze in de Nederlandse of Engelse taal kan worden gesteld. Indien overeengekomen wordt dat de rapportage in het Engels plaatsvindt, wordt dit aan het begin - bij het formuleren - van de bacheloropdracht vastgelegd. Een samenvatting in het Nederlands is in dat geval verplicht.

Voor de rapportage van de bacheloropdracht van de Engelstalige bachelor variant International Business Administration geldt dat de bacheloropdracht in de Engelse taal dient te worden gesteld. Een samenvatting in het Nederlands is niet vereist.

Om de kwaliteit van het onderwijs en de examinering in de Engelse taal te garanderen heeft MB de volgende maatregelen getroffen:

- Alle MB docenten en examinatoren die bij het uitoefenen van hun onderwijstaken Engels als voertaal hanteren worden of zijn reeds getoetst op hun beheersing van de Engelse taal. Als hun IELTS score dicht onder het minimaal vereiste niveau van 7,5 ligt, worden zij in de gelegenheid gesteld hun Engelse taalbeheersing te verbeteren. Indien na de daarvoor toegestane periode nog niet het vereiste niveau is behaald, wordt de betreffende docent/examinator uitgesloten van deelname aan het Engelstalige programme. Toetsing van nieuwkomers vindt plaats bij indiensttreding
- In de toegangseisen tot de Engelstalige MB opleidingen zijn specifieke vereisten opgenomen wat betreft de voldoende beheersing van de Engelse taal, voorzover deze niet gegarandeerd geacht mag te zijn door de vooropleiding van de kandidaat.

5c. Internationale samenwerking

Binnen de faculteit MB wordt studenten de mogelijkheid geboden buitenlandervaring op te doen. Informatie over deze mogelijkheid wordt gegeven in de [leidraad Studeren in het buitenland voor bachelors](#).

5d. Opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

De leden van de OLC worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art. 13). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op de [webpagina van de opleidingscommissies](#) (Nederlands; ook een [Engelse versie](#) is beschikbaar). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mail naar olcsecretaris@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

De leden van de examencommissie worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art.12). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op haar [webpagina](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mastersgriffie@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

6. Overgangsregelingen

De overgangsregelingen voor de cohorten 2004 t/m 2010 zijn op deze en de volgende pagina's opgenomen.

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2010

B1	2010/2011		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	194119020	5	inl. OZ methoden	201100098 introduction to research methodology
	194108010	5	Marketing voor BK	
	194110021	5	finance & accounting	
1.2	194122010	5	productie mngt	
	191530041	5	statistiek 1	
	194117010	5	bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	194115040	5	Management & organisatie	
	194108130	5	strategisch management	
	191516200	5	modelleren van voortbrenging	
1.4	194105080	5	Informatie management	
	194108140	5	innovatie & ondernemerschap	
	194115050	5	project BK 1; org.- en omg.beschrijving	
B2	2011/2012			
2.1	194107020	5	maatschappelijke organisatie*	nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods
	194119010	5	meth&techn van evaluatie & ontwerp	
	194120010	5	interne organisatie	
2.2	194101170	5	Recht, Markt en Innovatie*	
	191841580	5	HRM	
	194121150	5	logistiek mngt voor BK	
2.3	194105030	5	ITC-toepassingen in organisaties	vak wordt nog voor GZW aangeboden Management en Organisatie van Professionele Organisaties
	194107080	5	service management*	
	191880801	5	international Business	
2.4	194110040	5	management acc. & control	
	194119030	5	Methodologie & onderzoeksontwerp	
	194107060	5	Project BK2: analyse	
B3	2012/2013			
3.1	--	10	Minor	
	--	5	keuzevak	
3.2	--	10	Minor	
	194108120	5	Strategic Marketing & Business Research	
3.3	194111030	5	Wetenschapsvisies & ethiek	
	194120170	5	Innovatie & veranderings- mngt	
	194120070	5	Project BK3: organisatie ontwerp	
3.4	194100010	15	Bacheloropdracht bedrijfskunde	
		180		

* De vakken met een sterretje (*) mogen vanaf 2011-2012 worden vervangen door de drie vakken van één van de specialisaties. Zie het programma voor cohort 2011 in par. 2.

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2009

B1	2009/2010		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	194119020	5	inl. OZ methoden	201100098 Introduction to Research Methodolgy
	194108010	5	Marketing voor BK	
	194110021	5	finance & accounting	
1.2	194122010	5	productie mngt	
	191530041	5	statistiek 1	
	194117010	5	bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	194115040	5	Management & organisatie	
	194108130	5	strategisch management	
	191516200	5	modellieren van voortbrenging	
1.4	194105080	5	Informatie management	
	194108140	5	innovatie & ondernemerschap	
	194115050	5	project BK 1; org.- en omg.beschrijving	
B2	2010/2011			
2.1	194107020	5	maatschappelijke organisatie*	nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods
	194119010	5	meth&techn van evaluatie & ontwerp	
	194120010	5	interne organisatie	
2.2	194101170	5	Recht, Markt en Innovatie*	
	191841580	5	HRM	
	194121150	5	logistiek mngt voor BK	
2.3	194105030	5	ITC-toepassingen in organisaties	vak wordt nog voor GZW aangeboden Management en Organisatie van Professionele Organisaties
	194107080	5	service management*	
	191880801	5	international Business	
2.4	194110040	5	management acc. & control	
	194119030	5	Methodologie & onderzoeksontwerp	
	194107060	5	Project BK2: analyse	
B3	2011/2012			
3.1	--	10	Minor	
	--	5	keuzevak	
3.2	--	10	Minor	
	194108120	5	Stategic Marketing & Business Research	
3.3	194111030	5	Wetenschapsvisies & ethiek	
	194120170	5	Innovatie & veranderings- mngt	
	194120070	5	Project BK3: organisatie ontwerp	
3.4	194100010	15	Bacheloropdracht bedrijfskunde	
		180		

* De vakken met een sterretje (*) mogen vanaf 2011-2012 worden vervangen door de drie vakken van één van de specialisaties. Zie het programma voor cohort 2011 in par. 2.

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2008

B1	2008/2009		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	411902 410811 411002	5 5 5	incl. OZ methoden Marketing finance & accounting	410801 marketing voor BK
1.2	412201 153004 411701	5 5 5	productie mngt statistiek 1 bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	411504 410813 151620	5 5 5	management&organisatie strategisch management modelleren van voortbrenging	
1.4	410508 410814 411505	5 5 5	Informatie management innovatie & ondernemerschap project BK 1; org.- en omg.beschrijving	
B2	2009/2010			
2.1	410702 411901 412001	5 5 5	maatschappelijke organisatie meth&techn van evaluatie & ontwerp interne organisatie	nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods
2.2	410117 184158 412115	5 5 5	Recht, Markt en Innovatie HRM logistiek mngt voor BK	
2.3	410503 410708 188080	5 5 5	ITC-toepassingen in organisaties service mngt international Business	vak wordt nog voor GZW aangeboden Management en Organisatie van Professionele Organisaties
2.4	411004 411903 410706	5 5 5	Management accounting & control Methodologie & onderzoeksontwerp Project BK2: org,- en omg.analyse	
B3	2010/2011			
3.1	-- --	10 5	minor keuzevak	
3.2	-- 410812	10 5	Minor Stategic Marketing & Business Research	
3.3	411103 412017 412007	5 5 5	Wetenschapsvisies & ethiek Innovatie en veranderings-mngt Project BK3: organisatie ontwerp	
3.4	410001	15	Bacheloropdracht Bedrijfskunde	
		180		

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2007

B1	2007/2008		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	411902 410811 411002	5 5 5	incl. OZ methoden Marketing finance & accounting	410801 marketing voor BK
1.2	412201 153004 411701	5 5 5	productie mngt statistiek 1 bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	411504 410811 410203	5 5 5	management&organisatie strategie & beleid algemene economie	410813 strategisch mngt;
1.4	410502 151610 411505	5 5 5	organisatie en Informatie systemen Redeneren, argumenteren en modelleren project BK 1; org.- en omg.beschrijving	410508 Informatie mngt; 151620 modelleren van voortbrenging
B2	2008/2009			
2.1	410702 411901 412001	5 5 5	maatschappelijke organisatie meth&techn van evaluatie & ontwerp interne organisatie	nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods
2.2	410701 188080 410706	5 5 5	Externe organisatie international Business Project BK2: org.- en omg.analyse	wordt nog gegeven voor BSK
2.3	410503 412005 412506	5 5 5	ITC-toepassingen in organisaties Innovatie mngt & HRM Publiek recht	vak wordt nog voor GZW aangeboden 184158 HRM 410117 recht, markt & innovatie
2.4	411004 410708 412007	5 5 5	Management accounting & control Service management Project BK3: organisatie ontwerp	Management en Organisatie van Professionele Organisaties
B3	2009/2010			
3.1	-- 410708	10 5	Minor Methodologie & onderzoeksontwerp	
3.2	-- 410812	10 5	Minor Stategic Marketing & Business Research	
3.3	411103 -- 412003	5 5 5	Wetenschapsvisies & ethiek Vrije keuze Project BK4: organisatie verandering	412017 innovatie & veranderings.- mngt
3.4	410001	15	Bacheloropdracht Bedrijfskunde	
		180		

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2006

B1	2006/2007		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	411902 410702 411002	5 5 5	incl. OZ methoden maatschappelijke organisatie finance & accounting	
1.2	412201 153004 411701	5 5 5	productie mngt statistiek 1 bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	411504 410811 410203	5 5 5	management&organisatie strategie & beleid algemene economie	410813 strategisch mngt;
1.4	410502 151610 411505	5 5 5	organisatie & Informatiesystemen Redeneren, argumenteren en modelleren project BK 1; org.- en omg.beschrijving	410508 Informatie mngt 151620 modelleren van voortbrenging
B2	2007/2008			
2.1	410811 411901 412001	5 5 5	marketing meth&techn van evaluatie & ontwerp interne organisatie	410801 marketing voor BK nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods
2.2	410701 188080 410706	5 5 5	Externe organisatie international Business Project BK2: org.- en omg.analyse	wordt nog gegeven voor BSK
2.3	410503 412005 412506	5 5 5	ITC-toepassingen in organisaties Innovatie mngt & HRM Publiek recht	vak wordt nog voor GZW aangeboden 184158 HRM 410117 recht, markt & innovatie
2.4	411004 410708 412007	5 5 5	Management accounting & control Service management Project BK3: organisatie ontwerp	Management en Organisatie van Professionele Organisaties
B3	2008/2009			
3.1	-- 410708	10 5	Minor Methodologie & onderzoeksontwerp	
3.2	-- 410812	10 5	Minor Strategic Marketing & Business Research	
3.3	411103 -- 412003	5 5 5	Wetenschapsvisies & ethiek Vrije keuze Project BK4: organisatie verandering	412017 innovatie & veranderings.- mngt
3.4	410001	15	Bacheloropdracht bedrijfskunde	
		180		

Overgangsregelingen voor Cohort 2005

B1	2005/2006		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	411902 410702 411002	5 5 5	inl. OZ methoden maatschappelijke organisatie finance & accounting	
1.2	412201 153004 411701	5 5 5	productie mngt statistiek 1 bedrijfsrecht (privaatrecht)	
1.3	411504 410811 410203	5 5 5	management&organisatie strategie & beleid algemene economie	410813 strategisch mngt;
1.4	410502 151610 411505	5 5 5	organisatie & Informatiesystemen Redeneren, argumenteren en modelleren project BK 1; org.- en omg.beschrijving	410508 Informatie mngt. 151620 modelleren van voortbrenging
B2	2006/2007			
2.1	410801 411901 410408	5 5 5	marketing & inst, econ. meth&techn van evaluatie & ontwerp interne organisatiekunde	410801 marketing voor BK nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods 412001 interne organisatie
2.2	410701 188080 410706	5 5 5	Externe organisatie international Business Project BK2: org,- en omg.analyse	wordt nog gegeven voor BSK
2.3	410503 412005 412506	5 5 5	Toepassing informatiesystemen Innovatie mngt & HRM Publiek recht	410503 TC-toepassingen in organisaties, vak wordt nog voor GZW aangeboden 184158 HRM 410117 recht, markt & innovatie
2.4	411004 410708 412007	5 5 5	Management accounting & control Service management Project BK3: organisatie ontwerp	Management en Organisatie van Professionele Organisaties
B3	2007/2008			
3.1	-- 410708	10 5	Minor Methodologie & ontwerp	
3.2	-- 412003	10 5	Minor Project BK4: organisatie verandering	194120170 innovatie & veranderings.- mngt
3.3	411103 -- 410812	5 5 5	Wetenschapsvisies & ethiek Vrije keuze Strategic Marketing & Business Research	
3.4	410001	15	Bacheloropdracht bedrijfskunde	
		180		

Overgangsregelingen (t.b.v. OER 2011-2012) voor Cohort 2004

B1	2004/2005		Bedrijfskunde	Kan vervangen worden door
1.1	411902 410702 411002	5 5 5	incl. OZ methoden maatschappelijke organisatie finance & accounting	
1.2	412201 151610 411701	5 5 5	productie mngt redeneren, argumenteren en modelleren bedrijfsrecht (privaatrecht)	151620 modelleren van voortbrenging
1.3	411504 410406 410203	5 5 5	management&organisatie beleid maken algemene economie	410813 strategisch mngt
1.4	410502 153004 411505	5 5 5	organisatie & Informatiesystemen statistiek 1 project BK 1; org.-en omg.beschrijving	410508 Informatie mngt
B2	2005/2006			
2.1	410801 411901 410408	5 5 5	marketing & inst, econ. meth&techn van evaluatie & ontwerp interne organisatiekunde	410801 marketing voor BK nog 2 tentamens in 2011-2012, of volg Business Research Methods 412001 interne organisatie
2.2	410701 188080 410706	5 5 5	Externe organisatie International Business Project BK2: org,- en omg.analyse	wordt nog gegeven voor BSK
2.3	410503 412005 412506	5 5 5	Toepassing informatiesystemen Innovatie mngt & HRM Publiek recht	410503 TC-toepassingen in organisaties, vak wordt nog voor GZW aangeboden 184158 HRM 410117 recht, markt & innovatie
2.4	411004 410708 412007	5 5 5	Management accounting & control Service management Project BK3: organisatie ontwerp	Management en Organisatie van Professionele Organisaties
B3	2006/2007			
3.1	-- 410708	10 5	Minor Methodologie & ontwerp	
3.2	-- 412003	10 5	Minor Project BK4: organisatie verandering	412017 innovatie & veranderings.- mngt
3.3	411103 -- 410000	5 5 5	Wetenschapsvisies & ethiek Vrije keuze onderzoeksvoorstel bacheloropdracht	410812 Strategic Marketing & Business Research
3.4	410001	15	Bacheloropdracht bedrijfskunde	
		180		

B2c: Opleidingsspecifieke bijlage bij de OER 2011-2012

voor de bachelor of science opleiding

Bestuurskunde

Inclusief de Engelstalige variant European Studies

1. *Doelstellingen (onderwerp 1 NVAO accreditiekader)*
 - 1a Profiel van de opleiding
 - 1b Eindtermen van de opleiding (OER art. 3)
 - 1c Niveau van de opleiding (facet 2 NVAO accreditiekader; OER art. 3)
 - 1d Masteropleidingen die aansluiten (OER art. 2.1l)

2. *Samenstelling van het onderwijsprogramma*
 - Inhoud van de opleiding en van de daaraan verbonden examens (OER art 2.1a)
 - Aard van de opleiding (OER art 2.1f)
 - Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden (OER art 2.1d)
 - Aard van de tentamens/toetsvorm (OER art. 2.1g)
 - Aantal en volgtijdelijkheid van tentamens en praktische oefeningen (OER art 2.1e)
 - Volgorde eisen (OER art 2.1h)

3. *Samenhang en didactisch concept (facetten 6 en 10 NVAO accreditiekader)*

4. *Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen*
 - 4a Inhoud van de afstudeerrichtingen (OER art 2.1b)
 - 4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes (OER 2.1i)
 - 4c Inrichting van de praktische oefeningen (OER art2.1c)

5. *Algemene informatie*
 - 5a Toegang tot de opleiding (OER art 4)
 - 5b Taal onderwijs en tentamens (OER art 2.1k)
 - 5c Uitdrukking van cijfers volgens het Duitse cijfersysteem voor de dubbeldiplomerings
 - 5d Internationale samenwerking (OER art. 20)
 - 5d opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

6. *Overgangsregelingen (OER art 2.1j; OER art 22)*

1. Doelstellingen

1a: Profiel van de opleiding

De Twentse bacheloropleiding Bestuurskunde is een toepassingsgerichte wetenschappelijke basisopleiding die zich bezighoudt met vragen betreffende de inrichting en de werking van het moderne openbaar bestuur, met bijzondere aandacht voor de wisselwerking tussen openbaar bestuur en samenleving. Het openbaar bestuur, als materieel object van de bestuurskunde, kan men omschrijven als 'het geheel van organisaties en activiteiten dat is gericht op de sturing van de samenleving'. Hiervan maken, naast de overheid, ook semi-overheidsorganisaties, particuliere organisaties met een publieke taak, particuliere bedrijven en maatschappelijke instellingen deel uit.

Als toepassingsgerichte wetenschappelijke basisopleiding beoogt de bachelor Bestuurskunde studenten te bekwaamen in het in kaart brengen van bestuurlijke vraagstukken en problemen, het analyseren van de oorzaken hiervan en het ontwerpen van oplossingen. Bestuurskundige probleemanalyse en probleemaanpak vindt plaats op meerdere schaalniveau's – lokaal, regionaal, nationaal, Europees en internationaal – en op drie niveaus van analyse en actie:

1. op het operationele niveau van de totstandkoming, bepaling, uitvoering en evaluatie van beleid (public policy)
2. op het tactische niveau van het management van organisaties in het openbaar bestuur (public management)
3. op het strategisch-constitutionele niveau van de institutionele vormgeving en de politiek-bestuurlijke processen binnen het openbaar bestuur en in de relatie van het openbaar bestuur en zijn maatschappelijke omgeving (public governance).

De opleiding kent een overwegend Nederlandstalige opleidingsvariant. Binnen deze opleidingsvariant is het mogelijk om in de postpropedeutische fase te kiezen voor een Europese stroom.

Daarnaast kent de opleiding een volledig Engelstalige opleidingsvariant Bestuurskunde - European Studies. Meer dan in de Nederlandstalige opleidingsvariant, ligt de nadruk in deze track op de Europese Unie en andere Europese en internationale instellingen.

1b Eindtermen van de opleiding

De eindtermen van de bachelor opleiding Bestuurskunde zijn verwoord zoals hieronder is weergegeven (in het Engels). De cursief gedrukte termen zijn eindtermen die specifiek zijn voor de Europese stroom binnen de Nederlandstalige opleidingsvariant en de Engelstalige opleidingsvariant European Studies.

1. Analysis of Public Administration problems:

The student is able to clarify Public Administration problems by identifying and typifying aspects, relations and processes through theoretical insights from the constituent disciplines. The student:

- 1.1 has thorough knowledge of ideas, concepts and theories from the core disciplines: economics, political science, sociology and law
- 1.2 can apply various theoretical insights from the core disciplines regarding the cause, type and effects of political and administrative problems in concrete situations
- 1.3 is able to involve the societal context of these problems
- 1.4 can analyse and interpret the functioning of political administrative institutions in an existing context
- 1.5 is sensitive for and experienced in connecting the insights from the core disciplines;
- 1.6 is able to improve and deepen the insights of the core disciplines
- 1.7 *has profound knowledge of the European institutions*
- 1.8 *is able to approach problems from a multi-actor and multi-level perspective.*
- 1.9 *can integrate and apply the various theoretical insights from the core disciplines to analyze the causes, nature and consequences of European integration, European external relations and European Governance problems*

2. Research:

The student is familiar with the methodological knowledge base of the social sciences, especially the constituent disciplines of public administration.

The student ...

- 2.1 is able to contribute to applied empirical-analytical research under supervision:
- 2.2 is able to formulate an appropriate problem definition
- 2.3 is able to collect literature independently
- 2.4 masters the basic skills required for research, such as conceptualization, operationalization, analysis and reporting about the results
- 2.5 has knowledge and experience in the field of descriptive and testing statistics
- 2.6 has knowledge and experience regarding the methodology of social science research
- 2.7 is able to critically assess existing research and independently reflect upon it.

3. Designing solutions:

The student can contribute to the solution of a variety of Public Administration problems in various situations.

The student ...

- 3.1 can generate solutions for public governance problems
- 3.2 can derive and use normative criteria from various disciplines to test a design
- 3.3 is able to use relevant disciplinary methods in evaluation of designs
- 3.4 *can generate solutions for public governance problems in the European context.*

4. Communication:

The student has skills for oral and written communication. Furthermore, think and argumentation skills needed for scientific work and -application. This also includes social skills needed for teamwork.

The student ...

- 4.1 can communicate with various groups in a clear and articulate way, in speaking and writing
- 4.2 can argue in a correct and logical manner
- 4.3 can communicate in Dutch or English in speaking and writing
- 4.4 can write a well-structured and coherent research report for an external client, including a management summary
- 4.5 is able to give brief presentations for various persons and groups in a goal-oriented way
- 4.6 can fruitfully participate in a debate
- 4.7 can cooperate in multidisciplinary teams, acknowledging everyone's position, interests and values
- 4.8 can cooperate with students in various groups
- 4.9 can actively participate in meetings in various roles (chairperson, secretary)
- 4.10 is able to present his/her own position, view and insights in (in)formal consultations and negotiations
- 4.11 can provide effective and correct feedback
- 4.12 Is able to reflect on his/her contribution and role in cooperation and is able to adjust positions, role and insight
- 4.13 *Can cooperate in multicultural teams with participants from different national backgrounds, acknowledge everyone's position, interests and values.*

5. Putting into perspective and reflection:

The student can put his/her own analysis and design for a solution into perspective and masters the skills to adjust.

The student:

- 5.1 has a critical attitude in both the analysis and solution of Public Governance problems
- 5.2 is aware of his/her own implicit and explicit values as well as the values of others, and the relativity of these values
- 5.3 can critically reflect on his/her own behaviour and is able to adjust.

1c. Niveau van de opleiding

In overeenstemming met het gestelde in artikel 3 van de OER sluiten de eindtermen van de opleiding aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een bacheloropleiding. De onderstaande tabel laat zien op welke wijze de eindtermen van de Bestuurskunde bacheloropleiding gerelateerd zijn aan de niveaubeschrijvingen zoals die zijn neergelegd in de zogenaamde Dublin Descriptoren.

Tabel 1: Aansluiting eindtermen bij Dublin Descriptoren

	Bachelor kwalificaties (Dublin descriptoren)	Eindtermen BSK
Kennis en inzicht	have demonstrated knowledge and understanding in a field of study that builds upon and supersedes their general secondary education, and is typically at a level that, whilst supported by advanced textbooks, includes some aspects that will be informed by knowledge of the forefront of their field of study	1.1, 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.5, 2.6
Toepassen kennis en inzicht	can apply their knowledge and understanding in a manner that indicates a professional approach to their work or vocation, and have competences typically demonstrated through devising and sustaining arguments and solving problems within their field of study	1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 2.1, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.3, 3.4
Oordeelsvorming	have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their field of study) to inform judgements that include reflection on relevant social, scientific or ethical issues	1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.7, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1, 5.2, 5.3
Communicatie	can communicate information, ideas, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences	4.1 – 4.13
Leervaardigheden	have developed those learning skills that are necessary for them to continue to undertake further study with a high degree of autonomy	1.6, 4.12, 5.3

1d. Masteropleidingen die aansluiten

Een met goed gevolg afgesloten examen van de bacheloropleiding Bestuurskunde geeft directe toegang tot de éénjarige masteropleiding Public Administration en de éénjarige masteropleiding European Studies.

Bachelorstudenten Bestuurskunde mogen in 2011/2012 starten met het volgen van vakken van de master Public Administration indien zij minimaal 170 EC aan studiepunten hebben behaald. Voor de master European Studies (één instroommoment) geldt dat minimaal 150 EC moeten zijn behaald. Aan de afronding van de bacheloropleiding dient in alle gevallen prioriteit te worden gegeven.

2. Samenstelling van het onderwijsprogramma

De bacheloropleiding heeft een omvang van drie studiejaar (B1, B2 en B3) van elk 60 EC (totale omvang 180 EC = 5040 uur), (zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleiding wordt voltijds verzorgd en kent twee examens, het propedeuse examen na het eerste jaar en het bachelorexamen na 3 jaar.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleiding omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. In het algemeen zijn per kwartiel 3 vakken van 5 EC (3 * 140 uur) geprogrammeerd. Elk kwartiel wordt afgesloten met twee tentamenweken.

In tabel 2, 3 en 4 zijn opgenomen de onderwijseenheden (cursussen, of 'vakken') die deel uit maken van de opleiding en de studielast in EC (1 EC=28 uur) per onderdeel. Tevens is opgenomen de wijze waarop een onderwijseenheid wordt getentamineerd (toetsvorm) en de voorkenniseisen die voor een onderwijseenheid gelden. Daarbij worden de volgende definities en codes gehanteerd:

verplichte voorkennis: Studenten die onderwijseenheid "a" niet met een voldoende hebben afgerond, worden niet toegelaten tot onderwijseenheid "b".
noodzakelijke voorkennis: Onderwijseenheid "b" bouwt voort op kennis, inzicht en vaardigheden uit onderwijseenheid "a"; deze voorkennis is onmisbaar voor onderwijseenheid "b"

Codes toetsvorm:

S = schriftelijk tentamen

PGI = praktische oefening in groepsverband; schriftelijke verslaggeving daarvan per groep en (voor zover mogelijk) individuele beoordeling van de wijze, waarop de student aan activiteiten in groepsverband heeft deelgenomen

PS = praktische oefeningen en schriftelijke verslaggeving daarvan

PSS = praktische oefeningen of opdrachten, schriftelijke en of mondelinge verslaggeving daarvan, schriftelijk tentamen. Aan het tentamen mag pas worden deelgenomen als de praktische oefeningen zijn verricht en de verslaggeving daarvan met een voldoende resultaat is beoordeeld

PSM = als PSS, echter in principe mondeling tentamen

Nadere details omtrent de toetsing zijn te vinden in Osiris en/of worden door de examinator tijdig bekend gemaakt op Blackboard, conform het gestelde in artikel 4 van de Regels en Richtlijnen Examencommissies (onderdeel C van dit Statuut).

Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar Osiris en Blackboard.

Tabel 2: *Onderwijsprogramma 2011-2012 BSc. Bestuurskunde, algemene stroom*

	kwar- tel	vakcode	vaknaam	EC	toets vorm	Voorkenniseisen	
						verplicht	noodzakelijk
B1: 1e jaar	1	194119020	inleiding onderzoeksmethoden	5	PSS		
	1	194102060	recht en bestuur	5	PSS		
	1	194107020	maatschappelijke organisatie	5	S		
cohort 2011	2	191530041	statistiek 1	5	S		
	2	201100004	Inleiding politicologie	5	PSS		
	2	194107070	BSK1: probleemanalyse	5	PS		
	3	194102030	algemene economie	5	S		
	3	194104060	beleid maken	5	PSS		
	3	194125060	bestuursrecht	5	PSS		
	4	194104040	ontwerp en evaluatie van beleid	5	PSS		
	4	201100044	explorative-interpretive methods for governance research	5	PSS		
	4	194104070	BSK 2: ontwerpen van beleid	5	PGI		
B2: 2e jaar	1	194103030	openbare financiën	5	PSS	B2: 40 EC	
	1	194104080	interne organisatie	5	PSS		194107020
	1	194119010	concept and observation	5	PSS	194119020 191530041	
	2	194107010	externe organisatie	5	PSS		
	2	201100080	evaluating democratic governance in Europe	5	PSS		
	2	194124050	BSK 3: ontwikkeling van instrumentarium	5	PGI		194107070 + 194104070
	3	194125050	staatsrecht	5	PSS		
	3	201100053	management en organisatie van professionele organisaties	5	PSS		
	3	194114010	praktijk van onderzoek & statistiek	5	PSS	191530041	
	4	194110040	management accounting & control	5	S		
	4	194102010	institutionele economie	5	S		194102030
	4	194124100	BSK 4: institutioneel ontwerp	5	PGI		194124050
B3: 3e jaar	1	194101020	recht en governance	5	S		
	1		minor	5		80 EC	
	1		minor	5		80 EC	
	2	194119030	methodology and research design	5	PSS	194119010	
	2		minor	5		80 EC	
	2		minor	5		80 EC	
	3	194111030	wetenschapsvisies & ethiek	5	PSS		
	3	194111800	bestuurskundige vaardigheden	5	PSS		
	3	194128080	onderzoeksvorstel bacheloropdracht BSK	5	PGI		
	4	194100070	bacheloropdracht	15		B1: 135 EC; 194119030	
	Totaal				180		

Onderwijsprogramma 2011-2012 BSc. Bestuurskunde, Europese stroom

Het bachelorcurriculum voor deze stroom bestaat uit:

- o Het eerste jaar en het tweede jaar volgens Tabel 2

of

- o het eerste jaar en het tweede jaar volgens de bacheloropleiding "Bestuurskunde" van de Westfälische Wilhelms-Universität Münster, zoals te vinden op de [CES site](#).

Het derde jaar is volgens tabel 3.

Tabel 3: *Derde jaar van de bachelor Bestuurskunde, Europese stroom, 2011-2012*

	kwar- tiel	vakcode	vaknaam	EC	toets vorm	Voorkenniseisen	
						verplicht	noodzakelijk
B3: 3e	1	194125040	European legal governance	5	S		
	1	194103020	European economic governance	5	PSS		
	1		minor	5		80 EC	
	2	194119030	methodology and research design	5	PSS	194119010	
	2	194107140	governance of European social policies	5	PSS		
	2		minor	5		80 EC	
	3		minor	5			
	3		minor	5			
	3		minor/keuze	5			
	4	194100070	bacheloropdracht	15		B1; 135 EC	
Totaal				180			

Tabel 4: *Onderwijsprogramma 2011-2012 BSc. Bestuurskunde, Engelstalige variant European Studies*

	quar- tile	course code	course name	EC	exam format	prior knowledge	
						obligatory	required
B1: 1st year cohort 2011	1	194103080	the institutional development of the EU	5	S		
	1	194102040	introduction to economics	5	PSS		
	1	194119120	introduction to research methodology	5	PSS		
	2	194107120	introduction to sociology	5	S		
	2	194103070	European economic integration	5	PSS		
	2	194124110	introduction to political science	5	PSS		
	3	194101030	introduction to law	5	S		
	3	194107130	European social integration	5	PS		
	3	194119140	quantitative research skills	5	PSS		
	4	194104100	project 1: Introduction to policy analysis	5	PSS		
	4	194124140	European political integration	5	PSS		
	4	194101050	European legal integration	5	PSS		
B2: 2nd year	1	194119130	concept and observation	5	PSS	194119120 and 194119140	
	1	194103020	European economic governance	5	PSS		
	1	194125040	European legal governance	5	S		
	2	194107140	governance of European social policies	5	PSS		
	2	201100080	evaluating democratic governance in Europe	5	PSS		
	2	194101080	project 2: International negotiations	5	PGI	40 EC	
	3	194101060	EU external legal relations	5	PS		
	3	194107150	global social problems	5	PS		
	3	194111190	a history of Europe: science and technology	5	PS		
	4	194103090	EU external economic relations	5	PS		
	4	194124150	EU external political relations	5	PS		
	4	194104120	project 3: Policy design in the EU context	5	PGI	40 EC	
B3: 3rd year	1	194101090	project 4: Regional innovation in Europe	5	PS	80 EC	
	1		minor	5		80 EC	
	1		minor	5		80 EC	
	2	194119030	methodology and research design	5	PSS	194119120 and 194119140	
	2		minor	5		80 EC	
	2		minor	5		80 EC	
	3		optional course 1 *	5			
	3		optional course 2 *	5			
3	194128080	research proposal BA-thesis	5	PGI			
4	194100080	BSc thesis research	15	PSS	B1; 135 EC and 194119030		
Total				180			

* The optional courses should be related to European Studies.

3. Samenhang en didactisch concept

The didactic concept of the PA-programme reflects two major principles:

1. Increasing levels of student's autonomy throughout the programme;
2. Increasing levels of issue complexity and knowledge integration.

Next to vertical and horizontal programme structuring, both principles are especially approximated through case-based learning. The didactic concept can be characterized as a mixture of classical knowledge development gradually expanding the body of knowledge regarding disciplinary backgrounds, and integration of that knowledge with other disciplines and in concrete cases in tutorials, seminars and projects.

Increasing levels of autonomy: The programme aims at increasing levels of student's autonomy. This means that a number of skills are especially trained to help students organize their learning process through increased levels of independence. The early courses are far more structured regarding teaching environment, assignments and teaching guidance than later courses. The early courses are usually graded through exams, but later in the programme also through essays, (individual and group) assignments, and papers. Students are expected to develop skills to cope with complexity and uncertainty.

Case-based learning: The programme acknowledges the importance of knowledge drawn from practice. This kind of knowledge is introduced in the curriculum through study visits/tours, guest lectures and the involvement of professionals in the projects. Furthermore, students are encouraged to do interviews outside the university and thus develop their competences and interaction with the outside world. Another strategy to train student's abilities is to design cases in which they have to find their ways through problems and dilemmas. We believe that the teaching with cases leads to the acquisition of knowledge, the development of competences and the development of self-reflective skills. Therefore, cases are the very soul of the projects. But cases are also important illustrations in discipline-driven courses. One of our strategies to adjust courses (that are frequently taught to various programmes) to particular public administration demands is to use cases in tutorials. Here students can easily identify with typical public administration issues and problems.

Increasing levels of integration: The projects are especially designed to facilitate integration. In early projects one can easily recognize the different analytical views, but advanced programmes integrate these views more, and the practice-oriented component increases. The rationale is that students are not yet familiar with the content and the connection and coherence of disciplines. Their insights develop throughout the programme and students are increasingly able to master higher complexity levels.

4. Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen

4a: inhoud van de afstudeerrichtingen

Zoals hierboven geschetst kent de opleiding drie (sub)varianten: De bachelor Bestuurskunde, algemene stroom; de bachelor Bestuurskunde, Europese stroom; en de Engelstalige bachelor Bestuurskunde, opleidingsvariant European Studies.

De Engelstalige opleidingsvariant European Studies deelt veel kenmerken met de bachelor Bestuurskunde, algemene stroom, maar heeft tegelijk ook een eigen karakter. Het belangrijkste verschil is gelegen in de internationale aard van het programma – het wordt dan ook geheel in het Engels gegeven – en de focus op het Europese (en internationale) overheids- en governance niveau (de Europese Unie en andere Europese en internationale instellingen). De bachelor Bestuurskunde, Europese stroom is een variant van de algemene stroom, die in het derde jaar aansluit bij de vakken en de afstudeermodule van de Engelstalige opleidingsvariant European Studies.

4b. Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes

De vrije ruimte in de bachelor BSK, algemene stroom is 20 EC, in de vorm van een minor. Een student mag zich pas inschrijven voor een minor indien hij bij inschrijving 80 EC heeft behaald. De UT heeft een breed aanbod van minoren. Een student mag niet deelnemen aan minoren die qua inhoud en leerdoelen grote overeenkomsten hebben met onderwijseenheden uit de reguliere opleiding. Nadere informatie hierover staat op de [minorsite](#) van de UT.

De vrije ruimte in de bachelor BSK, Europese stroom is 25 EC. Minimaal 20 EC hiervan is gereserveerd voor de minor, waarvoor dezelfde regels gelden als hierboven geschetst. Het eventuele overblijvende keuzevak kan worden gekozen uit keuzevakken die worden aangeboden aan de Engelstalige bachelor BSK-European Studies. Nadere informatie hierover staat op de [CES site](#).

The English-language variant European Studies allows for 30 EC of electives, of which 20 EC are for a minor and 10 EC for optional courses. The optional courses should be European Studies related. So we advise you to choose two from three courses on specific policy areas:

- * 194114050: Higher Education in a European perspective (CHEPS/Dassen)
- * 194107160: Safety policy in a European Perspective (IPIT/Meershoek)
- * 194107170: Immigrant integration in a European perspective (MR&V/Saharso)

Further information on the optional courses can be found on the CES site.

A student may only register for a minor after completing 80 EC. The UT offers a broad range of minors. A student may not participate in a minor with a large degree of correspondence in terms of content and learning objectives to the study units of the main programme. For further information, see the UT [minorsite](#).

4c. Inrichting van praktische oefeningen

Een praktische oefening is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals:

1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of beleidsontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;
2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;
3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie;
4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden.

Praktische oefeningen maken over het algemeen deel uit van een onderwijseenheid waarvoor een verantwoordelijke examinator is. De inrichting van de praktische oefening(en) staat dan in grote lijn beschreven in Osiris en op meer gedetailleerd niveau bij aanvang van het onderwijs op Blackboard.

Voor de bacheloropdracht is niet één verantwoordelijk docent maar wordt voor elke opdracht een bachelorcommissie samengesteld. De bachelorcommissie voor het dubbeldiploma van de Universiteit Twente met de Westfälische Wilhelms-Universität Münster (zie 5a ad 1 hieronder) bestaat uit docenten van beide universiteiten.

De bacheloropdracht bestaat uit een individueel werkstuk en wordt individueel beoordeeld. In de bacheloropdracht legt de student een proeve van bekwaamheid af in het geïntegreerd toepassen van kennis, inzichten en vaardigheden die in de onderwijseenheden aan de orde zijn geweest. Om de kwaliteit van de beoordeling te borgen heeft de examencommissie een beoordelingslijst voorgeschreven. Meer praktische informatie over de bacheloropdracht staat in de [handleiding bacheloropdracht](#).

5. Algemene informatie

5a. Toegang tot de opleiding

In aanvulling op het gestelde in artikel 4 van het gemeenschappelijk deel van deze OER en het daarin vermelde document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen", gelden de volgende bepalingen:

1. Studenten die met goed gevolg minimaal 80 EC van de eerste twee jaar van de bacheloropleiding "Bestuurskunde" van de Westfälische Wilhelms-Universität Münster hebben afgerond, zijn toelaatbaar. Zij nemen uitsluitend deel aan de vakken van de Europese stroom van de opleiding Bestuurskunde die hen recht geeft op de dubbeldiplomerings. Zij krijgen vrijstelling voor de eis van voldoende beheersing van de Nederlandse taal.
2. Studenten met een aan een VWO-diploma gelijkwaardig buitenlands diploma zijn toelaatbaar voor de internationale Engelstalige opleidingsvariant European Studies. Zij krijgen vrijstelling voor de eis van voldoende beheersing van de Nederlandse taal.

5b. Taal onderwijs en tentamens

Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt aangeboden in het Nederlands of in het Engels. De Engelstalige vakken zijn in de onderwijsprogramma's in paragraaf 2 te herkennen aan de Engelse vaknaam. In tentamenopgaven mogen vaktermen worden gebruikt in andere talen voor zover dit binnen het betreffende vakgebied gebruikelijk is.

De rapportage van de bacheloropdracht kan in de Nederlandse of Engelse taal worden gesteld. Engels is verplicht voor de studenten van de opleidingsvariant European Studies en de studenten van de Europese stroom die voor het Dubbeldiploma met Münster gaan. Voor de overige studenten geldt dat de rapportage in principe plaatsvindt in het Nederlands. Indien echter overeengekomen wordt dat de rapportage in het Engels plaatsvindt, dan wordt dit aan het begin - bij het formuleren - van de bacheloropdracht vastgelegd. In dat geval is voor studenten van de algemene, Nederlandstalige stroom een samenvatting in het Nederlands verplicht.

Om de kwaliteit van het onderwijs en de examinering in de Engelse taal te garanderen heeft MB de volgende maatregelen getroffen:

- Alle MB docenten en examinatoren die bij het uitoefenen van hun onderwijstaken Engels als voertaal hanteren worden of zijn reeds getoetst op hun beheersing van de Engelse taal. Als hun IELTS score dicht onder het minimaal vereiste niveau ligt, worden zij in de gelegenheid gesteld hun Engelse taalbeheersing te verbeteren. Indien na de daarvoor toegestane periode nog niet het vereiste niveau is behaald, wordt de betreffende docent/examinator uitgesloten van deelname aan het Engelstalige programme. Toetsing van nieuwkomers vindt plaats bij indiensttreding
- In de toegangseisen tot de Engelstalige MB opleidingen zijn specifieke vereisten opgenomen wat betreft de voldoende beheersing van de Engelse taal, voorzover deze niet gegarandeerd geacht mag te zijn door de vooropleiding van de kandidaat.

5c. Uitdrukking van cijfers volgens het Duitse cijfersysteem voor de dubbeldiplomerings

Conform het gestelde in artikel 9 van de Regels en Richtlijnen examencommissies kan de beoordeling binnen het bachelorprogramma ook uitgedrukt worden in de vorm van een cijfer volgens het Duitse cijfersysteem (van 1 tot en met 6). Deze cijfers worden via onderstaande tabel omgerekend conform onderstaande tabel. De omrekentabel ligt ter inzage bij BOZ.

Tabel 5: Omrekeningstabel Duits cijfersysteem vs. Nederlands cijfersysteem

1.

Dutch grade	ECTS-grade & Description		German grade
9 (10)	A (A+)	Excellent (outstanding performance with only minor errors)	1 (sehr gut)
8	B	Very good (above the average standard but with some errors)	2 (gut)
7	C	Good (generally sound work with a number of notable errors)	3 (befriedigend)
6	D	Satisfactory (fair but with significant shortcomings)	4 (ausreichend)
6 (-)	E	Sufficient (performance meets the minimum criteria)	4(-) (mangelhaft)
5	FX	Fail (some more work required before the credit can be awarded)	5 (ungenügend)
4-1	F	Fail (considerable further work is required)	6 (ungenügend)

Toelichting:

- In het Nederlandse beoordelingssysteem worden de cijfers 9 en 10 zelden toegekend.
- De NL "9" wordt over het algemeen vertaald met "A". Voor een "10" of "A+" is extra informatie nodig over de bijzonder uitstekende prestatie.
- De NL "6" wordt over het algemeen vertaald met "D". Een "E" wordt gegeven als de docent aangeeft dat het een "slechte 6" is respectievelijk de prestatie alleen aan de minimale eisen voldoet.
- De Duitse "4" wordt over het algemeen vertaald met "D". Een "E" wordt gegeven als de docent aangeeft dat het een "slechte 4 / 4-" is respectievelijk de prestatie alleen aan de minimale eisen voldoet.

De vertaling van en naar Nederlandse cijfers wordt – in overleg met de betrokken docent(en) – volgens bovenstaand schema doorgevoerd door BOZ.

Een verfijning van 0,3 boven of onder de cijfers 1 tot en met 6 is mogelijk (uitgezonderd 4,3 en 5,3).

5d. Internationale samenwerking

Binnen de faculteit MB wordt studenten de mogelijkheid geboden buitenlandervaring op te doen. Informatie over deze mogelijkheid wordt gegeven in de [Manual Study Abroad Bachelor](#).

5e. Opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

De leden van de OLC worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art. 13). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op de [webpagina van de opleidingscommissies](#) (Nederlands; ook een [Engelse versie](#) is beschikbaar). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mail naar olcsecretaris@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

De leden van de examencommissie worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art.12). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op haar [webpagina](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mastersgriffie@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

6. Overgangsregelingen

Overgangsmaatregelen voor 2011-2012

Hieronder volgt in de tabellen een overzicht van de aanpassingen in curricula

Tabel 6: *Curriculumaanpassingen BSK Algemene stroom*

Fase	Vak 2010-2011	Vervangend vak vanaf 2011-2012
B1	Politieke processen	Inleiding politicologie
B1	Informatiemanagement	Explorative-interpretive methods for governance research
B2	Onderzoeksmethoden van evaluatie en ontwerp	Concept and observation
B2	Inrichting & kwaliteit van openbaar bestuur	Evaluating Democratic Governance in Europe
B2	Organisatie, beleid en regels	Management en organisatie van professionele organisaties

Tabel 7: *Curriculumaanpassingen BSK Europese stroom*

Fase	Vak 2010-2011	Vervangend vak vanaf 2011-2012
B1	Politieke processen	Inleiding politicologie
B1	Informatiemanagement	Explorative-interpretive methods for governance research
B2	Onderzoeksmethoden van evaluatie en ontwerp	Concept and observation
B2	Global social problems	Evaluating Democratic Governance in Europe
B3	Democratic dilemmas of European governance	Governance of European social policies

Tabel 8: *BSK opleidingsvariant European Studies*

Fase	Vak 2010-2011	Vervangend vak vanaf 2011-2012
B2	Methodology of evaluation and design	Concept and observation
B3	Democratic dilemmas of European governance	Evaluating democratic governance in Europe

Voor alle vakken uit tabel 6, 7 en 8 in de kolom 'Vak 2010-2011' is het in 2011-2012 mogelijk tentamen te doen in de oude variant. Het heeft echter de voorkeur om het nieuwe vak te volgen.

Overgangsmaatregelen voor 2009-2010

De leerlijn recht is veranderd. Tot 2008/2009 bestond de leerlijn uit de volgende vier vakken:

In B1 kwartiel 1 Staatsrecht - 412505

In B1 kwartiel 3 Publiekrecht voor bedrijf en bestuur - 412506

In B2 kwartiel 3 Recht en Governance - 410102

In B3 kwartiel 2 Privaatrecht voor bedrijf en bestuur - 411701

Vanaf 2009-2010 wordt de leerlijn recht:

In B1 kwartiel 1 Recht & Bestuur - (19)410206(0)

In B1 kwartiel 3 Bestuursrecht - (19)412506(0)

In B2 kwartiel 3 Staatsrecht - (19)412505(0)

In B3 kwartiel 2 Recht en governance - (19)410102(0)

Om een soepele overgang mogelijk te maken zijn de volgende maatregelen van kracht:

- Cohort 2008 volgt nog Recht en Governance in de B2
- Cohort 2008 volgt nog Privaatrecht (of een vervangend vak) in de B3
- Cohort 2007 volgt nog Privaatrecht in de B3.

Het vak Publiekrecht voor bedrijf en bestuur mag vervangen worden door Bestuursrecht.

Overgangsmaatregelen voor 2008-2009

- Cohort 2006 doet het vak *Recht en Governance* (B2K3) in plaats van *Bestuurskundige vaardigheden* in hun B3K3.
- Cohorten eerder dan 2006 doen *Recht en Governance* in plaats van *Bestuurskundige vaardigheden*.

B2d: Opleidings specifieke bijlage bij de OER 2011-2012

voor de bachelor of science opleiding

Gezondheidswetenschappen

1. *Doelstellingen (onderwerp 1 NVAO accreditiekader)*
 - 1a Profiel van de opleiding
 - 1b Eindtermen van de opleiding (OER art. 3)
 - 1c Niveau van de opleiding (facet 2 NVAO accreditiekader; OER art. 3)
 - 1d Masteropleidingen die aansluiten (OER art. 2.1l)

2. *Samenstelling van het onderwijsprogramma*
 - Inhoud van de opleiding en van de daaraan verbonden examens (OER art 2.1a)
 - Aard van de opleiding (OER art 2.1f)
 - Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden (OER art 2.1d)
 - Aard van de tentamens/toetsvorm (OER art. 2.1g)
 - Aantal en volgtijdelijkheid van tentamens en praktische oefeningen (OER art 2.1e)
 - Volgorde eisen (OER art 2.1h)

3. *Samenhang en didactisch concept*
 - 3a Samenhang (facet 6 NVAO accreditiekader) (*nog niet opgenomen*)
 - 3b Didactisch concept (facet 10 NVAO accreditiekader) (*nog niet opgenomen*)

4. *Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen*
 - 4a Inhoud van de afstudeerrichtingen (OER art 2.1b)
 - 4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes (OER 2.1i)
 - 4c Inrichting van de praktische oefeningen (OER art2.1c)

5. *algemene informatie*
 - 5a Toegang tot de opleiding (OER art 4)
 - 5b Taal onderwijs en tentamens (OER art 2.1k)
 - 5c Internationale samenwerking (OER art 20)
 - 5d opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

6. *Overgangsregelingen (OER art 2.1j; OER art 22) en examenprogramma's*

1. Doelstellingen

1a. Profiel van de opleiding

De bachelor of science opleiding gezondheidswetenschappen is een wetenschappelijke en toepassingsgerichte basisopleiding algemene gezondheidswetenschappen die zich primair richt op het verbeteren van processen in patiëntgerichte zorgorganisaties.

Gezondheidswetenschappen is een multi-disciplinair werkterrein. In de opleiding worden bio-medische, psycho-sociale, organisatorische en maatschappelijke aspecten van gezondheid, ziekte en gezondheidszorg gecombineerd. Daarbij richt de opleiding GZW zich op het ontwerp en evaluatie van medisch-technische en organisatorische interventies alsmede de toepassing van kennis over deze interventies om gezondheid en patiëntgerichte zorg te verbeteren, met als uiteindelijk doel de kwaliteit van leven te verbeteren. De opleiding focust zich met name op de gebieden disease management en chronische ziekten.

De opleiding heeft als doel om studenten kennis, inzicht en vaardigheden te geven op de gebieden:

- ziekte en gezondheid
- management en organisatie
- bestuur en beleid
- onderzoeksmethodologie.

Integratie van bovengenoemde kennis en vaardigheden vindt plaats in zogenaamde integratieprojecten.

De bacheloropleiding bereidt de studenten voor op een masteropleiding Health Sciences of een aanverwante masteropleiding in binnen- of buitenland. Daarnaast voorziet de opleiding de afgestudeerde bachelorstudent van voldoende startkwalificaties voor een praktijkfunctie als onderzoeker, beleidsmedewerker, kwaliteitsmedewerker consultant of projectleider binnen een zorgorganisatie (profit en non-profit).

1b. Eindtermen van de opleiding

Binnen de opleiding wordt gesproken over het ontwerp van organisatie interventies en niet over sociale en of gedragsinterventies. Sociale interventies zijn gericht op public health, hetgeen niet een onderscheidend kenmerk is van deze opleiding. Het ontwerpen van gedragsinterventies behoort toe aan de gedragswetenschappers (psychologen ea). Kennis van sociale systemen en gedrag is wel nodig om interventies in organisaties te ontwerpen, te implementeren en te evalueren.

De eindkwalificaties zijn opgesteld aan de hand van de Criteria voor Academische Bachelor- en Mastercurricula van de 3TU (ook bekend als "Meierscriteria"⁴). Hierin worden zeven competentiegebieden onderscheiden die een technologisch academicus karakteriseren. In het competentieprofiel spelen naast theorievorming ook ontwerpen en toepassen een belangrijke rol. Het gaat niet alleen om de analyse, modellering, verklaring of interpretatie van fenomenen, maar ook om de synthese van kennis ten behoeve van ontwerpen van interventies in een concrete maatschappelijke context. Daarom zijn voorstellingsvermogen, creativiteit, probleemoplossend- en integratief vermogen belangrijke kenmerken van de academisch gevormde Gezondheidswetenschapper.

Onder de zeven overkoepelende en gerelateerde competenties zijn alle doelstellingen in termen van kennis, vaardigheden en attitudes, van de bacheloropleiding Gezondheidswetenschappen ondergebracht.

De zeven competentiegebieden staan niet op zichzelf, juist hun samenhang en integratie geeft betekenis aan het competentieprofiel. Deze samenhang wordt weergegeven in de onderstaande figuur.

⁴ Meijers, A.W.W. e.a. (2005). *Criteria voor Academische Bachelor en Master Curricula*. TU/e: Eindhoven.

Domein = Wat?

• **Competent in de Wetenschappelijke Discipline: Gezondheidswetenschappen en Zorgtechnologie**

- Competent in Onderzoeken: Health Services Research
- Competent in Ontwerpen

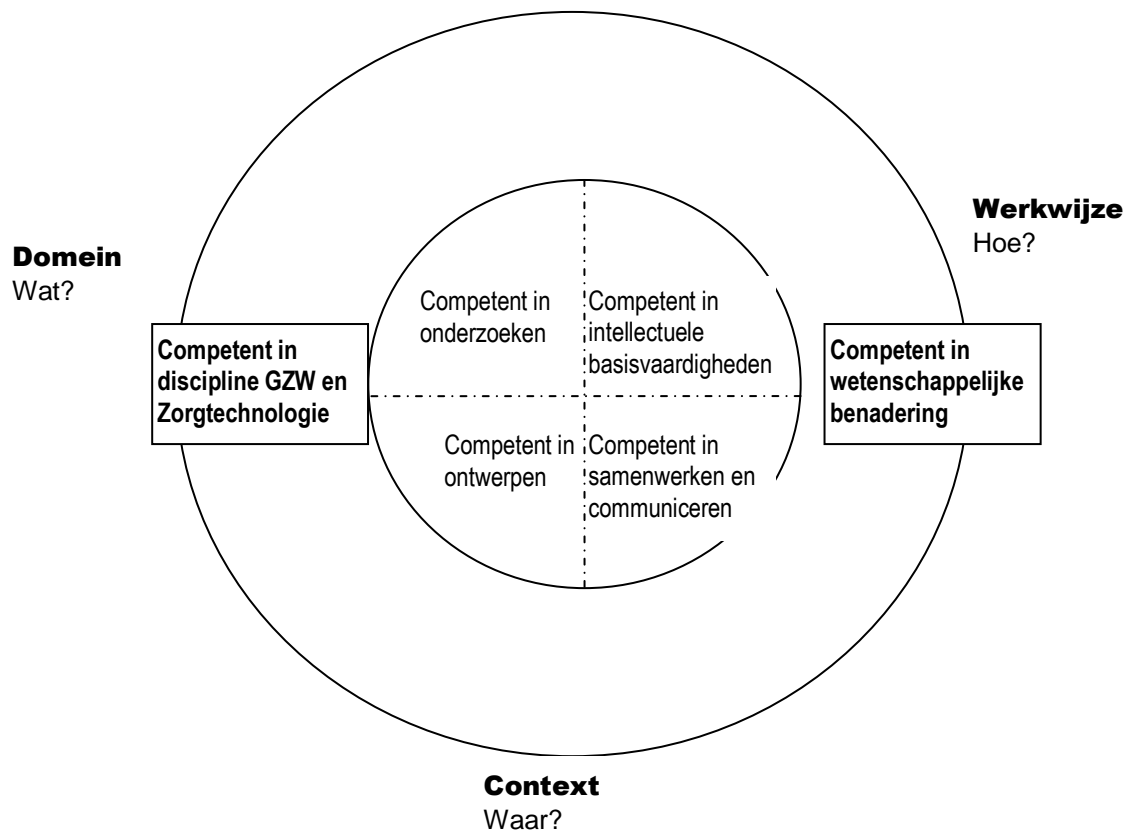
Werkwijze = Hoe?

• **Competent in Wetenschappelijke Benadering**

- Intellectuele Basisvaardigheden
- Competent in Samenwerken en Communiceren

Context = Waar?

- Temporele en Maatschappelijke Context



Achter iedere eindterm wordt tussen haken weergegeven of het gaat om het aanleren van kennis (k), vaardigheid (v) en/of houding (h).

WD - Wetenschappelijke Discipline: GZW en zorgtechnologie

De student GZW is vertrouwd met de wetenschappelijke basiskennis en heeft enige vaardigheid in het gebied van gezondheidswetenschappen. De student kan...

- ... gezondheidsproblemen van individuen en groepen analyseren en houdt daarbij actief rekening met hun biologische, gedragsmatige, sociale en maatschappelijke context (v/h);
- ... determinanten van gezondheid en ziekte toepassen in onderzoek en ontwerp (v);
- ... de basisterminologie en definities van de (klinische) epidemiologie toepassen (k/v);
- ... gezondheidsvraagstukken vanuit een multidisciplinair perspectief analyseren (v);
- ... chronische aandoeningen duiden en analyseren in termen van oorzaken en co-morbiditeit, het medisch beleid (disease management) waaronder polyfarmacie, voeding en de impact en psychosociale aspecten die samenhangen met chronificatie (k);
- ... basisterminologie en definities van moderne zorgtechnologie herkennen en benoemen (k)

OZ - Onderzoeken: Health services research

De student GZW kan, onder begeleiding van een senior onderzoeker, op methodische en doelgerichte wijze nieuwe wetenschappelijke kennis ontwikkelen. De student kan...

- a) ... basistheorieën en onderliggende disciplinaire kennis uit de health services research (i.c. gezondheidsonderzoek en gezondheidszorgonderzoek) toepassen (k/v);
- b) ... evidence-based benaderingen toepassen in analyse en evaluatie van medische, sociale - en gedragwetenschappelijke interventies (k/v);
- c) ... de basistheorieën uit de health technology assessment toepassen in praktijksituaties (k/v);
- d) ... gezondheidsbeleid en interventies beschrijven, analyseren en evalueren (v);
- e) ... onderzoeksmethoden en -gegevens toepassen om relevante onderzoeksuitkomsten uit andere disciplines te identificeren, lokaliseren, commentariëren en evalueren (k/v);
- f) ... relevante informatie uit uiteenlopende bronnen handmatig en elektronisch verzamelen, analyseren en integreren (v);
- g) ... de grondbeginselen van onderzoek toepassen op een eenvoudig, praktisch gezondheidsvraagstuk (k/v);

ONT - Ontwerpen

De student GZW is in staat op basis van nieuwe en/of bestaande wetenschappelijke kennis interventies (vernieuwing danwel verbetering) voor de gezondheidszorg ontwerpen. De student kan...

- a) ... basistheorieën uit maatschappelijke, sociale en gedraggerelateerde disciplines toepassen bij het ontwerpen van interventies (k/v)
- b) ... de principes van HSR bij de ontwikkeling van interventies in organisaties toepassen (k/v);
- c) ... gangbare begrippen uit de evidence-based medicine met betrekking tot medische en/of gezondheid- en gedragsinterventies toepassen (k/v);
- d) ... voorstellen ontwerpen voor de implementatie van gezondheidsbeleid en organisatieverandering (v);
- e) ... voorstellen ontwerpen voor strategische planning en marketing van zorgproducten en diensten (v);
- f) ... voorstellen ontwerpen voor kwaliteitsverbetering en optimalisering van de gezondheidszorg (v);
- g) ... de basistheorieën van operations management toepassen in eenvoudige situaties (k/v);
- h) ... voorstellen ontwikkelen voor de bekostiging van nieuwe zorgarrangementen en/of invoering van (medische) technologie (v);

WB - Wetenschappelijke Benadering

De student GZW heeft een systematische aanpak welke gekenmerkt wordt door het gebruik van theorieën, modellen en samenhangende interpretaties en heeft een kritische houding. De student kan...

- a) rationalistische en constructivistische theorieën van causaliteit met betrekking tot gezondheid toepassen (k/v);
- b) argumenten uit een aantal concurrerende theorieën met betrekking tot gezondheid en gezondheidsgerelateerde onderwerpen integreren tot een coherente visie (v);
- c) verschillende gezondheidszorgsystemen en de manieren waarop deze gestalte krijgen vergelijken en op waarde schatten (v/h);
- d) een eenvoudig wetenschappelijk rapport schrijven (k/v);

IB - Intellectuele Basisvaardigheden

De student GZW is in staat te redeneren, reflecteren en zich een oordeel te vormen. De student kan...

- a) de belangrijkste elementen van het beleid, de organisatie en de structuur van de gezondheidszorg identificeren en kritisch beschouwen (v/h);
- b) vraagstukken rond de verdeling van schaarse middelen bij planning van gezondheidsinterventies analyseren (v);
- c) ethische en wettelijke aspecten betrekken bij analyse, beleidsvorming, -uitvoering en -evaluatie (v/h);

- d) basisprincipes van programmaplanning (ontwikkeling, budgettering, management en evaluatie) toepassen (v);
- e) zelfstandig werken (v/h)
- f) de eigen kennis- en vaardighedenhiaten inschatten en weet kanalen te vinden om daarin te voorzien (v/h);

S&C - Samenwerken en Communiceren

De student GZW is bekwaam in samenwerken en communiceren binnen en buiten het vakgebied Gezondheidswetenschappen. De student kan...

- a) in een debat de wetenschappelijke, ethische, economische en politieke aspecten van gezondheids(zorg) interventies begrijpen (k);
- b) informatietechnologie gebruiken om gegevens op te slaan, te verzamelen en te (re-) produceren door gebruik van software voor tekstverwerking, presentatie, statistiek (v);
- c) schriftelijk en mondeling ideeën en argumenten uiteenzetten in rapporten, notities of formele presentaties en seminars, zowel voor een publiek van professionals als voor leken (v);
- d) projectmatig werken (v)
- e) effectief werken in een team (plannen, time management, teamrollen, samenwerken) en verantwoordelijkheid nemen voor het eigen aandeel daarin (v/h)

TMP - Temporele en Maatschappelijke Context

De student GZW houdt bij het onderzoeken en ontwerpen rekening met de belangrijkste aspecten uit de maatschappelijke en organisatorische context. De student kan...

- a) gezondheidsproblemen duiden in termen van tijd en plaats (v);
- b) de belangrijkste technologische trends in de gezondheidszorg benoemen (o.a. personalized medicine, genomics/proteomics en nanomedicine) (k/v);
- c) de belangrijkste belemmeringen bij de invoering van nieuwe medische of informatie- en communicatietechnologie analyseren (v);
- d) ethische principes inschatten en toepassen bij de planning, implementatie en evaluatie van gezondheidsgerelateerde vraagstukken (v/h)
- e) de complexiteit van interacties tussen verschillende niveaus bij de invoering van nieuwe medische technologie analyseren (v);
- f) een vergelijking maken tussen verschillende contexten, bijvoorbeeld de individuele en institutionele context; de nationale en internationale context (v);
- g) sociaaleconomische, individuele en culturele verschillen ten aanzien van gezondheid interpreteren (v);

1c. Niveau van de opleiding

Overeenkomstig het gestelde in artikel 3 van de OER sluiten de eindtermen van de opleiding aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een bacheloropleiding. Zoals hierboven in 1b. beschreven zijn de eindtermen opgesteld aan de hand van de Criteria voor Academische Bachelor- en Mastercurricula van de 3TU, die voor de niveaubeschrijving gelijkwaardig zijn aan de zgn. Dublin Descriptoren.

1d. Masteropleidingen die aansluiten

Een met goed gevolg afgesloten examen van de bachelor of science opleiding gezondheidswetenschappen geeft in ieder geval directe toegang tot de éénjarige master of science opleiding Health Sciences aan de Universiteit Twente.

Bachelorstudenten gezondheidswetenschappen mogen starten met het volgen van master-vakken Health Sciences indien zij minimaal 150 EC aan studiepunten hebben behaald. Aan de afronding van de bacheloropleiding dient echter prioriteit te worden gegeven.

2. Samenstelling van het onderwijsprogramma

De bacheloropleiding heeft een omvang van drie studiejaar (B1, B2 en B3) van elk 60 EC (totale omvang 180 EC =5040), zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleiding wordt voltijds verzorgd en kent twee examens, het propedeuse examen na het eerste jaar en het bachelorexamen na 3 jaar.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleiding omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. Een kwartiel bestaat uit 8 weken onderwijs en wordt afgesloten met 2 tentamenweken.

Nadere informatie over het onderwijsrooster en het tentamenrooster is te vinden via de [onderwijspagina van GZW](#) op de MB-website. Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar Osiris en Blackboard.

In tabel 1 zijn opgenomen de onderwijseenheden (cursussen, vakken) die deel uit maken van de opleiding. In deze tabel staat aangegeven:

- de studielast van de opleiding en van elke afzonderlijke onderwijseenheid (kolom “EC”);
- de verplichte voorkennis: het met goed gevolg afgelegd hebben van een ander tentamen geldt als voorwaarde voor de toelating tot het afleggen van het betreffende tentamen. Deze voorkenniseisen staan vermeld in de kolom “verplichte voorkennis” ;
- de noodzakelijke voorkennis: voorkennis van het betreffende vak terwijl een eindbeoordeling van dat vak niet verplicht is. Deze voorkenniseisen staan vermeld in de kolom “noodzakelijke voorkennis”.
- of deelname aan praktische oefeningen verplicht is met het oog op het afleggen van het betreffende tentamen: zie de kolom “toetsvorm”;
- of tentamens mondeling, schriftelijke dan wel op andere wijze worden afgelegd. Hiervoor worden in de kolom “toetsvorm” de volgende coderingen gebezigd:

S	=	schriftelijk tentamen;
PGI	=	praktische oefening in groepsverband; schriftelijke verslaggeving daarvan per groep en (voor zover mogelijk) individuele beoordeling van de wijze, waarop de student aan activiteiten in groepsverband heeft deelgenomen;
PS	=	praktische oefeningen en schriftelijke verslaggeving daarvan;
PSS	=	praktische oefeningen of opdrachten, schriftelijke en of mondelinge verslaggeving daarvan, schriftelijk tentamen. Aan het tentamen mag pas worden deelgenomen als de praktische oefeningen zijn verricht en de verslaggeving daarvan met een voldoende resultaat is beoordeeld;
PSM	=	als PSS, echter in principe mondeling tentamen.

Nadere details omtrent de toetsing zijn te vinden in Osiris en/of worden door de examinator tijdig bekend gemaakt op Blackboard, conform het gestelde in artikel 4 van de Regels en Richtlijnen Examencommissies (onderdeel C van dit Statuut).

Tabel 1: Onderwijsprogramma 2011-2012 BSc Gezondheidswetenschappen

	kwar- tel	vakcode	vaknaam	EC	toets vorm	Voorkenniseisen	
						verplicht	noodzakelijk
B1: 1e jaar 2011- 2012 cohort 2011	1	201000006	Celbiologie	5	S		
	1	194111010	Primaire Processen in de Zorg	5	S		
	1	201100042	GZW in de praktijk 1 (Ketenzorg Chron. Aand.)	2,5	PGI		
	1	194112370	Academische Vaardigheden	2,5	PSS		
	2	194112220	Anatomie & Fysiologie 1	5	S		201000006
	2	194112200	Health Services Research	5	PSS		
	2	194112080	Epidemiologie	5	PSS		
	3	201000147	Inleiding Gezondheidspsychologie GZW	5	PSS		
	3	194115040	Management en Organisatie	5	PSS		
	3	194104060	Beleid maken	5	PSS		
	4	194112230	Anatomie & Fysiologie 2	5	S		201000006 + 194112220
	4	194112260	Project 2: Determinanten ziekte en gezondheid	5	PGI		194112080
	4	201100043	GZW in de praktijk 2 (Innovaties Chron. Aand.)	2,5	PGI		
4	192730550	Zorg en Revalidatietechniek	2,5	PSS			
B2: 2e jaar 2012- 2013 cohort 2011	1	194112240	Chronische Aandoeningen 1	5	PSS	B2: 40 EC	
	1	194121140	Operations Management in de zorg	5	PSS		
	1	194102050	Algemene Economie voor EBB	5	PSS		
	2	191530460	Medische Statistiek	5	PSS		
	2	194112280	Kwaliteit en Veiligheid in de zorg	5	PSS		
	2	194112070	Beleidsaspecten van het zorgproces	5	S		
	3	194105030	ICT toepassingen in Organisaties	5	PSS		
	3	194112290	Project 3: Optimaliseren OK	5	PSS	194121140	194112280
	3	194112020	Organisatie van het zorgproces	5	PSS		
	4	194112250	Chronische Aandoeningen 2	5	PSS		194112240
B3: 3e jaar 2013- 2014 cohort 2011	1	201000065	Klinische Epidemiologie	4	PS		
	1	194112340	Outcomes Research	3	PSS		194112200/ 194112080/ 191530460
		194103050	Economie van de Gezondheidszorg	5	S		
	1	194112320	Medische Ethiek	3	PSS		
	2	201000162	Communicatie en Gezondheidszorg	5	PSS		
	2	194111020	Project 4: Medical Technology Assessment	5	PGI		
	2	201000005	Economic Evaluation in Healthcare	5	PSS		
	3		Keuze 1 of keuze 2; beide 10 EC	10			
	3	194112350	K1: Business Models for Changing Health Care +		PSS		194102050
	3	194112360	K1: Ondernemerschap in de zorg		PSS		
3	193640070	K2: Clinical Safety & Quality Assurance +		PS		194105030 /	
3	194112380	K2: Innovatie van Zorgconcepten mbv IT		PSS		192730550 /	
3	194112390	Governance, Interorganisatie en Zorg	5	PSS		194103050	
4	194100030	Bacheloropdracht	15	PGI	B1; 135 EC	194101010	
Totaal				180			

Behalve de in het schema genoemde verplichte voorkenniseisen per examenonderdeel gelden de algemene eisen m.b.t. de voorwaardelijkheid van tentamens zoals vermeld in artikel 16 lid 5 en 6 van dit statuut.

3. Samenhang en didactisch concept

(nog niet opgenomen)

4. Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen

4a. Inhoud van de afstudeerrichtingen

De opleiding kent geen aparte afstudeerrichtingen. Studenten kunnen richting geven aan hun eigen opleiding door middel van de keuzeruimte en de keuze voor de bacheloropdracht.

4b. Keuzeruimte

Studenten kunnen in het 3^{de} kwartiel van het 3^{de} jaar (B3) kiezen uit twee verschillende combinaties van twee vakken. In tabel 1 is dat weergegeven met K1 (keuze 1) met een '+' teken tussen de beide vakken van deze keuze, en K2 (keuze 2), ook met een '+' teken tussen de beide bij deze keuze horende vakken.

Een additionele keuzemogelijkheid bestaat uit het volgen van onderwijs aan een buitenlandse universiteit. Studenten gaan gedurende het laatste semester van hun studie naar een buitenlandse universiteit alwaar ze een vooraf gedefinieerd vakkenpakket gaan volgen. Omdat buitenlandse universiteiten hun onderwijs niet in kwartielen maar in semesters organiseren zal de student hier ook de bacheloropdracht voltooien. Vakkenpakket en bacheloropdracht dienen tezamen een omvang van 30 EC te hebben. Een overzicht van de mogelijkheden is te vinden op de [onderwijspagina van GZW](#).

4c. Inrichting van praktische oefeningen

Een praktische oefening is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals:

1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;
2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;
3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie;
4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden.

Praktische oefeningen maken over het algemeen deel uit van een onderwijseenheid waarvoor een verantwoordelijke examinerator is. De inrichting van de praktische oefening(en) staat dan in grote lijn beschreven in Osiris en op meer gedetailleerd niveau bij aanvang van het onderwijs op Blackboard.

Voor de bacheloropdracht is niet één verantwoordelijk docent maar wordt voor elke opdracht een bachelorcommissie samengesteld. Deze opdracht bestaat bij GZW uit een praktijkgericht onderzoek – in principe in groepsverband - op basis van een door de opleiding en een externe opdrachtgever gedefinieerde opdracht.

De Bacheloropdracht is een oefening en tegelijk een proeve van bekwaamheid, waar de student de eerder verworven kwalificaties integreert. De studenten zijn zelf verantwoordelijk voor de aanpak, planning en uitvoering van de bacheloreindopdracht. De opdracht begint met het maken van een plan van aanpak/onderzoeksvorstel. De opdracht wordt afgerond met een gemeenschappelijk eindverslag dat schriftelijk en mondeling wordt gepresenteerd en beoordeeld en een individueel reflectieverslag. Het doel is het beschrijven van een probleem, het proces en analyse, en aanbevelingen voor mogelijke oplossingen.

Meer praktische informatie over de bacheloropdracht staat op de Blackboard site van de Bacheloropdracht GZW.

5. Algemene informatie

5a. Toegang tot de opleiding

Ten aanzien van de toelating tot de opleiding, zoals geregeld in artikel 4 van het gemeenschappelijk deel van deze OER en het daarin vermelde document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen", zijn er geen aanvullende bepalingen.

5b. Taal onderwijs en tentamens

Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt aangeboden in het Nederlands en soms in het Engels. Te bestuderen teksten zijn veelal in het Engels. In tentamenopgaven mogen vaktermen worden gebruikt in andere talen voor zover dit binnen het betreffende vakgebied gebruikelijk is.

De rapportage van de bacheloropdracht kan in de Nederlandse of Engelse taal worden gesteld. Indien overeengekomen wordt dat de rapportage in een andere taal dan de Nederlandse plaatsvindt, wordt dit aan het begin - bij het formuleren - van de bacheloropdracht vastgelegd. Bij een rapportage van de bacheloropdracht in een andere dan de Nederlandse taal is een samenvatting in het Nederlands verplicht.

5c. Internationale samenwerking

Zie paragraaf 4b. hierboven.

5d. Opleidingscommissie en examencommissie

De leden van de OLC worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art. 13). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op de [webpagina van de opleidingscommissies](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning (olcsecretaris@mb.utwente.nl). Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200) .

De leden van de examencommissie worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art.12). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op haar [webpagina](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mastersgriffie@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200).

6 Overgangsregelingen en examenprogramma's

In 2009-2010 is een nieuw curriculum ingevoerd dat vanaf dat moment van toepassing is op alle GZW studenten. Iedere student is overgestapt naar het nieuwe curriculum. Dat betekent dat een student in de B2 fase is overgestapt op het nieuwe programma vanaf de B2 fase, en een student in de B3 fase is overgestapt naar de B3 fase van het nieuwe programma.

In de overzichten op de volgende pagina's worden per cohort de examenprogramma's en de bijbehorende overgangsregelingen van eerdere generaties weergegeven, om te beginnen die van de generaties 2010 en 2009. Daarna volgt het examenprogramma en de overgangsregeling van cohort 2008. Studenten van eerdere cohorten kunnen contact opnemen met de studieadviseur van GZW om een plan tot afronding van de opleiding op stellen.

Examenprogramma Gezondheidswetenschappen Cohort 2010

	kwar- tel	vakcode	vaknaam	EC	toets vorm	Voorkenniseisen	
						verplicht	noodzakelijk
B1: 1e jaar 2010- 2011 cohort 2010	1	201000006	Celbiologie	5	S		
	1	194111010	Primaire Processen in de Zorg	5	S		
	1	194112200	Health Services Research	5	PSS		
	2	194112220	Anatomie & Fysiologie 1	5	S		201000006
	2	194112210	Project 1: Inleiding GZW	5	PGI		
	2	194112080	Epidemiologie	5	PSS		
	3	201000147	Inleiding Gezondheidspsychologie	5	PSS		
	3	194112210	Management en Organisatie	5	PSS		
	3	194104060	Beleid maken	5	PSS		
	4	194112230	Anatomie & Fysiologie 2	5	S		201000006 + 194112220
	4	194112260	Project 2: Determinanten ziekte en gezondheid	5	PGI		194112080
	4	194112370	Academische Vaardigheden	2,5	PSS		
4	192730550	Zorg en Revalidatietechniek	2,5	PSS			
B2: 2e jaar 2011- 2012 cohort 2010	1	194112240	Chronische Aandoeningen 1	5	PSS		
	1	194121140	Operations Management in de zorg	5	PSS		
	1	194102050	Algemene Economie voor EBB	5	PSS		
	2	191530460	Medische Statistiek	5	PSS		
	2	194112280	Kwaliteit en Veiligheid in de zorg	5	PSS		
	2	194112070	Beleidsaspecten van het zorgproces	5	S		
	3	194105030	ICT toepassingen in Organisaties	5	PSS		
	3	194112290	Project 3: Optimaliseren OK	5	PSS	194121140	194112280
	3	194112020	Organisatie van het zorgproces	5	PSS		
	4	194112250	Chronische Aandoeningen 2	5	PSS		194112240
B3: 3e jaar 2012- 2013 cohort 2010	1	201000065	Klinische Epidemiologie	4	PS		194112200/ 194112080/ 191530460
	1	194112340	Outcomes Research	3	PSS		
		194103050	Economie van de Gezondheidszorg	5	S		
	1	194112320	Medische Ethiek	3	PSS		
	2	201000162	Gezondheidscommunicatie voor GZW	5	PSS		
	2	194111020	Project 4: Medical Technology Assessment	5	PGI		
	2	201000005	Economic Evaluation in Healthcare	5	PSS		
	3		Keuze 1 of keuze 2; beide 10 EC	10			
	3	194112350	K1: Business Models for Changing Health Care +		PSS		194102050
	3	194112360	K1: Ondernemerschap in de zorg		PSS		
3	193640070	K2: Clinical Safety & Quality Assurance +		PS			
	194112380	K2: Innovatie van Zorgconcepten met IT		PSS		194105030 / 192730550 / 194103050	
3	194112390	Governance, Interorganisatie en Zorg	5	PSS		194101010	
4	194100030	Bacheloropdracht	15	PGI			
Totaal				180			

Health Services Research wordt vanaf 2011 aangeboden in het tweede kwartaal.

Examenprogramma Gezondheidswetenschappen Cohort 2009

	kwar- tiel	vakcode	vaknaam	EC	toets vorm	Voorkenniseisen	
						verplicht	noodzakelijk
B1: 1e jaar 2009- 2010 cohort 2009	1	194112210	Project 1	5	PGL		
	1	194111010	Primaire Processen in de Zorg	5	S		
	1	194112200	Health Services Research	5	PSS		
	2	194112220	Anatomie & Fysiologie 1	5	S		194112220
	2	194112230	Anatomie & Fysiologie 2	5	S		
	2	194112080	Epidemiologie	5	PSS		
	3	194112240	Chronische Aandoeningen 1	5	PSS		
	3	191350060	Bouw en werking van cellen	5	PSS		
	3	194112020	Organisatie van het zorgproces	5	PSS		
	4	194112250	Chronische Aandoeningen 2	5	PSS		194112240 194112080
	4	194112260	Project 2: Determinanten ziekte en gezondheid	5	PGL		
	4	194112370	Academische Vaardigheden	2,5	PSS		
	4	192730550	Zorg en Revalidatietechniek	2,5	PSS		
B2: 2e jaar 2010- 2011 cohort 2009	1	194104080	Interne Organisatiekunde	5	PSS		
	1	194121140	Operations Management in de zorg	5	PSS		
	1	194102050	Algemene Economie voor EBB	5	PSS		
	2	191530460	Medische Statistiek	5	PSS		
	2	194112280	Kwaliteit en Veiligheid in de zorg	5	PSS		
	2	194112070	Sociale psychologie voor managers*	5	PSS		
	3	194105030	ICT toepassingen in Organisaties	5	PSS	194121140	194112280
	3	194112290	Project 3: Optimaliseren OK	5	PSS		
	3	194104060	Beleid maken	5	PSS		
	4	194112070	Beleidsaspecten van het zorgproces	5	S		
4	194110040	Management, Accounting & Control	5	S			
4	194101010	Medisch Gezondheidsrecht	5	S			
B3: 3e jaar 2011- 2012 cohort 2009	1	201000065	Klinische Epidemiologie	4	PS		194112200/ 194112080/ 191530460
	1	201000004	Outcomes Research	3	PSS		
		194103050	Economie van de Gezondheidszorg	5	S		
	1	194112320	Medische Ethiek	3	PSS		
	2	201000162	Gezondheidscommunicatie voor GZW	5	PSS		
	2	194111020	Project 4: Medical Technology Assessment	5	PGL		
	2	201000005	Economic Evaluation in Healthcare	5	PSS		
	3		Keuze 1 of keuze 2; beide 10 EC	10			194102050
	3	194112350	K1: Business Models for Changing Health Care +		PSS		
		194112360	K1: Ondernemerschap in de zorg		PSS		
3	193640070	K2: Clinical Safety & Quality Assurance +		PS		194105030 / 192730550 / 194103050	
	194112380	K2: Innovatie van Zorgconcepten met IT		PSS			
3	194112390	Governance, Interorganisatie en Zorg	5	PSS		194101010	
4	194100030	Bacheloropdracht	15	PGL			
Totaal				180			

- Het vak 'Sociale psychologie voor managers' (194112070) blijft bij GW bestaan (kwartiel 2), eventueel alternatief kan zijn het 1^e jrs vak Inleiding Gezondheidspsychologie zijn (kwartiel 3).
- Anatomie en Fysiologie 2 wordt vanaf 2010 aangeboden in het 4^e kwartiel.
- Chronische Aandoeningen 1 is in 2010 verplaatst naar B2K1, Chron.Aand. 2 naar B2K4

Cohort 2008-2009 - Examenprogramma en overgangsregelingen

B1: 1e jaar		Programma in 2008-2009			
	1	411101	Primaire processen in de zorg	5	In BSK – B1 kwartiel 1
	1	411902	Inleiding onderzoeksmethoden	5	
	1	410203	Algemene Economie	5	
	2	153004	Statistiek 1	5	In BSK – B1 kwartiel 2 of Medische Statistiek (191530460) in GZW B2 kwartiel 2
	2	410305	Economie van de gezondheidszorg	5	Wordt gegeven in B3 kwartiel 1
	2	411208	Epidemiologie	5	
	3	410406	Beleid maken	5	In pre-master HS in kwartiel 3
	3	411504	Management en Organisatie	5	
	3	411202	Organisatie van het zorgproces	5	
	4	410404	Ontwerpen en evalueren van beleid	5	In BSK – B1 kwartiel 4
	4	410508	Informatiemanagement	5	In BK – B1 kwartiel 4
	4	411205	Project 1: problematisering	5	Neem contact op met de docent
				60	
B2: 2e jaar		Programma 2009-2010			
	1	271600	Gezondheidspsychologie	2.5	Neem contact op met docent voor afronding
	1	411227	Anatomie en Fysiologie voor GZW	5	In B1 kwartiel 2
	1/2	412114	Operations Management in de zorg	5	In B2 kwartiel 1
	1	410408	Interne organisatiekunde	5	
	2	411228	Kwaliteit en Veiligheid van zorg	5	In B2 - kwartiel 3
	2	411207	Sociale psychologie voor GZW	2.5	
	2	411229	Project 3: Optimaliseren OK	5	
	3	135006	Bouw en werking van cellen	5	Herkansing of 201000006 Celbiologie in B1-kwartiel 1
	3	410503	Toepassingen van informatiesystemen in org.	5	In B2 kwartiel 1
	3	411224	Chronische aandoeningen 1	5	
	4	411207	Beleidsaspecten van het zorgproces	5	in B2 kwartiel 2
	4	411004	Management Accounting & Control	5	
	4	411213	Gezondheidsrecht 1	3	Neem contact op met de docent
	4	411231	Klinische Epidemiologie	3	Neem contact op met de docent.
				61	
B3: 3e jaar		Programma 2010-2011			
	1	201000007	Professionele vaardigheden	2	Vervangend vak: 194112370 Academische vaardigheden in B1 kwartiel 1
	1	201000004	Outcomes Research	4	In B2 kwartiel 4
	1	194112320	Medische Ethiek	3	
	1	194112250	Chronische aandoeningen 2	5	
	2	201000005	Economic Evaluation in Health Care	5	
	2	201000162	Gezondheidscommunicatie voor GZW	5	
	2	194111020	Project 4: Medical Technology Assessment	5	
	3		Keuzepakket 1/2/3	15	
	4	194100030	Bacheloropdracht GZW	15	
				59	

B2e: Opleidings specifieke bijlage bij de OER 2011-2012

voor de bachelor of science opleiding

Technische Bedrijfskunde

1. *Doelstellingen (onderwerp 1 NVAO accreditatiekader)*
 - 1a Profiel van de opleiding
 - 1b Eindtermen van de opleiding (OER art. 3)
 - 1c Niveau van de opleiding (facet 2 NVAO accreditatiekader; OER art. 3)
 - 1d Masteropleidingen die aansluiten (OER art. 2.1l)

2. *Samenstelling van het onderwijsprogramma*
 - Inhoud van de opleiding en van de daaraan verbonden examens (OER art 2.1a)
 - Aard van de opleiding (OER art 2.1f)
 - Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden (OER art 2.1d)
 - Aard van de tentamens/toetsvorm (OER art. 2.1g)
 - Aantal en volgtijdelijkheid van tentamens en praktische oefeningen (OER art 2.1e)
 - Volgorde eisen (OER art 2.1h)

3. *Samenhang en didactisch concept*
 - 3a Samenhang (facet 6 NVAO accreditatiekader) (*nog niet opgenomen*)
 - 3b Didactisch concept (facet 10 NVAO accreditatiekader) (*nog niet opgenomen*)

4. *Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen*
 - 4a Inhoud van de afstudeerrichtingen (OER art 2.1b)
 - 4b Eisen gesteld aan invulling van vrije ruimte en de te maken keuzes (OER 2.1i)
 - 4c Inrichting van de praktische oefeningen (OER art2.1c)

5. *algemene informatie*
 - 5a Toegang tot de opleiding (OER art 4)
 - 5b Taal onderwijs en tentamens (OER art 2.1k)
 - 5c Internationale samenwerking (OER art 20)
 - 5d opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

6. *Overgangsregelingen (OER art 2.1j; OER art 22)*

1. Doelstellingen

1a. Profiel van de opleiding

Industrial Engineering & Management is about improving operational processes, where multiple (sometimes competing) objectives need to be considered (such as: improving quality and service, risk managing, increasing productivity, and reducing costs). Industrial Engineering & Management uses modeling and quantitative analysis, is grounded on an understanding of the technology used in processes. Moreover, it considers human behavior (individual and social), and has an open mind for the environment of the organization (e.g. competitors, market structures, regulation, or government policies).

IEM is applied in a variety of fields (such as: manufacturing, finance, logistics, telecommunications, healthcare) and does not only apply to products, but also to services, processes, and projects. A firm's customers may be consumers or other companies in the private sector. IEM is also relevant for the public sector (such as: health care, taxation and social insurances, defense, water management, and financing and project management of infrastructure projects).

The objective of the BSc TBK programme is that the students demonstrate mastery of a broad and basic set of programme outcomes ('competencies') in the field of Industrial Engineering and Management: successful mastery enables the students to continue their education towards gaining a Master's degree in IEM or in a related domain.

1b. Eintermen van de opleiding

The graduates of the BSc IEM programme are able to analyze problems and define required improvements for the design and control of operational processes (the IEM domain) at an academic level. Moreover, they are able to implement such improvements. The BSc graduates are able to perform these activities in relatively simple cases.

This involves defining problems and research questions; describing intended results, scope of research and design efforts, available resources; determining the constraints for feasible solutions, from different perspectives (such as: organizational, legal, financial, ethical, professional norms) and for different stakeholders (such as: employees, shareholders, suppliers, local community, regulators); defining criteria for evaluating alternative solutions.

BSc final qualifications	
	<p>The graduate is able to identify, comprehend, assess, correctly apply, and integrate existing scientific knowledge that can be used for analyzing problems and designing solutions, in the domains of:</p> <ul style="list-style-type: none">production and logistics;information systems;finance and accounting;other fields in business administration (law; marketing; human resources);mathematics, statistics, empirical research methods. <p>This implies the following competencies</p>
A1	<p>Has a global overview of the <u>structure of research and design processes</u> and is able to</p> <ul style="list-style-type: none">- identify the various steps in performed research and design- properly break up own research and design activities into sub processes <p>These processes are intertwined: Research is needed for producing knowledge that is used for designing solutions in a specific context. Such knowledge is produced in a purposeful and methodical way (using scientific research methods). It may or may not be generalizable knowledge</p>

A.2	Has an overview of quantitative and qualitative <u>empirical research methods</u> and is able to <ul style="list-style-type: none"> - analyze performed research as to the methodological aspects - select an appropriate method and explain this choice for research to be performed - apply this method in relatively simple cases
A3	Has an overview of quantitative <u>modeling techniques</u> for operational processes, specifically in the domains of <ul style="list-style-type: none"> Operations research models Information systems models Finance and accounting models and is able to <ul style="list-style-type: none"> - analyze the results of modeling activities - select an appropriate modeling technique and explain this choice - apply this technique in relatively simple cases.
A4	Is able to <u>integrate</u> existing knowledge, modeling techniques, and research results for designing, validating, and selecting solutions in relatively simple cases <p>This is challenging, because existing knowledge may not fully apply to a specific situation, models are always stylized, empirical research always has limitations, and some aspects have been left out of scope from the beginning anyway</p>
A5	Has an overview of <u>implementation methods</u> and processes and is able to <ul style="list-style-type: none"> - (critically) analyze ongoing or finished implementation processes - plan globally an implementation process in a relatively simple case
A6	Has an overview of <u>evaluation methods and techniques</u> and is able to <ul style="list-style-type: none"> - analyze the results of performed evaluations - select appropriate evaluation methods and explain this choice - carry out an evaluation in relatively simple cases
A7	In order to be able to meet these competencies, the graduate must have mastered the following disciplines: <ul style="list-style-type: none"> - mathematics and statistics level 2⁵ - finance and accounting level 2 - production and logistics level 2 - information systems level 2 - law, organization theory, marketing level 1
A8	---
BSc final qualifications	
B1	Is able to work autonomously and self-reliant
B2	Is able to work in teams.
B3	Is able to communicate properly (in oral and written form) with various stakeholders
B4	Is able to conduct a bibliographic search and knows how to reference correctly
B5	Is able to reflect on professional behaviour and ethical and societal aspects of work
B6	Is able to reflect on and direct personal and professional development
B7	Is able to manage and concretize effectively his own learning process in the context of a MSc programme.
B8	Has enough basic knowledge and competencies to follow a broad range of MSc programmes which are adjacent to the IEM domain.

⁵ Level 1 = knowledge of the basic concepts and principles; level 2 = application in relatively simple and monodisciplinary cases; level 3 = application in complex and interdisciplinary cases

1c. Niveau van de opleiding

Relationship between Final Qualifications and the Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula of the 3TU

	Kundig in een of meer wetenschappelijke disciplines	Bekwaam in onderzoeken	Bekwaam in ontwerpen	Een wetenschappelijke benadering	Intellectuele basisvaardigheden	Bekwaam in samenwerken in communiceren	Houdt rekening met de temporele en maatschappelijke context
A1		x	x				
A2		x			x		
A3				x	x		
A4			x	x			
A5							
A6			x				
A7	x				x		
A8							
B1						x	
B2						x	
B3						x	
B4				x			
B5							x
B6							x
B7	x						
B8							

1d. Masteropleidingen die aansluiten op de bacheloropleiding

Een met goed gevolg afgesloten examen van de bacheloropleiding Technische Bedrijfskunde geeft directe toegang tot de tweejarige masteropleiding Industrial Engineering & Management.

Bachelorstudenten TBK mogen in 2011/2012 in het kader van studeerbaarheid na het behalen van 150 EC starten met mastervakken onder de voorwaarde dat een studieplanning voor een bepaalde IEM-mastertrack is goedgekeurd door de betreffende trackcoördinator. Voor nadere informatie over de wijze waarop een studieplanning tot stand kan komen verwijzen wij naar het IEM study programme 2011/2012.

2. Samenstelling van het onderwijsprogramma

De bacheloropleiding heeft een omvang van drie studiejaar (B1, B2 en B3) van elk 60 EC (totale omvang 180 EC =5040 uur), (zie ook WHW 7.4a lid 1). De opleiding wordt voltijds verzorgd en kent twee examens, het propedeuse examen na het eerste jaar en het bachelorexamen na 3 jaar.

Het onderwijsrooster van de bacheloropleiding omvat per studiejaar twee semesters met ieder twee kwartielen van tien weken elk. In het algemeen zijn per kwartiel 3 vakken van 5 EC (3 x 140 uur) geprogrammeerd. Elk kwartiel wordt afgesloten met twee tentamen weken.

Nadere informatie over het onderwijsrooster is te vinden op de [onderwijspagina van TBK](#) op de MB-website.

In de onderstaande tabel staat aangegeven:

- de studielast van de opleiding en van elke afzonderlijke onderwijseenheid (WHW 7.13, lid 2e, artikel 4 van dit statuut): zie de kolom “EC”;
- de verplichte voorkennis: het met goed gevolg afgelegd hebben van een ander tentamen geldt als voorwaarde voor de toelating tot het afleggen van het betreffende tentamen. Deze voorkenniseisen staan vermeld in de kolom “verplichte voorkennis” (WHW 7.13, lid 2s);
- de noodzakelijke voorkennis: voorkennis van het betreffende vak terwijl een eindbeoordeling van dat vak niet verplicht is. Deze voorkenniseisen staan vermeld in de kolom “noodzakelijke voorkennis”.
- of deelname aan praktische oefeningen verplicht is met het oog op het afleggen van het betreffende tentamen (WHW 7.13, lid 2t en artikel 16 van dit statuut): zie de kolom “toetsvorm”;
- of tentamens mondeling, schriftelijke dan wel op andere wijze worden afgelegd (WHW 7.13, lid 2l). Voor de wijze waarop de tentamens worden afgelegd gelden in de kolom “toetsvorm” de volgende coderingen:

S	=	schriftelijk tentamen;
PGI	=	praktische oefening in groepsverband; schriftelijke verslaggeving daarvan per groep en (voor zover mogelijk) individuele beoordeling van de wijze, waarop de student aan activiteiten in groepsverband heeft deelgenomen;
PS	=	praktische oefeningen en schriftelijke verslaggeving daarvan;
PSS	=	praktische oefeningen of opdrachten, schriftelijke en of mondelinge verslaggeving daarvan, schriftelijk tentamen. Aan het tentamen mag pas worden deelgenomen als de praktische oefeningen zijn verricht en de verslaggeving daarvan met een voldoende resultaat is beoordeeld.
PSM	=	als PSS, echter in principe mondeling tentamen;

Nadere details omtrent de toetsing zijn te vinden in Osiris en/of worden door de examinator tijdig bekend gemaakt op Blackboard, conform het gestelde in artikel 4 van de Regels en Richtlijnen Examencommissies (onderdeel C van dit Statuut).

Voor meer informatie over de inhoud van de onderwijseenheden wordt verwezen naar Osiris en Blackboard.

Onderwijsprogramma Technische Bedrijfskunde 2011 - 2012

TBK	Kwartiel	vakcode	vaknaam	EC	toetsvorm	Voorkennis	
						verplicht	noodzakelijk
B1	1	191530420	statistiek & kansrekening *	5	S	--	
	1	201100147	finance & accounting TBK *	5	PSS	--	
	1	201100108	programmeren (1) *	(1)	S	--	
	1	201100105	wiskunde 1 *	4	PSS	--	
	2	194122010	productie management *	5	PSS	--	
	2	192350050	bedrijfsinformatie systemen *	5	PSS	--	
	2	201100108	programmeren (2) *	(1)	S	--	--
	2	201100106	wiskunde 2*	4	PSS	--	
	3	194115040	management & organisatie *	5	PSS	--	
	3	201100050	IS development	5	PSS	--	
	3	201100164	deterministische modellen in de operations research TBK *	5	S	--	201100106 , 201100108
	4	194121040	project 1; processen en procesbesturing *	5	PSS	--	201100164 , 194122010
	4	194122040	productie systemen	5	PSS	--	
4	201100108	programmeren (3) *	(1)	S	--	--	
4	201100107	wiskunde 3 *	4	PSS	--	201100105	
B2	1	194121010	logistiek management	5	S	B2; 40EC	201100164
	1	194120010	Interne organisatie *	5	PSS	--	194115040
	1	194108110	marketing & institutionele economie*	5	PSS	--	
	2	191530431	statistische technieken *	5	PSS	--	191530420
	2	201100029	enterprise systems and business intelligence	5	?	--	194115040 , 192350050
	2	194117010	bedrijfsrecht	5	S	--	
	3	201100049	business proces management	5	?	--	
	3	191530881	stochastische modellen in operations management *	5	S	--	201100164 , 191530420
	3	194105010	project 2; proces- en organisatieanalyse *	5	PSS	40 EC	
	4	194110030	project 3; omgevingsanalyse voor organisaties *	5	PSS	40 EC	194110040, 194121050 gelijk volgen 194110020 191530420
4	194110040	management accounting & control	5	S	--		
4	194121050	methoden & technieken voor ontwerpen & beslissen *	5	PSS	--	191530420	
B3	1	194110010	corporate finance	5	PSS	--	191530420, 194110020
	1		Minor	5		80 EC	
	1		Minor	5		80 EC	
	2	194121030	productieplanning & scheduling	5	S	--	201100164 , 191530420
	2		Minor	5		80 EC	
	2		Minor	5		80 EC	
	3	194111030	wetenschapsvisies & ethiek *	5	PSS	--	
	3		vrije keuze	5		--	
3	194122020	project 4: integraal proces ontwerp *	5	PSS	80 EC	194121040, 194105010, 194110030, 194121050	
4	191800720	b-opdracht *	15	PSS	B1; totaal 135 EC		
Totaal				180			

De in het programma met * gemarkeerde vakken kunnen niet ingewisseld worden

(1): De vakken 'programmeren 1', 'programmeren 2' en 'programmeren 3' hebben een gezamenlijke belasting van 3 EC die wordt toegekend na het succesvol afronden van alle drie onderdelen (aan het einde van kwartiel 4).

Opmerkingen:

- Keuzevakken voor de voorbereiding op de Ba opdracht

In het Bachelor curriculum TBK is in het 3e kwartiel van het 3e jaar een keuzevak. Studenten zullen worden gewezen op de mogelijkheid om als keuzevak een voorbereidingsvak op de Bachelor opdracht het vak Bedrijfskundig Onderzoeken en Ontwerpen (194121080) te kiezen. Dit keuzevak wordt enkel in het 3e kwartiel aangeboden.

- Keuzemogelijkheid voor studenten met interesse in bepaalde technologie/of een bepaalde "bedrijfstaking".

In het Bachelor curriculum TBK kan de student een tweetal vakken veranderen voor twee andere vakken en wel op het terrein van een bepaalde technologie en/of een bepaalde bedrijfstaking (bijv. de gezondheidszorg). De extra keuzemogelijkheden geven, eventueel samen met de minorvakken voor 30 EC, de mogelijkheid voor kennismaking met een bepaalde technologie en/of bedrijfstaking nationaal of internationaal.

*De in het programma met * gemarkeerde vakken kunnen niet ingewisseld worden*

Om gebruik te maken van deze keuzemogelijkheid moet de student een volledige studieplanning van het bachelorcurriculum en de persoonlijke motivatie beschrijven. Planning en motivatie worden vervolgens besproken met de studieadviseur mede met het oog op de te volgen master specialisatie. Indien de studieadviseur de studieplanning en motivatie ondersteunt doet hij een voordracht aan de OLD. Na goedkeuring OLD wordt het studieprogramma toegekend aan de student.

Een student heeft geen toestemming nodig van de examencommissie, omdat deze keuze wordt opgenomen in het curriculum.

Voor inspiratie t.a.v. optionele keuzeruimte verwijzen wij naar

<http://www.mb.utwente.nl/onderwijs/bachelor/tbk/studieinformatie/>

- Starten met master vakken

Bachelorstudenten mogen in het kader van studeerbaarheid na het behalen van 150 EC starten met enkele mastervakken onder de voorwaarde dat een studieplanning voor een bepaalde IEM-masterspecialisatie is goedgekeurd door de betreffende coördinator en aan BOZ is doorgegeven. Voor nadere informatie over de wijze waarop een studieplanning tot stand kan komen verwijzen wij naar het IEM study programme op de website.

3. Samenhang en didactisch concept

(nog niet opgenomen)

4. Keuzemogelijkheden en praktische oefeningen

4a. Inhoud van de afstudeerrichtingen

De opleiding kent geen aparte afstudeerrichtingen. Studenten kunnen richting geven aan hun eigen opleiding door middel van de keuzeruimte en de keuze van de bacheloropdracht.

4b. Eisen gesteld aan invulling vrije ruimte en de te maken keuzes

In het bachelorcurriculum is een maximum van 35 EC aan vrije ruimte mogelijk. In het derde jaar is geprogrammeerd:

- 20 EC voor de minor. Een student mag zich pas voor een minor inschrijven indien hij bij inschrijving 80 EC heeft behaald. De UT heeft een breed aanbod van minoren. Een student mag niet aan minoren deelnemen die qua inhoud en leerdoelen grote overeenkomsten hebben met onderwijseenheden uit de reguliere opleiding. Nadere informatie hierover staat op de [UT-minorsite](#).
- 1 B3 geprogrammeerd keuzevak, 5 EC.
- twee inwisselvakken. Zie verder hieronder

Vorbereiding op de Ba opdracht

In het Bachelor curriculum TBK is in het 3e kwartiel van het 3e jaar een geprogrammeerd keuzevak. Studenten worden gewezen op de mogelijkheid om als keuzevak het vak Bedrijfskundig Onderzoeken en Ontwerpen (412108) als voorbereiding op de Bachelor opdracht te kiezen. Dit keuzevak wordt enkel in het 3e kwartiel aangeboden.

Keuzemogelijkheid voor studenten met interesse in bepaalde techniek en/of een bepaalde bedrijfstak

In het Bachelor curriculum TBK kan de student een tweetal vakken inwisselen voor twee andere vakken, en wel op het terrein van een bepaalde technologie en/of een bepaalde bedrijfstak (bijv. de gezondheidszorg). De extra keuzemogelijkheden geven, eventueel samen met de minorvakken voor 30 EC, de mogelijkheid voor kennismaking met een bepaalde technologie en/of bedrijfstak, nationaal of internationaal.

Om gebruik te maken van deze keuzemogelijkheid moet de student een volledige studieplanning van het bachelorcurriculum en de persoonlijke motivatie beschrijven. Planning en motivatie worden vervolgens besproken met de studieadviseur mede met het oog op de te volgen master(track). Indien de studieadviseur de studieplanning en motivatie ondersteunt doet hij een voordracht aan de OLD. Na goedkeuring door de OLD wordt het studieprogramma toegekend aan de student. Een student heeft geen toestemming nodig van de examencommissie, omdat deze keuze wordt opgenomen in het curriculum. Voor toekenning van de EC bij terugkeer van 1 semester keuzemogelijkheden dient de student een reflectieverslag aan te bieden aan de OLD. Na goedkeuring wordt het verslag (of delen daarvan) openbaar gemaakt voor andere TBK-studenten. Voor inspiratie t.a.v. optionele keuzeruimte verwijzen wij naar de [studieinformatie](#) op de website van de opleiding.

*N.b.: De in het programma met * gemarkeerde vakken kunnen niet ingewisseld worden!*

4c. Inrichting van praktische oefeningen

Een praktische oefening is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals:

1. verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;
2. uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;
3. doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursie;
4. deelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op het bereiken van de beoogde vaardigheden.

Praktische oefeningen maken over het algemeen deel uit van een onderwijseenheid waarvoor een verantwoordelijke examinerator is. De inrichting van de praktische oefening(en) staat dan in grote lijn beschreven in Osiris en op meer gedetailleerd niveau bij aanvang van het onderwijs op Blackboard.

Voor de bacheloropdracht is niet één verantwoordelijk docent maar wordt voor elke opdracht een bachelorcommissie samengesteld. In de bacheloropdracht legt de student een proeve van bekwaamheid af in het geïntegreerd toepassen van kennis, inzichten en vaardigheden die in de onderwijseenheden aan de orde zijn geweest. De bacheloropdracht wordt individueel beoordeeld. Om de kwaliteit van de beoordeling te borgen heeft de examencommissie een beoordelingslijst voorgeschreven. Meer praktische informatie over de bacheloropdracht staat in de bachelorhandleiding, te vinden via de Blackboard-site van de Bacheloropdracht TBK.

5. Algemene informatie over de opleiding

5a. Toegang tot de opleiding

Ten aanzien van de toelating tot de opleiding, zoals geregeld in artikel 4 van het gemeenschappelijk deel van deze OER en het daarin vermelde document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen", zijn er geen aanvullende bepalingen.

5b. Taal onderwijs en tentamens

Het onderwijs en de tentamens in het bachelor programma TBK zijn grotendeels in de Nederlandse taal, conform artikel 4a van het gemeenschappelijk deel van deze OER.

5c. Internationale samenwerking

Several students are going abroad during their study period. The programme offers students the possibility to achieve specific personal and professional objectives. Students can use our international exchange programme contacts from all over the world, to find their most suitable fit to gain the required knowledge and experiences. Some examples of exchange universities are: Swinburne University of Technology – Australia, Tecnológico de Monterrey – Mexico, The University of Manchester – UK, Fachhochschule München / Munich, University of Applied Sciences, Technische Universität Berlin - Germany, Università degli Studi di Bologna – Italy, Bogazici University – Turkey, etc. For more contacts and/or information see the webpage [Study Abroad](#).

5d. Opleidingscommissie (OLC) en examencommissie

De leden van de OLC worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art. 13). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op de [webpagina van de opleidingscommissies](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning (olcsecretaris@mb.utwente.nl). Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200) .

De leden van de examencommissie worden (twee)jaarlijks door de decaan benoemd (faculteitsreglement art.12). De meest recente samenstelling van de commissie is te vinden op haar [webpagina](#). Correspondentie met de commissie gaat via de ambtelijke ondersteuning, mastersgriffie@mb.utwente.nl. Meer informatie via het secretariaat van Bureau Onderwijsondersteuning (tel. 3200)

6 Overgangsregelingen

-194110020 Finance and Accounting

Dit vak wordt vervangen door '201100147 Finance and Accounting voor TBK' incl. kwartiel project

Het oude vak 194110020 wordt voor TBK-studenten nog een keer aangeboden en twee keer getentamineerd in 2011-2012. Per 2012-2013 kan enkel nog het vak '201100147 Finance and Accounting voor TBK' incl. kwartiel project worden gevolgd. Tentamenmogelijkheden voor '194110020 Finance and Accounting' worden na 2011-2012 niet meer aangeboden.

- Wiskunde en programmeren

De drie vakken 'wiskunde en programmeren (1, 2 en 3)' worden per 2011 inhoudelijk gesplitst, in drie vakken met uitsluitend wiskunde en één vak met uitsluitend programmeren, ieder met een eigen (nieuwe) vakcode. Voor het behalen van het vak programmeren (3 EC)

moeten alle drie delen van het vak met voldoende resultaat zijn afgerond.
De inhoud van het totaal van nieuwe vakken blijft gelijk aan de inhoud van het totaal van de oude vakken.

De twee laatste herkansingsmogelijkheden voor de vakken: **191513000** Wiskunde & programmeren 1, **191513050** Wiskunde & programmeren 2 en **191513100** Wiskunde & programmeren 3, worden ieder in twee delen aangeboden t.w. een wiskunde toets en een programmeren toets.

Studenten die hebben een van bovenstaande vakken niet hebben afgerond schrijven zich in voor het tentamen van het oude vak, en maken de en maken de betreffende wiskunde en/of programmeren deel van het betreffende tentamen.

N.b.: na 2011-2012 worden geen tentamenmogelijkheden meer geboden voor de afronding van de gecombineerde wiskunde en programmeren vakken. Per 2012-2013 komen de bovenstaande vakken te vervallen en kunnen alleen de drie nieuwe modules wiskunde 1, 2 en 3 (a 4 EC elk) en de drie nieuwe delen programmeren (gezamenlijk 3 EC) worden gevolgd, conform het studieprogramma 2011-2012.

- 192350050 Bedrijfsinformatiesystemen

Dit vak wordt in de oude vorm nog twee keer getentamineerd in 2011-2012. Per 2012-2013 kan enkel nog het vak '192350050 Bedrijfsinformatiesystemen' incl. kwartiel project worden gevolgd en getentamineerd. Studenten die het vak gestart zijn maar nog niet hebben afgerond melden zich bij de docent.

- 192120100 informatiesystemen

Dit vak wordt vervangen door 201100050 'IS development'.
Het oude vak informatiesystemen 192120100 wordt voor TBK-studenten nog een keer aangeboden en twee keer getentamineerd in 2011-2012.

- 192374500 bedrijfsfunctieondersteuning

Dit vak wordt vervangen door 201100029 'Business Systems and Business Enterprise'. Voor 'Bedrijfsfunctieondersteuning' worden in 2011-2012 nog twee tentamenmogelijkheden aangeboden voor TBK-studenten die met onvoldoende resultaat eerder hebben deelgenomen aan het vak. Voor deelname aan de colleges wordt kan deelgenomen worden aan het nieuwe vak 'Business Systems and Business Enterprise'. De student meldt zich bij de docent voor overleg over de afronding van het oude vak 'Bedrijfsfunctieondersteuning'.

- 192374000 bedrijfsproces ondersteuning

Dit vak wordt vervangen door 201100049 'Business Proces Management'. Voor 'bedrijfsproces ondersteuning' worden in 2011-2012 nog twee tentamenmogelijkheden aangeboden voor TBK-studenten die met onvoldoende resultaat hebben deelgenomen aan het vak. Aanbevolen wordt dat zij zich inschrijven voor het nieuwe vak 'Business Proces Management' en zich vervolgens bij de docent melden voor overleg over de afronding van het oude vak 'Business Proces Support'.

-191580752 Deterministische Modellen in de Operation Research

Dit vak wordt vervangen door 201100164 'Deterministische Modellen in de Operation Research voor TBK'. Het oude vak 191580752 wordt voor TBK-studenten nog een keer in de oude vorm aangeboden en getentamineerd in 2011-2012. Per 2012-2013 kan enkel nog het vak 201100164 'Deterministische Modellen in de Operation Research voor TBK' incl. kwartiel project worden gevolgd.

Regels en Richtlijnen (R&R) voor het studiejaar 2011-2012

zoals vastgesteld door

de examencommissies van de faculteit MB

De door de decaan van de faculteit MB ingestelde examencommissies hebben de regels en richtlijnen (R&R) op elkaar afgestemd. Deze Regels en Richtlijnen gelden voor:

- de bacheloropleidingen BIT, BK, BSK, GZW en TBK
- de initiële master of science opleidingen BA, ES, HS, IEM, MBI en PA
- de postinitiële masteropleidingen MEEM, MPM, MRM

De toelichting op deze regels en de praktische uitwerking ervan staan op de website van de examencommissies, www.mb.utwente.nl/examencommissie

INHOUD:

- Artikel 1: de examencommissie
- Artikel 2: verlenen examenbevoegdheden
- Artikel 3: Bevoegdheden van de examencommissie
- Artikel 4: opstellen en vorm van tentamens en de wijze van toetsing
- Artikel 5: schriftelijke en mondelinge tentamens
- Artikel 6: richtlijnen en aanwijzingen om tentamens te beoordelen en de uitslag vast te stellen
- Artikel 7: maatregelen bij fraude
- Artikel 8: regels in geval van calamiteiten
- Artikel 9: zak-/slaagregeling
- Artikel 10: cum laude
- Artikel 11: getuigschriften en registratie
- Artikel 12: vrijstellingen
- Artikel 13: goedkeuring vrij programma en vrije minor
- Artikel 14: borging van kwaliteit

Artikel 1 De examencommissie (WHW 7.12, zie ook OER art. 7a)

1. Conform WHW 7.12 en OER art 7a stelt de decaan, hierdoor gemandateerd door het instellingsbestuur, per opleiding of groep van opleidingen examencommissies in, om op objectieve wijze vast te stellen of studenten voldoen aan de voorwaarden die het onderwijs- en examenreglement stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. De examencommissies hebben tevens als taak het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens.
2. De decaan van de faculteit MB heeft conform WHW 9.14 ter nadere regeling van het bestuur en de inrichting van de faculteit een faculteitsreglement vastgesteld. In artikel 12 van het faculteitsreglement is de instelling en samenstelling van de examencommissies en de benoeming van de leden geregeld.
De door de decaan ingestelde commissies en benoemde leden per examencommissie worden gepubliceerd op www.mb.utwente.nl/examencommissie.
3. De facultaire examencommissie (voor alle opleidingen behalve BSc en MSc BIT) vergadert uit praktische overwegingen in twee subcommissies: één voor de bacheloropleidingen en één voor de masteropleidingen. In de subcommissies kunnen besluiten over de resp. opleidingen worden genomen.
4. De vergaderingen van de examencommissie zijn besloten.
5. Besluiten van de examencommissie kunnen alleen genomen worden indien ten minste tweederde van de stemgerechtigde leden van de examencommissie aanwezig is. De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen.
6. De examencommissie kan zich laten bijstaan door de bij de opleiding betrokken medewerkers zoals opleidingsdirecteur, opleidingscoördinator, studieadviseur. Zij hebben een adviserende stem in de vergaderingen.
7. De examencommissie kan besluiten om haar toekomstige bevoegdheden te mandateren aan de voorzitter of secretaris, voor zover de wet of deze regeling zich daartegen niet verzet.
 - a. Het vaststellen of een student reglementair geslaagd is, is gemandateerd aan de voorzitter of bij ontstentenis aan een ander lid van de commissie.
 - b. Het geven van toestemming aan bachelorstudenten voor deelname aan mastervakken (bachelor OER art. 18.a2) is gemandateerd aan de voorzitter van de subcommissie voor de masteropleidingen en een ander lid (vertegenwoordiger van de betreffende masteropleiding).
 - c. Het tekenen van getuigschriften is gemandateerd aan de voorzitter of bij diens afwezigheid een ander lid van de examencommissie, of onder bepaalde voorwaarden (zie R&R art. 11 lid 2) aan de examenbevoegde begeleiders van de bachelor- resp. masteropdracht.
 - d. De afhandeling van de 40 EC-regeling (bachelor OER art.16) is gemandateerd aan de voorzitter van de subcommissie voor de bacheloropleidingen, of bij diens afwezigheid door een ander lid van die subcommissie (vertegenwoordiger van de betreffende bacheloropleiding).

Artikel 2 Verlenen examenbevoegdheden

1. De examencommissie wijst ten behoeve van het afnemen van de tentamens voor iedere onderwijseenheid een of meer examinatoren aan uit leden van het personeel die met het verzorgen van de opleiding zijn belast of uit deskundigen van buiten de universiteit (WHW 7.12 lid 3).
In het geval van meerdere examinatoren voor een onderwijseenheid, wordt één examinator als verantwoordelijke examinator aangewezen. In het algemeen is degene die eerstverantwoordelijke is voor het onderwijs ook eerstverantwoordelijk voor de beoordeling van de studieresultaten.
Een lijst met examinatoren wordt jaarlijks vastgesteld voor aanvang van het studiejaar en gepubliceerd op de [website van de Examencommissies](#)
2. Bij het aanwijzen van de examinatoren hanteert de examencommissie de volgende criteria:

- a. examenbevoegd zijn leden van de vaste of tijdelijke wetenschappelijke staf (UD, UHD, hoogleraar, docent) van de UT die betrokken zijn bij de opleiding en die beschikken over voldoende onderwijskwalificaties;
- b. de bevoegdheid beperkt zich tot het domein waarbinnen de stafleden als deskundige erkenning genieten;
- c. stafleden van partneruniversiteiten zijn eveneens examenbevoegd, indien zij aan de genoemde eisen voldoen;
- d. De examencommissie kan besluiten om anderen als examinator aan te stellen. In dit besluit is de geldigheidstermijn en het vakgebied vermeld.

Artikel 3 Bevoegdheden van de examencommissie

1. De examencommissie heeft in een aantal gevallen waarin de WHW en de onderwijs en examenregeling dat expliciet bepalen de bevoegdheid om af te wijken van het in de OER bepaalde.
De in dit lid bedoelde bevoegdheden van de examencommissie betreffen in ieder geval:
 - a. Bevoegdheid tot verlenging geldigheidsduur tentamens (WHW 7.13 lid 2k)
 - b. Bevoegdheid tot afwijken van de wijze van afleggen tentamens (WHW 7.13 lid 2l)
 - c. Bevoegdheid tot afwijken van openbaarheid mondelinge tentamens (WHW 7.13 lid 2n)
 - d. Bevoegdheid tot afwijken in speciale gevallen van de taal van de master scriptie (Master OER, art. 4a lid 2a)
 - e. Bevoegdheid tot afwijken in speciale gevallen van de taal van de masteropleiding of een track van de masteropleiding (master OER art. 4a, lid 3)
 - f. Bevoegdheid tot afwijken van de examendatum (na verzoek van de student om uitstel van het geslaagd verklaren voor een examen) (OER art.17 lid 5)
 - g. Bevoegdheid tot afwijken van aantal malen dat tentamens kunnen worden afgelegd (OER art. 8 lid1)
 - h. Bevoegdheid tot afwijken van de 40 EC regeling (bachelor OER art.16 lid 5&6)
 - i. Bevoegdheid tot afwijken van regels rond nabespreking (OER art.12)
 - j. Bevoegdheid tot toestemming deelname mastervakken (bachelor OER art.18a lid 3, Faculteitsreglement art. 21).

Artikel 4 Opstellen en vorm van tentamens en de wijze van toetsing

1. De wijze waarop de tentamens van de onderwijseenheden worden afgelegd staat vermeld in de opleidingsspecifieke bijlagen (deel B2 van het FSS).
2. Voor elk examenonderdeel worden expliciet leerdoelen geformuleerd. De leerdoelen worden voor aanvang van het studiejaar bekend gemaakt aan studenten. Al deze leerdoelen worden getoetst. De toetsvormen zijn afgeleid van de leerdoelen. De vragen en opgaven van het tentamen gaan de leerdoelen niet te buiten.
3. Iedere toets is transparant, valide en betrouwbaar.
4. De verantwoordelijke examinator draagt er zorg voor dat de studenten tijdig (uiterlijk twee weken voor het begin van de onderwijsperiode – OER art. 8a lid 2) voldoende inzicht kunnen krijgen in de eisen die bij de tentamens worden gesteld, en dat deze eisen op geëigende wijze (Blackboard) worden gepubliceerd.

Artikel 5 Schriftelijke en mondelinge tentamens (o.a. OER art. 8&9)

1. Bij alle organisatorische zaken rond tentamens is de nominale programmering van het onderwijs leidend. De regelgeving voor tentamens en examens stimuleert cohortsgewijs studeren en probeert studievertraging waarbij de programmatische volgorde in onderwijsprogramma's wordt verstoord te voorkomen.

2. Een schriftelijk tentamen duurt ten hoogste 3½ uur; een individueel mondeling tentamen ten hoogste 1½ uur. Een groepsgewijs afgenomen mondeling tentamen duurt ten hoogste 4 uur. De precieze duur wordt door de examinator vooraf bekend gemaakt via de geëigende kanalen (Blackboard).
Voor tentamens van onderwijseenheden die in de opleiding worden verzorgd vanuit opleidingen van andere faculteiten, gelden de door de desbetreffende examinator vastgelegde tijden.
3. Bij elke tentamenzitting worden door de examinator één of meerdere surveillanten aangewezen om er op toe te zien dat de zitting in goede orde verloopt. Er is altijd minimaal één docent aanwezig die betrokken is bij het onderwijs van de betreffende onderwijseenheid.
4. Tijdens een tentamenzitting moet de student zich kunnen legitimeren met een bewijs van inschrijving (collegekaart). Bij aanvang van een tentamenzitting dient dit bewijs zichtbaar op het schrijfblad van de door de student ingenomen plaats te worden getoond. Indien de student zich niet kan legitimeren kan hem de toegang tot het tentamen worden geweigerd.
5. Indien de student te laat komt, kan de examinator dan wel de surveillant terstond het recht op deelname aan het tentamen aan de student onttrekken.

Artikel 6 Richtlijnen en aanwijzingen om tentamens te beoordelen en de uitslag vast te stellen (WHW art 12b lid 1b)

1. De examencommissie kan aan examinatoren richtlijnen en aanwijzingen geven met betrekking tot de beoordeling van het tentamen en met betrekking tot de vaststelling van de uitslag van het tentamen (WHW 7.12 lid 4). De richtlijnen die de examencommissie geeft zullen met name betrekking hebben op het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens, mede in het licht van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad
- 2a. Bij het beoordelen van tentamens wordt altijd gebruik gemaakt van een scoringsvoorschrift, d.i. een toetsleutel bij gesloten vragen; een antwoordmodel bij open vragen en beoordelingscriteria bij opdrachten.
- 2b. De beoordelingscriteria voor een opdracht worden bij aanvang van de opdracht aan studenten bekend gemaakt via de geëigende kanalen (Blackboard).
3. Indien (delen van) een onderwijseenheid door verschillende examinatoren wordt beoordeeld, ziet de verantwoordelijke examinator er op toe dat dit wordt gedaan op grond van dezelfde criteria en met dezelfde normering.
- 4a. De beoordeling van een schriftelijk tentamen vindt plaats aan de hand van vooraf opgestelde normen voor de verschillende opgaven of delen van opgaven van het tentamen.
- 4b. Het bij een schriftelijk tentamen maximaal per opgave te behalen aantal punten wordt aan de studenten bekend gemaakt door dit bij de tentamenopgaven te vermelden.
5. Wanneer bij het afnemen van het tentamen blijkt dat er een foute inschatting is gemaakt ten aanzien van de maakbaarheid binnen de beschikbare tijd, ten aanzien van de eenduidigheid van de vragen of ten aanzien van de moeilijkheidsgraad is de examinator bevoegd hierop aangepaste normen, zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel, voor te schrijven. Deze nieuwe normen mogen niet aantoonbaar ten nadele van de studenten uitwerken.
6. a. De beoordeling van het bachelorreferaat van de opleiding BIT geschiedt in principe door de dagelijkse begeleider van de onderzoeksopdracht.
 1. Indien deze dagelijkse begeleider niet door de examencommissie als examinator is aangewezen, treedt deze op als adviseur en wordt het referaat beoordeeld door de coördinator van het onderzoeksthema waarbinnen de opdracht van de student valt.
 2. Voor de beoordeling van de opdracht wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsrichtlijn.
- b. Voor de beoordeling van de bacheloropdracht (bij alle bacheloropleidingen behalve BIT, zie 6.6.a) wordt een bachelorcommissie samengesteld uit de examinatoren.
 1. Tot de bachelorcommissie behoren ten minste:

- de eerste begeleider (en examiner) van de opdracht van de student;
 - een tweede begeleider (en examiner) die zo mogelijk een andere (in de opdracht gebruikte) vakdiscipline kan afdekken.
- De examinatoren moeten bij voorkeur gepromoveerd zijn.
- Voor het dubbeldiploma programma van de bacheloropleiding European Studies geldt dat er minimaal één begeleider vanuit MB en één begeleider vanuit de Westfälische Wilhelms-Universität Münster in de commissie zit.
- Eventueel kan een praktijkdeskundige worden toegevoegd in de rol van adviseur.
2. Voor de beoordeling van de opdracht wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier.
 3. De rapportage van de bacheloropdracht is openbaar. De rapportage van de bacheloropdracht kan door de examiner bij uitzondering worden bestempeld als vertrouwelijk. Rapportages die het label 'vertrouwelijk' meekrijgen, zijn extern niet vrij opvraagbaar. Indien het label 'vertrouwelijk' wordt toegekend, dient additioneel een openbare versie van het rapport te worden opgesteld die wel vrij toegankelijk is. Slechts in hoge uitzondering kunnen verslagen strikt vertrouwelijk worden verklaard.
- c. Voor de beoordeling van de masterthesis of -opdracht van de initiële opleidingen wordt een mastercommissie ingesteld uit de examinatoren.
1. Tot de mastercommissie behoren ten minste:
 - de eerste begeleider (en examiner) van de opdracht van de student;
 - een tweede begeleider (en examiner) die zo mogelijk een andere (in de opdracht gebruikte) vakdiscipline kan afdekken.

Minimaal één van de examinatoren van de masteropdracht is gepromoveerd.

Voor de masteropleiding BIT geldt dat er minimaal één begeleider vanuit MB en één begeleider vanuit EWI in de commissie zit. Voor de masteropleiding Double Diploma Programme European Studies geldt dat er minimaal één begeleider vanuit MB en één begeleider vanuit de Westfälische Wilhelms-Universität Münster in de commissie zit.

Eventuele praktijkdeskundigen kunnen worden toegevoegd in de rol van adviseur.
 2. Voor de beoordeling van de opdracht wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier.
 3. De rapportage van de masteropdracht is openbaar. De rapportage van de masteropdracht kan door de examiner bij uitzondering worden bestempeld als vertrouwelijk. Rapportages die het label 'vertrouwelijk' meekrijgen, zijn extern niet vrij opvraagbaar. Indien het label 'vertrouwelijk' wordt toegekend, dient additioneel een openbare versie van het rapport te worden opgesteld die wel vrij toegankelijk is. Slechts in hoge uitzondering kunnen verslagen strikt vertrouwelijk worden verklaard.
- d. Voor de beoordeling van de masteropdracht van de postinitiële masteropleidingen wordt een mastercommissie ingesteld uit de examinatoren.
1. Tot de mastercommissie behoren ten minste:
 - de eerste begeleider (en examiner) van de opdracht van de student;
 - een tweede begeleider (en examiner) die zo mogelijk een andere (in de opdracht gebruikte) vakdiscipline kan afdekken of de opleidingsdirecteur van de postinitiële masteropleidingen.

Eventuele praktijkdeskundigen kunnen worden toegevoegd in de rol van adviseur.

Voor de master of science opleiding MEEM zijn in principe beide examinatoren gepromoveerd. Voor de ander masteropleidingen is in principe minimaal één examiner gepromoveerd.
 2. Voor de beoordeling van de opdracht wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier.

Artikel 7 Maatregelen bij fraude (WHW 7.12, OER 7a lid 7)

1. Onder fraude wordt verstaan:

- a. Het bij tentamens en tentamenonderdelen gebruik maken van meer of andere hulpmiddelen dan die waarvan de examinator bij aanvang van de onderwijseenheid heeft bekendgemaakt dat ze waren toegestaan.
 - b. Het bij tentamens en tentamenonderdelen gebruik maken van hulpmiddelen of hulp waarvan de student wist of behoorde te weten dat zij niet waren toegestaan. Onder de in de vorige zin bedoelde hulp of hulpmiddelen vallen in ieder geval:

Spieken:

 - met behulp van spiekbriefjes;
 - door af te kijken bij tentamens;
 - door af te laten kijken bij tentamens;
 - door tijdens de uren dat een tentamen wordt afgenomen en terwijl het werk nog niet is ingeleverd over de tentamenstof in contact te treden met anderen dan de surveillanten;
 - met behulp van elektronische apparatuur.
 - c. Valsheid in geschrifte

o.a. door manipulatie van onderzoeksgegevens bij (groeps)opdrachten.
 - d. Gedrag van studenten waarvan de examinator vóór het afnemen van het tentamen of tentamenonderdeel schriftelijk heeft bekendgemaakt dat hij het als frauduleus beschouwt. Onder dit gedrag kan vallen het tonen van eigen werk aan andere studenten.
 - e. Plagiaat, door:
 - het woordelijk overnemen van (passages uit) het werk van een ander zonder aan te geven dat het andermans woorden zijn en/of zonder vermelding van de precieze vindplaats van de passage.
 - het parafraseren van (passages uit) het werk van anderen, zonder daarbij aan te geven dat de gedachtegang door iemand anders is bedacht en zonder de vindplaats van de gedachtegang aan te geven.
 - het overnemen van ideeën uit andermans werk zonder daarbij aan te geven dat het de ideeën van iemand anders zijn.
 - het hergebruik van eigen stukken die zijn gemaakt voor andere doeleinden zonder dit aan te geven
 - f. Meeliftgedrag; een student die zich onttrekt aan afspraken die zijn gemaakt of regels die zijn gesteld voor het werken in een groep die voor de tentaminering een gezamenlijk groepswerkstuk oplevert, en die ten onrechte als lid van de groep profiteert van een beoordeling van het werk van de groep als geheel, terwijl zijn rol in de groep die beoordeling voor hem als individu niet rechtvaardigt.
2. In geval van fraude stelt de examinator of surveillant de student ervan op de hoogte dat dit gemeld wordt aan de examencommissie en dat die de te nemen maatregelen bepaalt. De student krijgt geen beoordeling.
 3. De examencommissie bepaalt, na de student te hebben gehoord, welke maatregelen getroffen worden en deelt deze schriftelijk mee aan de betrokken student. De examencommissie kan hem of haar voor ten hoogste één jaar uitsluiten van deelname aan dat tentamen. In het geval van vooropgezette of herhaalde fraude kan de examencommissie hem of haar voor ten hoogste één jaar uitsluiten van deelname aan maximaal alle tentamens.

Artikel 8 Regels in geval van calamiteiten

1. Indien er zich calamiteiten voordoen of dreigen voor te doen tijdens of kort voor een tentamen wordt het tentamen uitgesteld met onmiddellijke ingang. De examinator stelt in overleg met de opleidingsdirecteur een nieuw tentamentijdstip vast.
2. Het nieuw vastgestelde tentamenmoment, dat binnen een maand plaatsvindt (de vakantiemaanden niet meegerekend), is bindend. Dit wordt binnen drie werkdagen nadat het gebouw weer is vrijgegeven bekendgemaakt via de gebruikelijke media.
3. Indien er een calamiteit plaatsvindt of is te verwachten tijdens een tentamen dient er, indien mogelijk, als volgt te worden gehandeld:
 - a. op al het tentamenwerk is bij aanvang van het tentamen de naam en studentnummer door de student vermeld;

- b. de aanwezigen dienen op last van de verantwoordelijke instantie of surveillant direct de tentamenzaal te verlaten;
 - c. de studenten laten het gemaakte tentamenwerk achter in de tentamenzaal.
 - d. indien men in de gelegenheid is geweest al te beginnen met het tentamen wordt, indien dit redelijkerwijze mogelijk is, op grond van de ingeleverde (gedeeltelijk) gemaakte opgaven door de docent hierover het eindcijfer bepaald.
4. Indien de docent op grond van het in artikel 8.3d genoemde geen eindcijfer kan bepalen, wordt er binnen een maand (de vakantiemaanden niet meegerekend) na het door een calamiteit afgebroken tentamen een herkansing georganiseerd voor de gedupeerde studenten, mits deze zich voor het bedoelde tentamen hadden aangemeld.

Artikel 9 Zak-/slaagregeling

1. Een onderwijsfase (propedeuse of bachelor) resp. de masteropleiding is succesvol afgesloten als alle onderwijseenheden met een voldoende zijn afgerond (zie ook OER art.17 lid 1)
2. Een onderwijseenheid is met een voldoende afgerond als het afgeronde cijfer ten minste een 6 is.
3. De beoordelingen van tentamens worden doorgaans uitgedrukt in de vorm van één van de cijfers 1 tot en met 10. Aan de cijfers moet de volgende betekenis worden gehecht:

1: zeer slecht	4: onvoldoende	7: ruim voldoende
2: slecht	5: net niet voldoende	8: goed
3: zeer onvoldoende	6: voldoende	9: zeer goed
		10: uitmuntend

 - a Wanneer het niet afgeronde cijfer op een .50 of hoger uitkomt, wordt naar het nabij gelegen hogere gehele cijfer afgerond.
 - b Wanneer het niet afgeronde cijfer lager is dan een .50, wordt naar het nabij gelegen lagere gehele cijfer afgerond.
 - c Een cijfer tussen de 0 en 1.49 wordt naar een 1 afgerond.

Examenonderdelen kunnen met een 'G' (gedaan) beoordeeld worden indien naar het oordeel der examinator(en) een voldoende prestatie is geleverd. Op de cijferlijst wordt een onvoldoende met 'O' aangegeven, een vrijstelling met 'V'.
4. De uitslag van delen van een tentamen (toetsen, deelopdrachten) wordt door de examinator in zijn eigen administratie vastgelegd. De uitslag van delen van een tentamen hoeven niet te worden afgerond. De examinator beslist over de wijze waarop de deeltentamens het uiteindelijke resultaat van de onderwijseenheid bepalen. De examinator zal dit dan bij aanvang van het onderwijs van de betreffende onderwijseenheid aan de studenten kenbaar maken.

Artikel 10 Cum Laude (OER art 4b)

3. De faculteit kent een regeling voor cum laude slagen (zie OER art 4b). Als een student aan de gestelde voorwaarden voldoet wordt op het getuigschrift het predicaat met lof vermeld.
4. In bijzondere gevallen kan de examencommissie afwijken van de gestelde voorwaarden. De bijzondere omstandigheden en de uitzonderlijkheid van de prestatie dienen in dit geval extra te worden beargumenteerd.

Artikel 11 Getuigschriften en registratie (WHW 7.11; OER art 17)

1. Bureau Onderwijszaken (BOZ) van MB controleert na afloop van elke tentamenperiode, alsmede in de maand oktober, welke studenten voldoen aan de eisen voor het propedeutisch-, resp. bachelor-, resp. masterexamen.
2. Ten bewijze dat het propedeutisch-, resp. bachelor-, resp. masterexamen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie een getuigschrift uitgereikt. Het

- getuigschrift wordt ondertekend door de voorzitter van de examencommissie of bij diens afwezigheid door één van de leden van de examencommissie.
3. a Voor alle bacheloropleidingen behalve BIT geldt dat indien een student alle onderdelen van de bacheloropleiding met een voldoende heeft afgerond, het bachelorgetuigschrift kan worden uitgereikt bij het behalen van de bacheloropdracht. In dat geval kan het getuigschrift worden ondertekend door de twee examenbevoegde begeleiders (zie R&R art.6)
 - b Indien een student alle onderdelen van de masteropleiding met een voldoende heeft afgerond, dan kan het master getuigschrift worden uitgereikt bij het behalen van de masteropdracht. In dat geval kan het getuigschrift van de master of sciences opleidingen worden ondertekend door de twee examenbevoegde begeleiders. Voor de postinitiële masteropleidingen IMBA, MPM en MRM geldt dat het diploma wordt ondertekend door een examinerator en de opleidingsdirecteur van het postinitiële onderwijs
 - c Indien een student die alle onderdelen van de bachelor- resp. de masteropleiding met succes heeft afgerond het getuigschrift bij het behalen van de bachelor- resp. masteropdracht nog niet wenst te ontvangen, heeft hij volgens artikel 17 lid 3 van de OER het recht om bij de examencommissie een gemotiveerd verzoek in te dienen om nog niet over te gaan tot het geslaagd verklaren voor het bachelor- resp. masterexamen en de uitreiking van het daarbij behorende diploma. Dit verzoek moet worden ingediend tegelijk met de aanmelding voor het afsluitende colloquium voor de bachelor- resp. de masteropdracht. In dit verzoek moet de student naast de redenen voor het gevraagde uitstel tevens de door hem gewenste duur van het uitstel aangeven. Deze kan nooit meer dan één jaar bedragen.
4. De student die naar bevinden van BOZ alle onderdelen van het bachelorexamen heeft afgerond op een tijdstip na het behalen van de bacheloropdracht en om die reden nog geen getuigschrift uitgereikt heeft gekregen, wordt hierover per e-mail door BOZ geïnformeerd. In de betreffende mail wordt vermeld:
 - dat de student volgens de bij BOZ bekende gegevens voldoet aan de eisen voor het bachelorexamen
 - dat de student volgens artikel 17 lid 3 van de OER het recht heeft om bij de examencommissie een gemotiveerd verzoek in te dienen om nog niet over te gaan tot het geslaagd verklaren voor het bachelorexamen en de uitreiking van het daarbij behorende diploma, waarbij de student de door hem gewenste duur van het uitstel moet aangeven
 - dat de gewenste duur van het uitstel nooit meer dan één jaar kan bedragen, waarbij de student zich rekenschap dient te geven van de wettelijke grens voor het "langstuderen"
 - dat overeenkomstig artikel 17 lid 5 van de OER bij uitstel als examendatum zal worden gebruikt de datum waarop de examencommissie na het uitstel heeft besloten de student geslaagd te verklaren
 - dat de student zijn verzoek moet indienen bij BOZ, uiterlijk na 10 werkdagen na verzending van de betreffende e-mail door BOZ
 - naar welk e-mailadres de student zijn verzoek moet sturen
 - dat de student, indien hij geen verzoek tot uitstel indient, een bericht zal ontvangen waarin wordt meegedeeld wanneer hij het door de examencommissie ondertekende getuigschrift in ontvangst zal kunnen nemen.
 5. De student kan te allen tijde, als hij heeft geconstateerd dat hij alle onderdelen van het bachelor- resp. masterexamen met succes heeft afgerond en hij daarover nog geen bericht van BOZ heeft ontvangen, zelf een verzoek indienen tot vaststelling van de uitslag van het examen en uitreiking van het diploma. Het verzoek aan de examencommissie kan worden ingediend door het daartoe dienende formulier in te vullen en in te leveren bij BOZ.
 6. a. Op een van het diploma deel uitmakende bijlage worden de tot het examen behorende onderdelen en de beoordeling van die onderdelen vermeld. Tevens worden vermeld de niet tot het examen behorende onderdelen waarin, voordat over de uitslag van het examen is beslist, op verzoek van de student is getentamineerd, mits die onderdelen met goed gevolg zijn afgelegd.
 - b. Indien deze niet tot het examen behorende onderdelen deel uitmaken van een speciaal honoursprogramma dat door de opleiding is samengesteld voor excellente studenten, wordt dit eveneens vermeld.

7. Als bijlage bij het bachelor- resp. master-getuigschrift is opgenomen een diplomasupplement. Dit supplement heeft tot doel inzicht te verschaffen in de aard en de inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op de internationale herkenbaarheid van opleidingen.
8. Indien het judicium 'met lof' wordt verleend aan de student (zie R&R art.10 en OER art. 4b), wordt dit op het getuigschrift vermeld.
9. Aan een student die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in lid 1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd (WHW 7.11 lid 5).

Artikel 12 Verlenen van vrijstellingen (WHW 7.13 lid 2r + t; OER art 14)

1. De examencommissie kan vrijstelling verlenen voor het afleggen van tentamens in onderwijseenheden en/of deelname aan praktische oefeningen van de opleidingen wanneer de student de beoogde leerdoelen op een andere wijze heeft bereikt, blijkens door de student te overleggen bewijsstukken.
2. De examencommissie verleent vrijstelling van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen aan studenten die aannemelijk kunnen maken dat zij verwachten in gewetensnood te zullen komen bij of door het moeten uitvoeren van een bepaalde opdracht of een praktische oefening. De examencommissie zal in overleg met de examinerator van de onderwijseenheid bepalen op welke andere wijze aan de leerdoelen kan worden voldaan.

Artikel 13 Goedkeuring vrij programma en vrije minor WHW 7.12b lid 1c en OER art.15 en resp. bachelor OER 15a)

1. De examencommissie beslist over een verzoek tot toestemming voor het volgen van een vrij onderwijsprogramma en toetst daarbij of het programma past binnen het domein van een opleiding, samenhangend is en voldoende niveau heeft in het licht van de eindtermen van de opleiding.
2. De examencommissie beslist over een verzoek tot toestemming voor het volgen van een vrije minor en toetst daarbij of de minor voldoet aan de doelstelling voor een minor.

Artikel 14- Borging van Kwaliteit (WHW 7.12b lid 1b)

1. De examencommissie heeft om de kwaliteit van tentamens en examens goed te kunnen borgen, kwaliteitsaspecten geformuleerd op opleidingsniveau, op vakniveau, op het niveau van de eindwerkstukken en m.b.t. examinatoren. Belangrijke instrumenten/indicatoren voor de kwaliteitsborging zijn:
 - a de toetsplannen van een opleiding, waarin staat aangegeven hoe de eindkwalificaties van de opleiding worden afgedekt door de leerdoelen van de verschillende onderwijseenheden en hoe deze leerdoelen worden getoetst;
 - b het toetschema van een examenonderdeel waarin wordt aangegeven wat de leerdoelen zijn en hoe deze worden getoetst;
 - c beoordelingsinstrumenten voor de verschillende tentamen(s)/onderdelen)
 - d de transparantie van toetsing en beoordeling voor studenten
 - e de mening van studenten over de kwaliteit van toetsing en beoordeling
 - f de kwaliteit van beoordelingen van de eindwerkstukken
 - g. de (inhoudelijke en didactische) kwaliteit van de examinatoren.

Onderdeel D - Facultaire aanvulling op procedures ter bescherming van rechten studenten (zoals getroffen door het CvB in het instellingsdeel van het studentenstatuut)

D1: Kwaliteitszorg

De faculteit MB heeft een kwaliteitsbewakingsstelsel in gebruik, dat leidt tot een continue verbetering van het onderwijs. Dit stelsel bestaat uit verschillende evaluatieprocedures voor bijvoorbeeld de afzonderlijke vakken van het onderwijsprogramma, maar ook voor een opleiding in zijn geheel. De opleidingsdirecteur is eindverantwoordelijk voor de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast wordt van studenten verwacht dat zij een bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Hun rechten en plichten wat betreft inspraak in het onderwijs kunnen zij op verschillende manieren laten gelden:

1. **Onderwijs KwaliteitsCommissie**

In de Onderwijs KwaliteitsCommissie (OKC) van de faculteit MB werken studenten van alle MB-opleidingen als professioneel team samen aan het verhogen van de onderwijskwaliteit. De OKC houdt zich bezig met het coördineren en uitvoeren van vakevaluaties en panelgesprekken en draagt zorg voor het continu verbeteren van het evaluatieproces. Via de website van de [OKC](#) kunnen studenten onder andere informatie opzoeken over de uitkomsten op de vakevaluaties.

2. **Vakevaluaties**

De mening van de student over de inhoud en uitvoering van de onderwijseenheden vormt een belangrijk aspect van het kwaliteitsbewakingsstelsel. De faculteit kent voor de vakevaluaties een procedure, waarbij de opleidingsdirecteur / vakgroepvoorzitter op basis van enquêteresultaten periodiek gesprekken voert met docenten. De vakevaluaties hebben een signalerende functie. Het doel is om sterke punten en eventuele knelpunten van het vak naar voren te brengen om het vak waar mogelijk te kunnen verbeteren. De vakevaluatie vindt plaats door middel van een papieren vragenlijst of panelgesprek en in enkele gevallen met een online enquête. Bij een panelgesprek zijn studentassistenten van de OKC en de docenten en studenten van het betreffende vak aanwezig. Een panelgesprek is voor MB-studenten een uiterst effectieve mogelijkheid om op een constructieve en directe wijze hun mening over het vak te kunnen geven.

3. **Evaluatie Eindopdrachten**

De bachelor- en masteropdracht zijn het sluitstuk van de bachelor- en masteropleiding. De opdrachten vormen een proeve van bekwaamheid en hebben daardoor een andere aard dan de vakken die studenten daarvoor gevolgd hebben. De evaluatie van de eindopdrachten richt zich enerzijds op verbetering van de aansluiting van de voorbereidende vakken op de eindopdracht en anderzijds de aansluiting van de eindopdracht op vervolgstudies en/of het werkveld. Studenten wordt bij de aanvraag van het colloquium een digitale enquête in te vullen met vragen over de aanloop naar, gedurende en de afronding van de eindopdracht.

4. **Onderwijsmiddagen**

Om (een deel van) het curriculum te evalueren of om in te zoomen op onderwerpen zoals samenhang, studeerbaarheid, studierendement of studiebegeleiding kiezen opleidingen (naast andere evaluatievormen, zoals een midtermreview) geregeld voor het organiseren van een onderwijsmiddag. Hierbij wordt niet alleen de input van docenten en onderwijsondersteunend personeel verwacht. De inbreng van studenten speelt ook een zeer belangrijke rol, bijvoorbeeld bij het formuleren van eventuele verbeteracties, welke worden besproken in de opleidingscommissie.

5. **OLC**

De opleidingscommissie bestaat uit studenten en medewerkers. De commissie brengt advies uit over de onderwijs- en examenregeling, het onderwijsprogramma en de uitvoering daarvan. Ze heeft wettelijk het recht om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan het bestuur van de opleiding, waaronder de opleidingsdirecteur maar ook aan de decaan, het hoofd van de faculteit.

6. Studenttevredenheidsonderzoek

Eens in de 2 jaar zet de Universiteit Twente een studenttevredenheidsonderzoek uit. Het algemene doel van dit onderzoek is het signaleren van problemen in het onderwijs. De resultaten hiervan worden naar de opleidingen teruggekoppeld en

7. Klachtenbank

Een aantal studieverenigingen biedt studenten de mogelijkheid om een klacht in te dienen over de kwaliteit van het onderwijs. De onderwijscommissie van de studievereniging handelt de binnengekomen klachten over vakken, docenten, tentamens of studieomstandigheden af.

8. Klachtenloket

Voorts is er op centraal niveau een klachtenloket waar studenten schriftelijk een klacht, beroep of bezwaar in de relatie student-onderwijsinstelling kunnen indienen. Dit loket is gevestigd bij Student Services, op de 2^e vloer van de Vrijhof.

D2: Gezondheid en Veiligheid

Op basis van de arbowet (arbeidsomstandighedenwet) hebben studenten recht op een veilige en gezonde studeeromgeving op de Universiteit Twente. De universiteit c.q. faculteit zorgt voor veilige gebouwen, voorzieningen t.b.v. een gezonde werkomgeving voor de studenten en voorlichting, maar de studenten zelf hebben in deze natuurlijk ook een eigen verantwoordelijkheid. Hoewel het volgen van een opleiding bij de faculteit MB nauwelijks risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid met zich meebrengt, is het toch goed hier even bij stil te staan.

Gezondheid

Het belangrijkste gezondheidsrisico schuilt in het beeldschermwerk dat je tijdens je opleiding verricht. Studenten maken steeds meer gebruik van een laptop in plaats van een vaste PC. De faculteit MB geeft vanaf het collegejaar 2009-2010 ook stapsgewijs inhoud aan ICT-gebruik door studenten binnen het onderwijs (vaak zal dat laptopgebruik zijn), om daarmee bij te dragen aan de verhoging van kwaliteit en efficiëntie van dit onderwijs en aan een betere voorbereiding van studenten op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt.

Dit biedt vakinhoudelijk veel leuke en boeiende mogelijkheden die je vast en zeker ook in goede gezondheid wilt ontdekken. Daarom is het goed je bewust te zijn van de risico's waaraan je bloot staat bij het beeldschermwerk in het algemeen en bij laptopgebruik in het bijzonder.

In beide gevallen is sprake van repeterende bewegingen in een statische houding, waardoor RSI (Repetitive Strain Injury) kan ontstaan (tegenwoordig ook wel KANS genoemd: Klachten aan Armen, Nek en/of Schouders). RSI is een verzamelnaam voor klachten aan vingers, handen, polsen, armen, nek en/of schouders. Deze klachten komen bij studenten steeds vaker voor, niet in het minst als gevolg van ergonomisch onverantwoord gebruik van de laptop. Om deze klachten te voorkomen hoef je je desktop of laptop natuurlijk niet meteen uit je leven te verbannen, maar het is goed om meer te weten over RSI en wat je eraan kunt doen om dit te voorkomen.

Kijk daarom voor meer informatie op de pagina [Gezondheid en Veiligheid](#) van de faculteitswebsite.

En gebruik je een laptop? Sta dan eens extra stil bij de informatie over ergonomisch verantwoord laptopgebruik en doe er je voordeel mee.

Ook op de pagina [RSI en Beeldschermwerk](#) van de site van Concerndirectie Human Resources van de UT en op de site van de [RSI vereniging](#) staat veel interessante informatie. Je kunt ook de landelijke RSI-lijn bellen op telefoonnummer 0900-7745456 of 0900-RSILIJN (1 ct/min). 033-2471043

Wie kan wat betekenen voor MB studenten met (vragen over) RSI?

- Monique van Velthoven, arbo- en milieucoördinator faculteit MB
Ravelijn 3311, telefoon 053 489 3828, e-mail m.j.vanvelthoven@utwente.nl.
Voor algemene vragen over RSI en beeldschermwerk.
- Huisartsenpraktijk van de Medische Dienst UT, telefoon 053 489 8000, of je eigen huisarts elders.
Bij RSI(-gerelateerde) klachten.
- [Studentendecaan](#), telefoon 053 489 2035.
Voor informatie over en aanvragen van studievertraging, afstudeersteun en onderbreken studie ten gevolge van RSI klachten.

- [Studentenpsycholoog](#), telefoon 053 489 2035.
In het kader van behandeling van RSI gaat de studentenpsycholoog niet zozeer in op de fysieke klachten, als wel op persoonlijke factoren die een rol (kunnen) spelen bij het ontstaan van RSI. Studenten kunnen daar kosteloos naartoe en hebben niet per se een verwijzing nodig.

Veiligheid

Een ongeluk zit soms in een klein hoekje, ook op de Universiteit. Daarom is het belangrijk te weten wat je precies moet doen in geval van een calamiteit. Voor informatie hierover word je wederom verwezen naar de pagina [Gezondheid en Veiligheid](#) van de site van de faculteit.

Gezien het belang ervan worden een paar items ook op deze plaats nog eens benadrukt:

- Bel bij een calamiteit altijd eerst (053 489) **2222**, het centrale alarmnummer van de Universiteit.
- Bekijk regelmatig kritisch de gele "wat-te-doen-bij-calamiteiten-bordjes" in de gebouwen waar je komt. Let daarbij ook op het verzamelpunt in geval van een gebouwontruiming; voor Ravelijn en A-gebouw is dat gebouw Waaier.
- (Her)ken de vluchtroutes en weet waar de (nood)uitgangen zich bevinden.

Ook voor vragen op het gebied van veiligheid kun je terecht bij Monique van Velthoven, Ravelijn 3311, telefoon 053 489 3828, e-mail m.j.vanvelthoven@utwente.nl